

LIITE 3.

Vastineet Ranuanjärven osayleiskaavan valmisteluvaiheessa saatuun palautteeseen

Osayleiskaavan ehdotusaineisto oli julkisesti nähtävillä 15.4.2026 – 15.5.2026 välisen ajan.

7 kpl lausuntoja:

10 kpl muistutuksia

Vastineet Ranuanjärven osayleiskaavan valmisteluvaiheessa saatuun palautteeseen	1
Lausunnot:	2
1) Lapin hyvinvointialueen pelastuslaitos 20.4.2026	2
2) Väylävirasto 11.5.2026	2
3) Paliskuntain yhdistys 12.5.2026	2
4) Lupa- ja valvontavirasto 13.5.2026	6
5) Lapin liitto 13.5.2026	9
6) Lapin maakuntamuseo 13.5.2026	10
7) Caruna Oy 15.5.2026	11
Muistutukset	13
1) Yksityishenkilö 21.4.2026	13
2) Yksityishenkilö 6.5.2026	13
3) Yksityishenkilö 12.5.2026	14
4) Yksityishenkilö 13.5.2026 (683-402-1-122)	15
5) Yksityishenkilö 15.5.2026 (683-402-1-137)	15
6) Yksityishenkilö (Laivalasta) 15.5.2026	18
7) Ranuan vesialueen osakaskunta, 11.5.2026.....	19
8) Yksityishenkilö (683-402-5-103) 13.5.2026	20
9) Yksityishenkilö (Anttila/Järvelä-tilat) 22.4.2026.....	21
10) Yksityishenkilö (683-402-5-54)	21
11) Yksityishenkilö	22
12) Yksityishenkilö (683-402-1-250, 683-402-1-223, 683-402-81-7 ja 683-402-81-6) 15.5.2026	22

Vastineet 10/2026

Lausunnot:

1) Lapin hyvinvointialueen pelastuslaitos 20.4.2026

Lapin hyvinvointialueen pelastuslaitoksessa ei ole tässä vaiheessa lausuttavaa asiaan.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

2) Väylävirasto 11.5.2026

Väylävirastolla ei ole lausuttavaa asiassa Ranuanjärven osayleiskaavan ehdotusvaihe. Kaava-alueella ei sijaitse Väyläviraston ylläpitämiä vesiväyliä tai rautateitä.

Maanteiden osalta lausunnon antaa toimivaltainen elinvoimakeskus.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

3) Paliskuntain yhdistys 12.5.2026

Ranuan kunta valmistele Ranuanjärven osayleiskaavan päivitystä. Osayleiskaavan muutosalue sijoittuu Ranuan keskustaajaman läheisyyteen, Ranuanjärven pohjois- ja itärannalle. Päivitystyön tavoitteena on lisätä vakituisen asumisen rakennuspaikkoja sekä mahdollistaa asemakaavan laajennus tarvittavilta osin. Muutos-työhön sisältyy selvityksen laadinta Ranuan kirkonkylän asemakaavan laajentamismahdollisuudesta Ranuanjärven ympäröivälle alueelle. Osayleiskaavalla kumotaan osittain Ranuan kirkonkylän osayleiskaavan itä- ja pohjoisosaa. Osayleiskaavan muutoksella varaudutaan tonttikysynnän mahdolliseen lisääntymiseen kirkonkylän läheisyydessä, mikäli alueen suuret investoinnit, kuten Suhangon kaivos, toteutuvat. Kaavan valmisteluvaiheessa esitettyjen kahden vaihtoehdon pohjalta on laadittu kaavaehdotus. Vaihtoehdossa 1 uusi rakentaminen oli maltillisempaa ja vaihtoehdossa 2 esitettiin hieman laajempaa rakentamista. Kaavaehdotus on laadittu näiden kahden vaihtoehdon yhdistelmänä.

Suunnittelualue sijoittuu poronhoitoalueelle, Kuukkaan paliskuntaan. Poronhoito on merkittävä elinkeino Ranuan kunnassa. Se on tärkeä työllistäjä paitsi suoraan, myös lihan ja muiden tuotteiden jalostuksen sekä matkailupalveluiden kautta. Poronhoito ylläpitää kunnan monipuolista elinkeinorakennetta. Erityisesti pienemmissä kylissä poronhoito on merkittävä työllistäjä ja elinvoimaisuuden, maisemakuvan ja turvallisuuden ylläpitäjä. Paliskunnan poronhoito perustuu porojen vapaaseen laiduntamiseen ja luonnonlaidumien ympäri- vuotiseen käyttöön.

Poronhoidon huomioiminen kaavoituksessa

Poronhoito on merkittävä ja pitkän historian omaava maankäyttömuoto. Poronhoitolaki (PHL 848/1990) on erityislaki, joka tulee ottaa huomioon kaavoituksessa ja muussa poronhoitoalueella tapahtuvassa toiminnassa. Poronhoidon kannattavuuden edellytys on vapaa laidunnusoikeus (PHL 3 §). Vapaa laidunnusoikeus on tarkoitettu ja tunnustettu pysyväksi oikeudeksi. Se tarkoittaa porolle oikeutta ottaa ravintonsa vapaasti luonnosta, poikkeukset tähän on lueteltu laissa. PHL 31 §:n mukaan muualla kuin saamelaidumien kotiseutualueella poroja on hoidettava siten, etteivät ne pääse puutarhoihin, vakinaisten asuntojen pihoihin tai muille erityiseen käyttöön otetulle alueelle. Rajoitus ei koske vapaa-ajan asuntoja eikä yritystoiminnan alueita eivätkä ne ole myöskään lain tarkoittamaa muuta erityiseen käyttöön otettua aluetta. Vapaa-ajan asuntoja tai yritystoimintaa ei myöskään koske paliskunnan aitamisvelvollisuus vahinkojen estämistapauksissa.

Vastineet 10/2026

Poronhoitolaissa (53§) säädetään, että suunniteltaessa valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, valtion viranomaisen on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa. Poronhoitolain 53 § kaltaiset neuvottelut on todettu hyväksi keinoksi yhteensovittaa poronhoitoa ja muita maankäytön muotoja kaavoituksessa, vaikka kyse ei olisikaan valtion maista.

Poronhoitoalueen maakuntakaavoissa on poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamista edellyttäviä yleismääräyksiä sekä tarkempia määräyksiä esim. poronhoidolle tärkeiden alueiden huomioonottamisesta ja säilyttämisestä. Voimassa olevan Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan koko kaava-alueella koskeva yleismääräys edellyttää: *”Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.”*

Alueidenkäyttölain 39 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset. Yleiskaavalla ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Poronhoito on osa alueen elinkeinoelämää ja etenkin sivukylillä tärkeä toimeentulon lähde. Poronhoitajat ovat alueella oikeudenhaltijoita, joille ei saa hankkeen kaavalla aiheuttaa kohtuutonta haittaa. Suunnittelualueella poronhoidon turvaaminen hankkeen kaavoituksessa on välttämätöntä. Alueidenkäyttölain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Poronhoidon nykytila ja toiminta kaava-alueella ja sen vaikutusalueella tulee kuvata. Vaikutukset poronhoidolle tulee arvioida yhteistyössä alueen paliskunnan kanssa.

Kaavan vaikutukset poronhoitoon

Poronhoito perustuu vapaaseen laidunnukseen: poronhoitolain 3 §:n mukaisesti poronhoitoa saadaan harjoittaa poronhoitoalueella maan omistus- ja hallinto-oikeudesta riippumatta. Poronhoito on toiminta-alueellaan laaja-alainen maankäyttäjää. Kaikki muu maankäyttö poronhoitoalueella vaikuttaa enemmän tai vähemmän poronhoidon harjoittamiseen edellytyksiin. Poronhoitoalueella maankäytön yhteensovittaminen on siis äärimmäisen keskeinen kysymys.

Kaavoituksessa on lähtökohtana erilaisten alueidenkäytön intressien ja tarpeiden yhteensovittaminen. Kaavoitusprosessit toimivat alueidenkäytön suunnittelun vuorovaikutteisuuden välineenä. Kaavoituksella on myös oikeusvaikutuksia. Poronhoitoalueella vuorovaikutteisuutta on käytännössä toteutettu erilaisilla osallistavilla suunnittelu- ja neuvotteluprosesseilla. Kaavoituksessa tulee lisäksi hyödyntää olemassa olevaa paikallisten paikkatietoaineistoa, joka kertoo poronhoidon keskeisistä laidun- ja toiminta-alueista.

Yleiskaavoituksella ohjataan yhdyskuntarakennetta. Yleiskaavassa suunnittelun tarkkuus mahdollistaa poronhoitoon liittyvien alueidenkäyttöratkaisujen tekemisen. Yhdyskuntarakenteeseen liittyvillä ratkaisuilla on usein huomattavaa vaikutusta poronhoidon harjoittamiseen, useimmiten erilaisten häiriövaikutuksen yleistymisen vuoksi. Häiriövaikutus voi tulla esimerkiksi rakentamiseen varattavien alueiden sijainnin, riittämättömien rakentamiselta poissuljettujen alueiden tai liikenteeseen liittyvien aluevarausten ja liikennealueiden käytöstä aiheutuvien häiriöiden muodossa. Yleiskaavassa tulee tunnistaa suunniteltavan alueen rooli poronhoidossa ja tehdä sen mukaisesti tarpeelliset aluevaraukset ja määräykset.

Vastine:

Täydennetään vaikutusten arviointia tarkentamalla esimerkiksi poronhoidon edellytysten säilymismahdollisuuksia. Paliskunnilta saatu paikkatieto on ollut kaavoituksessa käytössä luonnosvaiheen ja työneuvottelun jälkeen. Osayleiskaavan rantavyöhykkeen ja kyläalueen osalta on huomattava, että alueet, joissa ei ole rakennuspaikkoja, ovat käytännössä rakentamiselta poissuljettuja. Liikenteelle liittyviä aluevarauksia tai uusia liikennealueita osayleiskaavalla ei ole osoitettu (voimassa olevaan osayleiskaavaan nähden).

Vastineet 10/2026

Yksityiskohtaisemmat huomiot

Valmisteluvaiheen aineistoissa ei kaavaselostuksessa mainittu kaavan sijoittumisesta paliskunnan alueelle, poronhoidon nykytilan selvitystä ei ollut eikä kaavan vaikutuksia alueen poronhoitoon ollut arvioitu. Kaavan valmisteluvaiheen luonnosvaihtoehdoissa ei ollut poronhoitoa koskevia määräyksiä. Kaavasta järjestettiin 4.11.2025 poronhoitolain 53 §:n kaltaiset neuvottelut. Kaavaselostusta ja kaavan yleismääräyksiä on täydennetty ehdotusvaiheeseen, mikä on tarkoituksenmukaista. Nyt nähtävillä olevassa kaavaehdotuksessa on li-sätty poronhoitoa koskeva yleismääräys: *Rakennettaessa poronhoitoalueelle on huomioitava poronhoitolain 3 §:n takaama porojen vapaa laidunnusoikeus*. Yleiskaavamerkintöjen M ja MT alueilla sallitaan maa- ja met-sätaloutta sekä muita luontaiselinkeinoja palveleva rakentaminen.

Paliskuntain yhdistys toi esille aiemmassa lausunnossaan, että Ranuan kunnan myymien ja vuokraamien tont-tien luovutusasiakirjoissa tulisi olla maininta tontin sijaitsemisesta poronhoitoalueella, ja siitä ettei paliskun-nalla ole vahinkojen estämisvelvollisuutta esim. aitaamalla loma-asuntojen ja liiketoiminnan kyseessä ollessa. Ranuan kunnan uuden rakennusjärjestyksen ehdotuksessa poronhoitoa käsittelevässä osassa on tuotu esille näitä asioita, mikä on tarkoituksenmukaista.

Kaavaselostuksessa mainitaan, että Kuukkaan paliskunnalta saatujen tietojen mukaan osayleiskaavoitettava alue on paliskunnan syys- ja talvilaidunalueella. Osayleiskaavoitettavan alueen kaakkoispuolella on erotus-aita/poroaita, johon porot kulkevat mm. Laivalan kylän itäpuolitse. Lisäksi osayleiskaavoitettavan alueen pohjoispuolella Leppärannan tien varressa on siirtoaitapaikka (Kettuharju), toinen siirtoaita (Hyyhelö) on Pek-kalan tien varressa. Ranuanjärven pohjoisranta on osa porojen kulkusuuntaa ja -reittejä, erityisesti syyskierto suuntautuu Ranuanjärven pohjoisrannalle ja kaakkoispuolen erotusaidalle/poro-aitalle, myös talviaikaiset porojen kuljetusreitit seurailevat Ranuanjärven rantoja kohti erotusaitaa/porotilaa.

Poronhoitolain 53 § kaltaisissa neuvotteluissa keskusteltiin alueen käytöstä ja merkityksestä poronhoidon kannalta sekä marraskuussa 2025 toimitettiin konsultille kuvia poronhoidon laidun- ja toiminta-alueista sekä kuvaus alueen käytöstä. Hyvä tapa kaavoituksen osalta olisi kuitenkin jo hyvissä ajoin hankkia paliskunnan paikkatietoaineistoa suunnittelun tueksi. Näin jäisi myös riittävästi aikaa aineiston päivittämiseen tarvitta-essa.

Kaavaselostuksessa mainitaan vaikutuksista poronhoitoon seuraavaa: Osayleiskaavaratkaisulla ei kuitenkaan suoraan vaikuteta poroelinkeinoon, koska osayleiskaavoitettava alue on jo nykyisellään asumisen ja loma-asumisen aluetta, jossa on myös lisärakentamisen mahdollisuuksia (voimassa olevankin osayleiskaavan poh-jalta). Alueelle sijoittuva Laivalan kylä on rakentunut, ja alueen virkistysreitit ovat käytössä olevia eikä niihin ole kaavaratkaisulla osoitettu muutoksia. Kaavaselostuksessa kerrotaan, että osayleiskaavaehdotuksessa alu-eelle on osoitettu rakennuspaikkoja yhteensä 177 kappaletta, joista olevia rakennuspaikkoja on 68, rakenta-mattomia (eli aiemman osayleiskaavan mukaisia) 74 ja uusia (eli nyt osayleiskaavalla osoitettuja) 35. Eli ra-kennuspaikkoja osoitetaan edelleen lisää rakentamattomien aiemman osayleiskaavan mukaisten lisäksi, jolla on väistämättä vaikutuksia poronhoitoon, sillä kaava mahdollistaa aiempaa enemmän rakentamista. Kaava-selostuksessa arvioidaan, että mikäli alueelle jo voimassa olevassa osayleiskaavassa osoitettu rakentaminen sekä nyt esitetty lisäys rakentamiseen toteutuu täysimääräisenä, tulee alueelle lisää toimeliaisuutta ja sitä kautta vaikutuksia poroille ja poroelinkeinolle. Alueella on kuitenkin jo nykyiselläänkin vaikutuksia poronhoi-toon ja jos osoitetuille paikoille rakennetaan, vaikutukset kasautuvat. Ei voida sanoa, että vasta kun osoitettu rakentaminen toteutuu täysimääräisenä, tulisi vaikutuksia poronhoitoon.

Vastine:

Tarkennetaan selostusta ja vaikutusten arviointia lausunnon pohjalta. Rakennuspaikkamäärät on lisäksi tar-kistettu selostukseen.

Vastineet 10/2026

Kaavaselostuksessa mainitaan, että alue on syys- ja talvilaidunalue ja porojen kierto- ja kuljetusreittien aluetta erityisesti talvisin ja paliskunnan mukaan porot ovat talvella suurelta osin aitauksissa, mikä osaltaan vähentää vaikutuksia. Paliskunnan mukaan tämä ei vähennä vaikutuksia, koska kyseisen alueen porot eivät ole aitauksissa talvisin, sekä alueella on ja kulkee myös syksyisin huomattava määrä poroja.

Vastine:

Tieto siitä, että porot ovat suurelta osin aitauksessa talvisin, on neuvottelusta (4.11.2025, tieto lukee myös tarkastetussa muistiossa). Tarkastetaan kuitenkin selostusta lausunnon pohjalta.

Uusi asuin- ja lomarakentaminen porolaitumille ja porojen kulkureiteille aiheuttaa lähes poikkeuksetta ongelmia. Poroja laiduntaa nyt kyseessä olevalla kaava-alueella ja sen tuntumassa. Etenkin uusien tonttien kohdalla on todennäköistä, että porot päätyvät tonteille ja talojen pihoihin esimerkiksi uuden nurmen ja istutusten houkuttamina. Kaavasta voi siis aiheutua konflikteja ja ristiriitoja sekä vakituisten asuntojen osalta mahdollisesti korvausvaatimuksia ja -velvoitteita paliskunnille. Tällaisia tarpeettomia ongelmia asukkaiden ja poronhoitajien välillä tulee pyrkiä ennakoidaan ja ehkäisemään. On tarpeellista, että kaavassa ja kaavaselostuksessa on tuotu näitä asioita esille ja annettu suosituksia sekä tiedottamista vahvistetaan, mutta se ei kuitenkaan yksin riitä poistamaan ongelmaa tai estämään niitä haittoja, jotka lisääntyvästä rakentamisesta aiheutuu.

Kuukkaan paliskunta vastustaa Ranuanjärven osayleiskaavan päivitystä, sillä uusi asuin- ja lomarakentaminen aiheuttaa lähes poikkeuksetta ongelmia. Nykyisen tilanteen kanssa paliskunta on pystynyt elämään, mutta ei kestä enää uutta lisärakentamista alueelle. Voimassa olevassa kaavassakin on rakentamattomia rakennuspaikkoja ja näidenkin rakentaminen huonontaa edelleen tilannetta. Kuukkaan paliskunta katsoo, ettei asemakaavaa tule laajentaa yleiskaavan eteläosassa. Eteläosassa laajennettavan asemakaavan välittömässä läheisyydessä on porotila. Uusi asutus- ja lomarakentaminen tuo ongelmia porojen kulkiessa alueella ja sen läpi.

Vastine:

Tarkennetaan selostusta vaikutuksista sekä tarvittaessa vielä poronhoidon huomioinnista alueen toteuttamisessa. Jo nykyisin voimassa oleva yleiskaava mahdollistaa huomattavan määrän lisärakentamista alueelle. Nyt laadittavan kaavapäivityksen myötä lisärakennusmahdollisuudet kohdistuvat pääosin jo toteutettujen rakennuspaikkojen vierelle, jotta alueelle jää myös rakentamiselta vapaita rantaosuuksia. Tätä ratkaisua edellytetään myös maakuntakaavassa.

Muutoinkin kaavapäivityksen osalta tulee huomioida valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maakuntakaavan ohjausvaikutus kunnan suunnitelmalliseen kehittämiseen. Rakennuspaikkojen lisääminen vastaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kohtaan, jossa nostetaan esiin tarve luoda edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Asemakaavoitettavaksi osoitettu alue mahdollistaa nykyiseen osayleiskaavaan verrattuna matkailupalvelujen alueen (RM) kehittämisen, mutta muilta osin asemakaavoitettavan alueen rakennuspaikat ovat mahdollisia toteuttaa jo nykyisen, voimassa olevan kaavan pohjalta. Asemakaava-alueella tavoitellaan ensisijaisesti kevyenliikenteen väylän toteuttamisen varmistamista sekä rakennuspaikkojen tarkempaa suunnittelua asemakaavan kautta. RM-alueen toteuttaminen vaatii vielä asemakaavoituksen, tässä prosessissa alueen rakentamisen määrä tarkentuu, ja asemakaavoituksessa on myös omat vuorovaikutusvelvoitteensa. Näin ollen alueen toteuttaminen vaatii vielä myös kuulemisia, joiden yhteydessä myös paliskunnilla on mahdollisuus jättää mielipide ja muistutus.

Vastineet 10/2026

4) Lupa- ja valvontavirasto 13.5.2026

Lausuttavana oleva kaava-aineisto

Ranua kunta on pyytänyt Lupa- ja valvontavirastolta (LVV), lausuntoa Ranuanjärven osayleiskaavaehdotuksesta. Ranuan kunnanhallitus on 11.12.2023 § 224 tehnyt kaavoituspäätöksen Ranuanjärven osayleiskaavasta ja kuuluttanut sen vireille 13.12.2023. Ranuan kirkonkylällä on voimassa oikeusvaikutteinen osayleiskaava, joka on hyväksytty kunnanvaltuustossa 10.6.2019 ja kaava on saanut lainvoiman 7.8.2019.

Osayleiskaavaehdotuksen kaavaselostuksen mukaan Ranuanjärven osayleiskaavan muutoksen tavoitteena on varautua tonttikysynnän mahdolliseen lisääntymiseen kirkonkylän läheisyydessä. Tavoitteena on lisätä vetovoimaisia vakituisen asumisen rakennuspaikkoja koko Ranuanjärven alueella. Rakennuspaikkojen määrä määritellään tiloille emätilaperiaatteen mukaan. Kaavamuutoksen tavoitteena on myös mahdollistaa vapaa-ajan asumisen, matkailun ja muun elinkeinoelämän sijoittumismahdollisuudet tarvittavilta osin.

LVV toteaa, että 1.1.2026 alkaen viranomaisina ovat toimineet Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) sijaan Lupa- ja valvontavirasto sekä Lapin elinvoimakeskus, jonka toimialaan kuuluvat muun muassa liikenteeseen, vesitalouteen, tulviin, maaseutuun, poro- ja kalatalouteen liittyvät valtion aluehallinnon tehtävät. **Lapin elinvoimakeskuksen toimivaltaan kuuluu esimerkiksi nyt kyseessä olevassa tapauksessa tulvaan sekä liikennejärjestelmiin ja maantiehen (ml. melunsuojaukseen) liittyvä lausuminen.**

Lausuntopyynnön kohteena oleva aineisto sisältää 7.4.2026 päivätyn yleiskaavaehdotuksen ja siihen liittyvän yleiskaavaselostuksen, sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman, arkeologisen inventoinnin (27.12.2024), kulttuuriympäristöselvityksen (7.11.2024), päiväämättömät mitoitusaulukot kylä- ja ranta-alueille, linnustoselvityksen päivityksen (24.9.2024), saukkoselvityksen (6.3.2025) ja yhteenvedon annetuista kaavaluonnosta koskevista lausunnoista ja muistutuksista sekä niiden vastineet (3/2026). LVV lausuu yleiskaavaehdotuksesta seuraavaa:

Selvitykset ja vaikutusten arviointi

Luonnonsuojelu

LVV kiinnittää huomiota kaavan luo-3-merkintään liittyvään määräykseen: ”Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue. Alue tulisi säilyttää mahdollisimman luonnontilaisena. Alueelle saa rakentaa kulkureittejä. Alueelle toteutettavat polut ym. maastorakenteet tulee toteuttaa luonnonympäristön ehdoilla niin, että alueen luontoarvot säilyvät.” LVV toteaa, että kaavamerkintään liittyvässä määräyksessä on ehdollisia ilmauksia säilyttää alue ja toisaalta siinä määrätään toteuttamaan sallitut toimenpiteet siten, että alueen luontoarvot säilyvät, joka ei ole ehdollinen ilmaisu. LVV katsoo, että määräystä tulee täsmentää, jotta luo-3-merkintä määräyksineen on selkeästi ymmärrettävä, yksiselitteinen ja johdonmukainen. Kaavan luonnonympäristön selvitykset ja kaavan vaikutusten arviointi luontoon kohdistuvien vaikutusten osalta katsotaan riittävällä tavalla toteutetuiksi.

Vastine:

Kyseessä olevilla alueilla ei sovelleta luonnonsuojelulain tai muiden vastaavien pykäliä, joiden pohjalta alueelle voisi antaa ehdottomia säilyttämis- tai muita vaatimuksia. Tämän vuoksi määräys on ehdollinen. Tarkennetaan vielä määräystä seuraavasti:

Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue.

Alue tulisi säilyttää mahdollisimman luonnontilaisena. Alueelle voi toteuttaa kulkureittejä ja maastorakenteita luonnonympäristön ehdoilla, mikäli tavoite saadaan säilytettyä.

Vastineet 10/2026

Yleiskaavamerkinnot ja -määräykset

LVV toteaa, että kyläalueen (ky) kaavamääräyksen ensimmäinen lause on turha. Toisessa lauseessa on kaavamääräyksellä tuotu esille kaavamerkinnot sisältö. Tämän osalta kaavamääräystä tulisi tarkentaa lisäämällä alueidenkäyttölain (AKL) säädöksen viittaukseen ensimmäinen momentti (44.1 §), kuten LVV on tuonut esille 19.3.2026 käydyssä kaavaneuvottelussa. Lisäksi LVV tuo esille, että kyseisen neuvottelun muistiot ei ole lähetetty LVV:lle.

Vastine:

Tarkennetaan kaavamääräystä pyydetysti. Toimitetaan muistio LVV:lle mahdollisimman pian.

LVV toteaa, että rakentamislain (RakL) 44 §:ssä ja 45 §:ssä on säädetty sijoittamisen edellytyksistä asemakaava-alueella ja muualla kuin asemakaava-alueella. RakL 45.1 §:n mukaan rakennuspaikalla ei saa olla muun muassa tulvan, sortuman tai vyörymän vaaraa. Lisäksi rakennuspaikalle on oltava käyttökelpoinen pääsytie tai mahdollisuus sellaisen järjestämiseen.

Lapin ELY-keskus ja LVV ovat kiinnittäneet jo aiemmin valmisteluaineistosta antamassaan lausunnossa ja kaavasta käydyissä neuvotteluissa huomiota siihen, että rakennuspaikoille ei kohdistu huomattavaa tulvan vaaraa Niittyniemen aluetta lukuun ottamatta. Niittyniemen alueella niemen järven puoleisessa päässä ja niemen keskivaiheilla olevaan asumiseen ja/tai loma-asumiseen osoitetut rakennuspaikat voivat tulvatilanteessa jäädä tulvan saartamaksi, ellei kiinteistöille ole tieyhteyttä, joka on rakennettu tulvakorkeuden yläpuolelle. Tulvanäkökulmasta niemen keskiosassa oleva Keskilahden puoleiseen rantaan rajautuva kiinteistö on haasteellisin, koska kiinteistöllä maanpinta on luontaisesti lähes kokonaan tulvakorkeuden alapuolella rakennuspaikan kohdalla olevaa korkeampaa kumpareta lukuun ottamatta. Lisäksi LVV toteaa, että yleiskaavaselostuksessa ei ole selvitetty pengerrattavien rakennuspaikkojen ja teiden aiheuttamaa maisemavaikutusta esimerkiksi havainnekuvin. Lisäksi osayleiskaavan mahdollistaman rakentamisen (pengertie, asuin- ja/tai lomarakennuspaikkojen pengertäminen) vaikutuksia maisemaan Niittyniemen osalta ei ole tunnistettu, eikä myöskään laadittu selvityksiin perustuvaa vaikutusten arviointia maisemavaikutusten osalta. Yleiskaavaselostuksen kohdassa 8.1.3 (Vaikutukset liikenteeseen ja infrastruktuuriin) on tuotu esille muun muassa, että ”Tieyhteystarpeita ei ole suunniteltu eikä tarkempia linjauksia mietitty, mikä tuo epävarmuuden niiden toteuttamiskelpoisuuteen. Yleismääräysten pohjalta tulee lisäksi kiinnittää huomiota tierakentamisen maisemallisiin näkökulmiin ja vakituisten asuinpaikkojen tieyhteyksien käytettävyyteen myös tulvatilanteessa, mikä vähentää tierakentamisen vaikutuksia. Mikäli tieyhteydet vaativat korottamista, tulee maisemallisiin ja tulvaveden virtauksen mahdollistamiseen kiinnittää huomiota, erityisesti Niittyniemessä”.

LVV viittaa aiemmin lausuttuun ja rakentamislainsäädäntöön rakennuspaikan rakentamiskelpoisuudesta ja tieyhteyden järjestämisestä rakennuspaikoille. Rakentamislainsäädäntöön rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset ovat riippumattomia siitä, onko kyseessä asuin- tai vapaa-ajan asumisen rakentaminen. Kun nyt kyseessä olevaa osayleiskaavaehdotusta laaditaan suoraan rakentamiseen oikeuttavana, on kaavassa ratkaistava myös rakennuspaikkojen rakennuskelpoisuus ja tieyhteyksien järjestäminen rakennuspaikoille. Kaavan mahdollistaman rakentamisen vaikutukset on arvioitava kaavoituksen yhteydessä, eikä niitä voi jättää rakentamisen lupavaiheeseen.

Vastine:

Tierakentamisen toteuttamiskelpoisuus sekä tien ja rakennuspaikkojen pengertämistarpeet tarkennetaan, ja samalla tehdään havainnekuvia ja maisemavaikutusten arviointia kaavaselostukseen Niittyniemen osalta. Lisäksi selostusta täydennetään tieyhteyden toteuttamiskelpoisuuden arvioinnin osalta. Tieyhteyksimerkintä jätetään osayleiskaavaan tarvemerkintänä, jotta tien toteuttaminen suunnitellaan tarkemmin sitten, kun rakentaminen tulee ajankohtaiseksi ensimmäisten rakennuspaikkojen toteuttamisen myötä. Rakennuspaikat

Vastineet 10/2026

on osoitettu lomarakennusalueina jo voimassa olevassa osayleiskaavassa, ja rakentaminen vaatisi jo nykyisellään tien toteuttamista.

Rantavyöhyke ja ranta-alue

Osayleiskaavaehdotuksessa rantavyöhykkeen syvyytenä on käytetty säännönmukaisesti noin 100 metriä. LVV toteaa, että rantavyöhykkeen katsotaan ulottuvan aina noin 50–100 metrin etäisyydelle, mutta ei kuitenkaan missään pitemmälle kuin 200 metrin päähän keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta. LVV toteaa, että AKL 72.2 §:n mukaan mitä 72.1 §:ssä säädetään rantavyöhykkeestä, koskee myös ranta-aluetta, jolla rakentamisen ja muun käytön suunnitteleminen pääasiassa rantaan tukeutuvan loma-asutuksen järjestämiseksi on tarpeen alueella odotettavissa olevan rakentamisen vuoksi.

Yleiskaavaselistuksessa ei ole perusteltu, miksi rantamitoitusta laskettaessa on päädytty edellä esitettyyn metrimäärään (100 m). LVV toteaa, että sekä rantavyöhykkeen että ranta-alueen leveys vaihtelee maaston muodoista, kasvillisuudesta ja muista olosuhteista riippuen. Maisemallisen vaikutuksen osalta ratkaisevia ovat maaston muodot ja rannan kasvillisuus. Rannan rajautuessa avoimeen pelto- tai niittymaisemaan, sekä rantavyöhyke että ranta-alue ovat yleensä merkittävästi leveämpiä kuin metsäisellä rannalla.

LVV vielä toteaa, että AKL 73 §:n mukaan laadittaessa kaavaa alueelle, johon kuuluu olemassa olevaa kyläaluetta, ei kyläalueella sovelleta mitä ko. lainkohdan 1 momentin 3 kohdassa säädetään edellyttäen, että virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys otetaan huomioon.

Vastine:

Osayleiskaavan päivityksessä rantavyöhykkeen määrittelyssä on hyödynnetty voimassa olevan kaavan rantavyöhykkeen rajausta, jonka osalta ei ole todettu muutostarvetta. Rantavyöhykkeen leveyden perusteita tarkennetaan kaavaselistukseen. Alueella ei ole todettu niin merkittäviä maastonmuotoja, rannan kasvillisuutta, pelto- ja niittymaisemia asuttujen alueiden ulkopuolella tai esimerkiksi olevaa tieverkkoa, joiden vuoksi rantavyöhykkeen leveyden tulisi olla eri puolilla aluetta merkittävästi erilainen. Rantavyöhyke on alueella puustoinen ja korkeussuhteiltaan samantyyppinen koko järven pohjoisrannalla. Rantavyöhykkeen ulkopuolelle ei ole osoitettu rakentamista, ja alueen mahdollisessa hajakentämisessä on huomioitava osayleiskaavan määräysten lisäksi suunnittelutarvealuetta koskevat sijoittamisen edellytyksen vaatimukset sekä Ranuan rakennusjärjestys.

Viranomais- ja kaavaneuvottelujen muistiot

LVV edellyttää, että sille toimitetaan 19.1.2024 pidetyn viranomaisneuvottelun ja 19.3.2026 pidetyn kaavaneuvottelun muistiot sekä edellä mainittu viranomaisneuvottelun muistio lisätään yleiskaava-aineistoon.

Vastine:

Muistiot toimitetaan LVV:lle. Yleiskaava-aineistoon ei sisällytetä muistioita.

Jatkotoimenpiteet

LVV edellyttää, että Ranuan kunta ottaa huomioon edellä lausutun ja kaava-aineistoa täydennetään edellä esitetyllä tavalla.

Vastine:

Kaava-aineistoa täydennetään pyydetysti, ja lisäksi muistiot toimitetaan viranomaisille.

Vastineet 10/2026

5) Lapin liitto 13.5.2026

Hankkeen kuvaus

Osayleiskaavan muutosalue sijoittuu Ranuan keskustaajaman välittömään läheisyyteen, Ranuanjärven pohjois- ja itärannalle. Osayleiskaavalla kumotaan osittain Ranuan kirkonkylän osayleiskaavan itä- ja pohjoisosaa.

Ranuanjärven osayleiskaavan muutoksen tavoitteena on varmistaa riittävä rakennuspaikka- ja tonttitarjonta Ranuan kirkonkylän läheisyydessä. Osayleiskaavan muutoksella varaudutaan tonttikysynnän mahdolliseen lisääntymiseen kirkonkylän läheisyydessä, mikäli alueen suuret investoinnit, kuten Suhangon kaivos, toteutuvat. Tonttitarjontaa lisätään kysyntää vastaavasti.

Kaavan valmisteluaineistossa esitettyjen kahden kaavaluonnosvaihtoehdon pohjalta on laadittu kaavaehdotus. Koska palautteessa ei tullut selkeää eroa vaihtoehtojen välille, kaavaehdotus on tehty vaihtoehtojen yhdistelmänä. Kaavaehdotuksessa Laivalan alue on esitetty kylärakentamisen alueena luonnosvaiheen vaihtoehdon 2 mukaisesti osayleiskaavan pohjalta rakennettavana alueena. Rakennuspaikkojen määrää on kasvatettu, mutta niiden toteutuminen tulee tapahtumaan maanomistajien rakentamis- ja myyntihalukkuuden pohjalta. Tämän vuoksi oletetaan, että kyläalue kehittyy pikkuhiljaa. Kylälle on merkitty myös avoimena säilyviä peltoalueita, virkistyskohteita sekä tiestön ja reittien kehittämistarpeita.

Ranuanjärven pohjois- ja itärannoille on osoitettu uutta rakentamista olevan sekä voimassa olevan osayleiskaavan rakentamattomien rakennuspaikkojen oheen. Lisäksi osoitetaan yhdyskuntarakenteen laajenemisen nuolet, joiden perusteella voidaan laatia asemakaavoja olevan taajamarakenteen laajentamiseksi. Nuolimerkinnot ovat mahdollistavia, niiden pohjalta voidaan myöhemmin kehittää alueita tiiviimmän rakentamisen alueiksi, mikäli tälle tulee tarvetta. Merkintöjen mukaisesti tällöin muiden vastaavien alueiden tulee pääosin olla rakentuneita. Asemakaavoituksen toteutuminen on kuitenkin epävarmaa, sillä asemakaavoja esitetään yksityisten omistamille alueille. Asemakaavoituksen käynnistäminen vaatii siis myös maanomistajien halukkuuden alueen käyttöön asumisen alueina. Rantarakentamisalueelle merkityt uudet rakennuspaikat voidaan toteuttaa ilman asemakaavoitusta. Rantarakentamisen alueen rakennuspaikat on esitetty sijoitettavaksi niin, että ei vaikeuteta tulevaa mahdollista asemakaavoitusta.

Järven ympärille osoitettu uusi rakentaminen voidaan toteuttaa joko vakituisena tai vapaa-ajan asumisena. Merkintä vähentää ennakoitavuutta vakituisen asumisen sijoittumiseen liittyen, mutta antaa maanomistajille ja rakentajille vapauden päättää rakennuspaikkojen käytöstä. Laivalan kyläalueen merkintä lisää myös joustavuutta alueen toiminnoissa ja rakentamisessa. Osayleiskaava-alueen eteläreunalla sekä luoteisosassa on asemakaavoitettavaksi osoitettuja alueita. Näiden alueiden tiiviimpi rakentaminen vaatii tarkempaa suunnittelua. Eteläreunalla merkintä vahvistaa myös kevyenliikenteen yhteyden tarvemerkinntää sekä huomioi alueelle suunnitellun matkailurakentamisen tarkemman suunnittelun tarpeen.

Suhde maakuntakaavaan

7.5.2026 lainvoiman saaneessa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa osayleiskaava-alue sijaitsee pääosin maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M 4512). Osayleiskaava-alueen luoteiskulma kuuluu Ranuan kirkonkylän taajamatoimintojen alueeseen (A 22). Osayleiskaava-alue kuuluu matkailun vetovoima-alueeseen, matkailun ja virkistystyksen kehittämisen kohdealueeseen Itä-Lappi–Ranua–Rovaniemi matkailualue (mv 8401).

Osayleiskaava-alueen länsiosaan on maakuntakaavassa osoitettu tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue. Osayleiskaava-alueen pohjoisreunalla kulkee sähkölinja, jonka yhteydessä kulkee myös moottorikelkkailureitti, kaakkoisosassa kulkee seututie 941. Osayleiskaava-alue rajautuu pohjoisessa seututiehen 942.

Vastineet 10/2026

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa on annettu myös koko maakuntakaava-aluetta koskevia mää-
räyksiä muun muassa vapaan rantaviivan osuudesta, rannan suuntaisen kulkuyhteyden turvaamisesta, ar-
vokkaiden maisema-alueiden ja luonnonympäristöjen huomioimisesta sekä yhdyskuntarakenteen eheyttä-
miseen ja pysyvän asutuksen sijoittamiseen liittyen.

Suunnittelualueella on voimassa oikeusvaikutteinen osayleiskaava. Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen
yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa, mutta on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa
ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Lapin liiton hallitus päätti 2.12.2024 käynnistää Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaavan 2050 laa-
timisen, kuuluttaa vaihemaakuntakaavan vireille sekä asettaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtä-
ville. Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaava 2050 kuulutettiin vireille 24.1.2025. Vaihemaakunta-
kaavan tavoitteena on päivittää geopoliittisen tilanteen vuoksi voimassa olevia maakuntakaavoja ja vastata
maankäytön suunnittelun osalta toimintaympäristön muutoksiin erityisesti liikennejärjestelmän ja turvalli-
suuden osalta. Keskeisenä tavoitteena on myös yhtenäistää seudullisten maakuntakaavojen suunnittelumää-
räyksiä. Tavoitteena vaihemaakuntakaavassa on osoittaa Lapin liikennestrategian 2050 mukaiset liikennejär-
jestelmää koskevat kehittämistavoitteet sekä huomioida puolustusvoimien maankäytölliset tarpeet. Lisäksi
tavoitteena on osoittaa keskeiset isot teollisuus- tai varastorakennusten alueet eli T/Kem-alueet, joille saa
sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen. Vaihemaakuntakaavan
laadinnassa huomioidaan valtioneuvoston päätökset koskien kulttuuriympäristöä, maisema-alueita ja arkeo-
logisia kohteita. Vaihemaakuntakaavassa voidaan osoittaa myös muita kaavaprosessin aikana esille tulleita
tarpeita.

Lapin liiton näkemys

Lapin liitto on lausunut osayleiskaavapäivityksen valmisteluaineistosta 6.5.2025. Lausunto on huomioitu kaa-
vaprosessissa.

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava on saanut lainvoiman 7.5.2026. Tieto tulisi päivittää kaavaselostuk-
sen kappaleeseen 2.2.2 Maakuntakaava.

Lapin liiton virasto toteaa Ranuanjärven osayleiskaavaehdotuksen toteuttavan Rovaniemen ja Itä-Lapin maa-
kuntakaavan tavoitteita.

Vastine:

Kaavaselostusta päivitetään pyydetysti.

6) Lapin maakuntamuseo 13.5.2026

Ranuan kunta pyytää Lapin maakuntamuseon lausuntoa Ranuanjärven osayleiskaavan ehdotuksesta. Suun-
nittelualue sijoittuu Ranuan keskustaajaman välittömään läheisyyteen, Ranuanjärven pohjois- ja itärannalle.
Kaavamutoksen tavoitteena on lisätä vakituisen asumisen rakennuspaikkoja sekä mahdollistaa asemakaa-
van laajennus tarvittavilta osin. Lisäksi muutostyöhön sisältyy selvityksen laadinta Ranuan kirkonkylän ase-
makaavan laajentamismahdollisuudesta Ranuanjärveä ympäröivälle alueelle.

Lapin maakuntamuseo lausuu asiasta Ranuan kunnan alueesta vastaavana museolain (314/2019) mukaisena
alueellisena vastuumuseona museolain 7 § 1 momentin 2 kohdan mukaisen kulttuuriympäristötehtävänsä
puitteissa.

Arkeologia

Lapin maakuntamuseo viittaa kaavan luonnoksesta 5.5.2025 antamaansa lausuntoon.

Vastineet 10/2026

Kaavaehdotuksessa on huomioitu Lapin maakuntamuseon lausunnossaan esille tuomat seikat. Kiinteiden muinaisjäännösten osalta kaavamerkinnot ja -määräykset ovat asianmukaiset ja suunnitteluratkaisut suurelta osin sellaiset, että ne turvaavat kiinteiden muinaisjäännösten säilymistä.

Kohteiden sm-7 ja sm-8 osalta Lapin maakuntamuseo toteaa, että kun kaavan toteuttaminen alkaa näiden kohteiden lähellä olevan RA-alueen osalta, tulee Lapin maakuntamuseolle varata mahdollisuus lausua suunnitelmista, jotta kiinteiden muinaisjäännösten säilyminen voidaan varmistaa.

Vastine:

RA-alueen osalta täydennetään kaava-aineistoa (RA-merkintää) niin, että Lapin maakuntamuseolla on mahdollisuus lausua suunnitelmista.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Lapin maakuntamuseo viittaa kaavan luonnoksesta 5.5.2025 antamaansa lausuntoon.

Kaavaehdotuksessa ei ole huomioitu Lapin maakuntamuseon lausunnossaan, eikä 19.3.2026 viranomaisneuvottelussa esille tuomia seikkoja. Yleisesti suojelumerkinnot (sr tai kh) tulisi lähtökohtaisesti turvata rakennuksen säilyminen. Edelleen osayleiskaavamääräyksissä esitetään sr-kohteille purkamislupamenettelyä ja kh-merkintä edelleen mahdollistaa purkamisen ilman lupamenettelyä, ollen täten ainoastaan informatiivinen merkintä.

Lapin maakuntamuseon näkemyksen mukaan sr-merkinnän osalta määräystä tulisi korjata siten, että purkaminen ei ole mahdollista tai olisi sallittu vain pakottavasta syystä. Kh-merkintään tulisi lisätä määräys, jonka mukaan kohteen purkamiselle olisi haettava purkamislupa.

Vastine:

Kaavaluonnoksen vastineessa on todettu se, miksi sr- ja kh- merkintöihin on päädytty, ja miksi kh-merkintään ei lisätä purkamislupavaadetta: Osa kohteista on inventoinnin pohjalta määritelty paikallisesti arvokkaiksi. Ne ovat itsessään arvokkaita rakennuksia, joihin liittyy rakennushistoriallisia, historiallisia ja/tai maisemallisia arvoja. Nämä kohteet osoitetaan osayleiskaavassa suojeltavina rakennuksina tai kohteina. Niitä koskee määräys, jonka mukaan rakennuksia ei saa purkaa ilman rakennuslain mukaista lupaa. Osa kohteista on inventoinnin pohjalta todettu arvokkaiksi osana kyläkuvaa. Ne ovat tyypillisesti rakennuksia, joilla on miljöön kerroksellisuuden kannalta merkitystä osana kyläkokonaisuutta: ne erottuvat kyläkuvassa ja maisemassa omaa aikakauttaan edustavina kohteina ja tuovat ympäristöönsä ajallista syvyyttä. Itsessään ne kuitenkin ovat tyypillisesti melko tavanomaisia oman aikakautensa rakennuksia. Näitä rakennuksia ei ole kaavamääräyksessä määritetty suojeltaviksi. Kaavamääräys kuitenkin ohjaa kohteiden säilyttämiseen osana miljöökokonaisuutta.

Kohdemerkintää sr voidaan täydentää purkamista koskevaa kohtaa niin, että purkamislupa tulee myöntää vain pakottavasta syystä.

7) Caruna Oy 15.5.2026

Caruna kiittää, että Carunan uusi 110 kV voimajohtotarve Pudasjärvi–Ranua on merkitty kaavakarttaan asianmukaisesti.

Caruna huomauttaa, että 29.4.2025 annetun lausunnon yhteydessä jaetut liitteet (verkkokartta- ja suunnitelmakuvat) ovat luottamuksellista tietoa vain kaavoittajan käyttöön ja täten pyydämme Ranuan kuntaa poistamaan kyseiset liitteet julkisesta materiaalista. Carunalla ei ole muuta huomautettavaa osayleiskaavan ehdotuksesta.

Vastineet 10/2026

Vastine:

Verkkokartta- ja suunnitelmakuvat poistetaan julkisesta materiaalista.

Muistutukset

Merkintä voidaan muuttaa pyydetyksi. RM-merkintä tarkoittaa matkailupalvelujen aluetta, jonka määräyksen mukaan alueen toteutuksen tulee perustua alueelle laadittavaan asemakaavaan, ranta-asemakaavaan tai kunnan hyväksymään muuhun yksityiskohtaiseen kokonaissuunnitelmaan, jossa määritetään myös rakennusoikeus. Uuden matkailupalvelujen alueen kokonaisrakennusoikeus on 600 k-m². Tätä merkittävämpi rakentaminen tulee ratkaista asemakaavalla.

3) Yksityishenkilö 12.5.2026

Kunta on perustellut Ranuanjärven osayleiskaavaa näin:

Ranualla on vireillä useita isoja hankkeita, joista merkittävin on Suhangon kaivoshanke. Toteutuessaan hankkeet lisäävät työllisyyttä sekä voivat tuoda alueelle uusia asukkaita sekä kysyntää tonteille ja asunnoille.

Hankkeista lähimpänä toteutusta olevasta Suhangon kaivoksesta mainittiin Ranuan kunnan tiedotuslehdessä nro 1/2026 näin:

Suhangon kaivoksen investointipäätös mahdollisesti 2027. Suhanko on merkittävä monimetalliesiintymä, jonka metalleja tarvitaan vihreään siirtymään. Kaivoshankkeen kannattavuusselvitys on käynnissä, ja investointipäätös voidaan tehdä, kun selvitys on positiivinen ja luvat lainvoimaisia.

Lupaprosessit ovat kesken, mutta arvion mukaan päätös voisi olla mahdollinen vuonna 2027. Rakennusvaiheen arvioidaan kestävän noin kaksi vuotta ja työllistävän noin 1000 henkilöä, ja toiminnan aikana suora työllisyysvaikutus on lähes 500 henkilötyövuotta. Tavoitteena on käynnistää tuotanto viimeistään vuonna 2030.

Lupaprosessit ovat kesken, mutta arvion mukaan päätös voisi olla mahdollinen vuonna 2027. Rakennusvaiheen arvioidaan kestävän noin kaksi vuotta ja työllistävän noin 1000 henkilöä, ja toiminnan aikana suora työllisyysvaikutus on lähes 500 henkilötyövuotta. Tavoitteena on käynnistää tuotanto viimeistään vuonna 2030.

Kaivoksen aikataulu saattaa vielä venyä entisestään, kun kannattavuus laskelmiin pitää huomioida uusi 2026 käyttöön otettu kaivosveron korotus.

Kaavoitusta on myös perusteltu pitkällä kaavoitusprosessilla, eli tontteja pitäisi olla ostettavissa heti kun kaivoshanke on tuotannossa. Näillä näkymin siis vasta vuonna 2030. Lisäksi arvioissa on kunta itsekkin todennut "voivat tuoda alueelle uusia asukkaita sekä kysyntää tonteille ja asunnoille".

Eli kaikesta valmisteluista huolimatta, mitään takeita tontti tarpeelle ei ole.

Yleisötilaisuuksissa ja "Vastineet Ranuanjärven osayleiskaavan valmisteluvaiheessa saatuun palautteeseen" koosteen perusteella, voidaan perustellusti sanoa:

- että vaikka kaavoitus etenee, niin huomattavan suuri osa maanomistajista ei halua tonttejaan myydä
- pysyvien työpaikkojen vaatimien tonttien tarve tulee ehkä vuonna 2030 tai sen jälkeen, eli kaavoituksella ei ole kiire
- vetovoimaisena tonttina voidaan pitää rantatonttia, mutta ei vierekkäin kaavoitettuja rantatontteja
- yleensä tonttimaan hinta nousee mitä lähempänä vesistöä se sijaitsee, eli huomattavasti vetovoimaisempaa vaihtoehtona pitäisin lähellä kaivosta sijaitsevaa halpaa kuivanmaan tonttia, kuin kalliin rantatontin keskustasta
- Ranuan väestö vain vähenee ja talot autioituvat
- tyhjiä taloja, edes keskustassa, ei saada nykyisilläkään halvoilla hinnoilla myytyä

Yhteenvetona olenkin näin syntyperäisenä Ranualaisena täysin ällikällä lyötynä ihmetellyt tätä kaavoitus intoa. Näyttääkin siltä, että isojen projektien henkilöt ovat saaneet kuntapäätäjätkin näkemään jotain, mitä ei ole olemassa tai ei tule olemaan. Tehtäisiinkö näitä investointeja, sitten kun niitä työpaikkoja oikeasti kuntaan tulee.

Täten suosittelenkin Ranuanjärven osayleiskaavan keskeyttämistä.

Vastineet 10/2026

Vastine:

Vaikka esitetyt rakennuspaikat sijaitsevat vierekkäin, on rakennusten sijoittelussa mahdollista huomioida kokonaisuus niin, että pihapiirien välinen etäisyys on riittävä. Tähän velvoittaa myös Ranuan rakennusjärjestys.

Kuten muistutuksessa todetaan, jatkossakin maanomistajat itse päättävät, myyvätkö he rakennuspaikkoja. Ranuan kunta on kuitenkin halunnut mahdollistaa alueen merkittävän lisärakentamisen mitoitukseseen perustuvalla osayleiskaavalla. Ranuan kunta on pitkäjänteisesti panostanut koko kunnan alueella rantaosayleiskaavoitukseen ja kaavoituksen tavoitteena on varautua tulevaisuuden rakentamistarpeisiin ja suunnitelmallisen kaavoituksen kautta kehittää kunnan elinvoiman mahdollisuuksia.

4) Yksityishenkilö 13.5.2026 (683-402-1-122)

Laivalan alueelle on vahvistettu yleiskaava 2019. Tämä kaava oli rakentamisen suhteen maltillinen ja kunniotti alkuperäistä Laivalan aluetta maaseutumaisena harvaan asuttuna alueena. Mikä tai kuka käskää repiä muutaman vuoden ikäisen kaavan auki ja tehdä Laivalan alueesta lähes asemakaava-alueen?

Joka ikkunasta näkee kohta naapurin. Häiriöt lisääntyvät. Nykyiset tiet ei kestä tulevaa liikennettä. Muuttaessamme tänne syy oli se, että täällä on tilaa olla ja hengittää. Uusi kaavaluonnos muuttaa tilannetta aika radikaalisti.

Perinteinen Laivala tuhoetaan tällä uudella kaavalla.

Kirkonkylän läheisyydessä on kunnalla vapaita tontteja lukuisia, jotka tulisi mielestämme käyttää ensin.

PS. Kevyenliikenteen väylä Laivalan ja Kirkkotien välille

Vastine:

Kaavaselostuksessa todetaan, että Ranuan kunnanvaltuusto on vuoden 2023 talousarvion yhteydessä päättänyt, että kunta käynnistää Ranuanjärven ympäristön yleiskaavan muutoksen. Päivitystyön tavoitteena on lisätä vakituisten asumisen rakennuspaikkoja sekä mahdollistaa asemakaavan laajennus tarvittavilta osin. Lisäksi muutostyöhön sisältyy selvityksen laadinta Ranuan kirkonkylän asemakaavan laajentamismahdollisuudesta Ranuanjärven ympäröivälle alueelle sekä selvitys asemakaavan laajentamisesta aiheutuvista kuluista ja saatavista hyödyistä siltä osin kuin se osayleiskaavatyön ohessa on tarkoituksenmukaista.

Osayleiskaavoituksessa on selvitysten ja vuorovaikutuksen pohjalta päädytty kaavaratkaisuun, jossa asemakaavoitettavaksi osoitetaan nykyisen asemakaava-alueen viereisiä alueita. Muilta osin Ranuanjärven alue on edelleen osayleiskaavoitettua aluetta, mitoitukseltaan on hieman korotettu nykyisin voimassa olevasta osayleiskaavasta. Tämä tarkoittaa, että jatkossakin Laivalassa maanomistajat itse päättävät, myyvätkö he rakennuspaikkoja.

5) Yksityishenkilö 15.5.2026 (683-402-1-137)

Pitkänperänojan seutu:

- vaadimme pyörätien poistoa Posiontien varrelta
- vaadimme, että kaikki rakennuspaikat niin olemassa olevat sekä uudet suunnitellut poistetaan
- vaadimme suunnitellun asemakaavan poistoa mailtamme

Järventaus/Mustalahti

- vaadimme suunniteltujen ja olemassa olevien rakennuspaikkojen poistoa mailtamme kokonaan
- vaadimme poistamaan mailtamme kaikki alueelle suunnitellut virkistyskohdepaikat

Vastineet 10/2026

- vaadimme poistamaan alueelle suunnitellun yhdyskuntarakenteen laajenemismahdollisuus-alueet kokonaan mailtamme.
- vaadimme poistamaan rantavyöhyke-alueen mailtamme.
- vaadimme poistamaan kaikki alueelle suunnitellut tieyhteydet. Järven takana menee yksityistie, joka kulkee pääosin kolmen maanomistajan maalla. Joten olemassa olevat tieyhteydet ovat riittävät tilojen käyttöön.

Koska asemakaavoitus velvoittaa kuntaa huolehtimaan tieverkoston ympärivuotisesta kunnossapidosta, on kunnan rahojen haaskausta kaavoittaa muusta kuntakeskuksesta erillinen kaavoitettu alue, josta kunta joutuu huolehtimaan.

Kustannukset tulevat kaikkien kuntalaisten maksettavaksi ja hyödyn saisi vain ne muutamat, jotka rakentavat kaavoitetulle alueelle. Jos nykyisille kaavoittamattomille kiinteistöille rakennettaisiin uudiskohteita, ei tällaisia kiinteitä kustannuksia kunnalle tulisi.

Pyörätielle ei ole tälläkään hetkellä tarvetta. Jo 80–90-luvulla puhuttiin pyörätie tarpeesta Laivala/Lietepalo akselille, silloin kunnan väkiluku oli tämänhetkistä huomattavasti suurempi ja lapsia/koululaisia oli myös paljon. Nyt väkiluku on laskenut, syntyvyys laskenut eikä koululaisiakaan samaa luokkaa. Joten pyörätien tekeminen tuo ihan turhia lisäkustannuksia kunnalle.

Maanomistajan mahdollisuus ja tahto hyödyntää omistamaansa maata haluamallaan tavalla (metsätaloustyö) vaikeutuu huomattavasti, jos yleiskaavan sijaan joudutaan noudattamaan asemakaavaohjeistuksia.

Tämä tarkoittaa kiinteistön arvon ja siitä saatavien tulojen romahtamista.

Alueidenkäyttölain 39§:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset. Yleiskaavalla ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

Tämänkin vuoksi me maanomistajina vaadimme Ranuan Kunnan keskeyttämään maihimme kohdistuvan kaavoituksen ja tonttien suunnittelun välittömästi.

Emme tule hyväksymään mitään kaavamerkintöjä. Kunnalla ei ole tarvetta kaavoittaa ilman maanomistajan suostumusta. Vedoten siihen, että kunnalla on tällä hetkellä rakentamattomia rakennuspaikkoja yli tarpeen.

Kun tarkistimme asiaa, kunnalla on vapaana kymmeniä vapaita tontteja ympäri asemakaava-aluetta sekä yksityisillä maanomistajilla myös lisää.

Maanomistajasta näyttää, että kunnassa ei toteuteta maanomistajan tahtoa vaan että toteutetaan virkamiesten, poliittisten ja joidenkin aateryhmien tahtoa.

Miksi näitä pitää kaavoittaa lisää, kun entisille tonteille ei löydy rakentajia. Tuntuu oudolta tekemistä kunnan virkamiesjohdolla tällaisten kunnan varojen käyttö.

Kysymys miksi yksityisten maanomistajien maita Ranuanjärven rannoilla kaavoitetaan, kun 90% maanomistajista ei halua?

Maat ovat olleet ja tulevat olemaan maa- ja metsätaloustyössä.

Maillamme tulee säilyttää muinaisilta ajoilta olevat metsästysoikeudet.

Porojen laidunalueina ovat olleet alueemme maat jo vuosisatoja. Ja niin myös niiden laiduntamisoikeus tulee säilyttää.

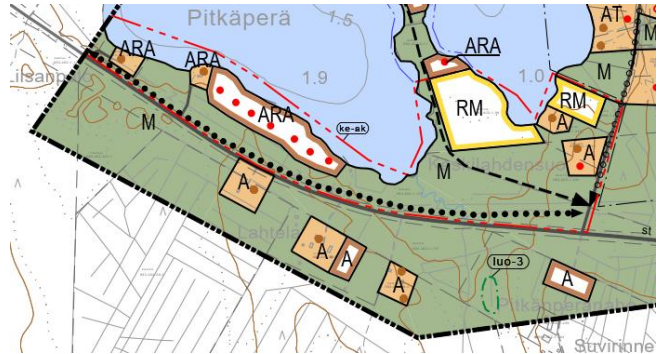
Maillamme on mm. vanhoja säilytettäviä rakennuksia sekä luonnontilassa olevia luonnonoja.

Näillä toimilla järvenrantamaisemat säilyvät luonnollisina, elinkelpoisina alueen eläimistölle sekä ihmisille.

Pyörätien merkintä on jo nykyisessä, voimassa olevassa osayleiskaavassa, samoin kuin Posiontien läheiset rakennuspaikat. Asemakaavoitettava alue sisältää Posiontien varren Laivalantielle saakka, tällä merkinnällä halutaan parantaa kevyenliikenteen väylän toteutusmahdollisuuksia sekä osoittaa alue tarkemman suunnittelun alueeksi myös rakennuspaikkojen tarkemman sijoittelun osalta.

Ranuanjärven osayleiskaavaehdotus:

Rantavyöhyke-merkintä osoittaa osayleiskaavan emätalalaskennassa huomioidun alueen. Rantavyöhyke on olemassa, vaikka sitä ei olisi kaavassa viivalla määritettykään, sillä alueidenkäyttölaki (72 §) määrittää, että ”Meren tai vesistön ranta-alueeseen kuuluvalla rantavyöhykkeelle ei saa rakentaa rakennuskohdetta ilman asemakaavaa tai sellaista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakentamisluvan myöntämisen perusteena.”

*Osayleiskaavassa esitetyt rakennuspaikat, tieyhteys sekä yhdyskuntarakenteen laajeneminen ovat lähtökoh-
taisesti mahdollistavia merkintöjä, mutta eivät sinällään velvoita maanomistajaa esimerkiksi myymään ra-
kennuspaikkoja. Maanomistaja voi jatkaa alueiden maa- ja metsätalouskäyttöä. Merkinnot eivät siis lähtö-
kohtaisesti vähennä kiinteistöjen arvoa, vaan voivat nostaa sitä. Alueen metsästyskäyttö on jatkossakin
maanomistajan suostumuksen takana, ja porojen vapaa laidunnusoikeus säilyy oman lakinsa pohjalta (po-
ronhoitolaki 3 §). Alueen säilyminen nykytilassa on siis mahdollista, mikäli maanomistaja näin haluaa.
Osayleiskaava mahdollistaa myös alueen kehittämisen asuinalueena.*

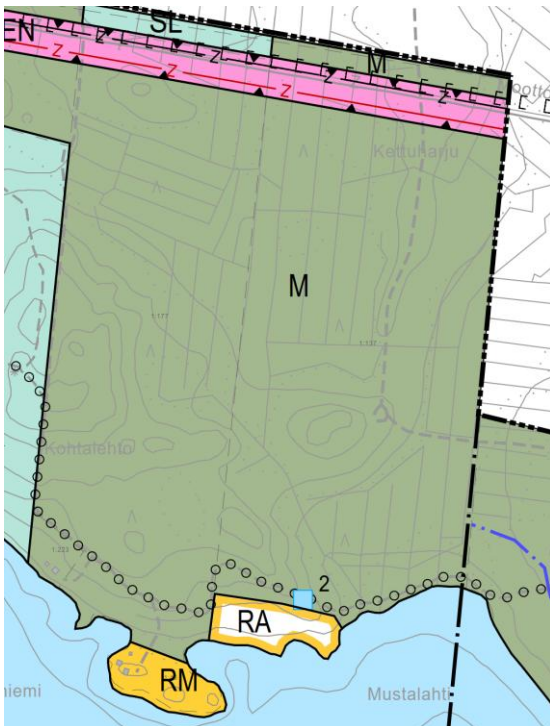

Vastineet 10/2026

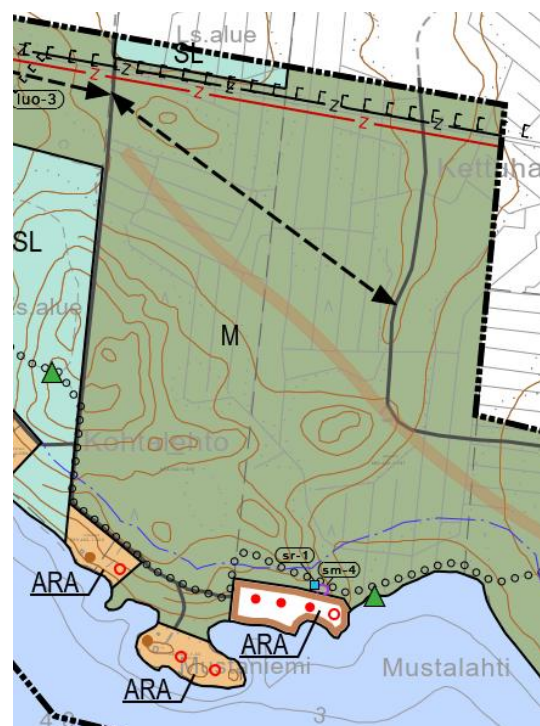
Alueidenkäyttölain 4 §:n mukaisesti kunnan alueiden käytön järjestämiseksi ja ohjaamiseksi laaditaan yleiskaavoja ja asemakaavoja. Alueidenkäyttölain 36 §:n mukaan kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Alueidenkäyttölain 51 §:n mukaan asemakaava on laadittava ja pidettävä ajan tasalla sitä mukaa kuin kunnan kehitys taikka maankäytön ohjaustarve sitä edellyttää. Näin ollen asemakaavoitus käynnistetään, mikäli kunnan kehittyminen edellyttää alueen asemakaavoitusta.

Alueet eivät siis ole vielä asemakaavoitettuja. Nämä selkeytetään vielä myös kaavaselostukseen. Rakennuspaikoista lisää tämän dokumentin lopussa (viimeinen sivu).

Voimassa oleva osayleiskaava:

Ranuanjärven osayleiskaavaehdotus:

6) Yksityishenkilö (Laivalasta) 15.5.2026

Laivalan alueen maanomistajina jätämme kirjallisen muistutuksen seuraavilta osin ehdotusvaiheen kaavaan:

Kiinteistön 683-402-5-79 omistajina haluamme, että sille kaavassa osoitettava uusi rakennuspaikka poistetaan Laivalantien ja Vaaranmäentien kulmauksesta. Kiinteistöllä on jo olemassa kaksi rakentamatonta rakennuspaikkaa.

Kiinteistön 683-402-873-3 osaomistajina haluamme, että sille kaavassa Vanhan Laivalantien varteen osoitettava virkistyskohde (yleinen) poistetaan kaavasta kokonaan, eikä sitä tule korvata myöskään millään muulla.

Katsomme, että asemakaavoitettavan alueen rajan tulee päättyä Posiontien ja Laivalantien risteysalueelle, eikä sitä vedetä ehdotetulla tavalla pidemmäs Laivalan kylän puolelle maanomistajien tasapuolisen kohtelun vuoksi.

Ranta-alueen (kiinteistötunnus 683-402-1-211) maanomistajina ja Ranuanjärven vesialueen osaomistajina (osakaskunnan jäsen) Laivalan osalta tulee kaavassa ehdotettujen matkailupalvelualueiden kokoa tarkastella pienemmiksi. Laivalaa suunnitellaan kaavassa kyläalueeksi, rakennuspaikkoja on merkittäväksi asutuskeskitymäksi. Iso matkailupalvelualuekokonaisuus ei mielestämme tähän kyläkuvaan istu.

Vastineet 10/2026

Vastine:

Kiinteistölle on voimassa olevaan osayleiskaavaan nähden lisätty yksi uusi rakennuspaikka. Kaavassa esitetyt rakennuspaikat ovat lähtökohtaisesti mahdollistavia merkintöjä, mutta eivät sinällään velvoita maanomistajaa esimerkiksi myymään rakennuspaikkoja. Kaavaprosessin yhteydessä on ollut keskustelua kunnan lunastamismahdollisuuksista. Lunastamismahdollisuuksia ja -prosessia selkeytetään myös täydentämällä asiaa selostukseen. Lunastamisen perusteita on kirjattu myös tämän vastineraportin loppuun (toiseksi viimeinen sivu). Rakennuspaikoista lisää tämän dokumentin lopussa (viimeinen sivu).

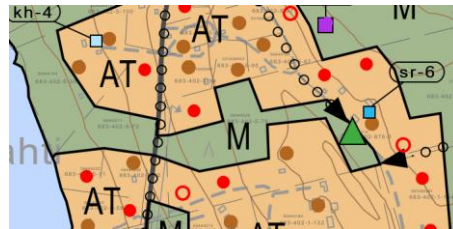
Laivalantien varren virkistyskohdemerkintä oli merkitty kiinteistölle 683-402-878-3, mikä on osaomistuksessa. Merkintä poistetaan, kaavakartalle jätetään vain yleiset virkistyskohteet. Merkinnot poistetaan koko yleiskaavan alueelta, jotta selkeytetään kunnan ylläpitämien virkistyskohteiden roolia. Yksityiset virkistyskohteet kartalla voivat aiheuttaa sen, että syntyy väärinkäsityksiä kaavakartalla olevien yksityisten virkistyskohteiden käyttöoikeudesta.

Asemakaavoitettavaan alueeseen sisältyy Laivalantien alkupää, mihin kevyenliikenteenväylän on osoitettu jatkuvan. Asemakaavoitettavaan alueeseen kuuluu myös uudet matkailupalvelujen alueet, joiden rakentamisen määrä tarkentuu asemakaavoituksessa eli tarkemmassa suunnittelussa. Lisäksi matkailupalvelujen pääsy-yhteydet tulee suunnitella asemakaavoituksen yhteydessä. Asemakaavoitettavan alueen rajausta tarkentuu, kun asemakaavoitus käynnistetään. Asemakaavoitukseen kuuluu osallisten kuulemista luonnos- ja ehdotusvaiheissa, kuten osayleiskaavoitukseenkin. Osallisilla on mahdollista jättää mielipiteitä ja muistutuksia asemakaavoituksen aikana.

Voimassa oleva osayleiskaava:

Ranuanjärven osayleiskaavaehdotus:

7) Ranuan vesialueen osakaskunta, 11.5.2026

Ranuanjärven osakaskunnan mielestä rantarakentamista osayleiskaava-alueella tulisi rajoittaa enemmän koska kai rakentamisella on aina vaikutuksensa luontoon ja vesistöön.

Alueille, joissa rakentamista tehdään, se tulee tehdä niin ettei aiheuteta lisäkuormitusta järveen. On siis huolehdittava jätevesien asianmukaisesta käsittelystä ja hulevesien hallinnasta niin ettei niitä johdeta suoraan järveen.

Rantarakentamispaikoissa tulee kiinnittää huomiota siihen, että ranta säilytetään mahdollisimman luonnonomukaisena. Rantojen siistiminen on sallittua mutta suuret koneelliset muutostyöt maanajoneineen tulisi olla kiellettyjä.

Vastine:

Jätevesien käsittelystä sekä hulevesistä on annettu yleismääräykset. Jätevesien käsittely tulee suunnitella rakentamisluvan yhteydessä. Rantarakentamisen osalle voidaan antaa suosituksia kaavaselostuksessa. Ranuanjärven itäpuoli on Laivalan kylään saakka vesi- ja viemäriverkoston piirissä ja järven länsipuolella verkosto ylittää Kohtalehtoon saakka.

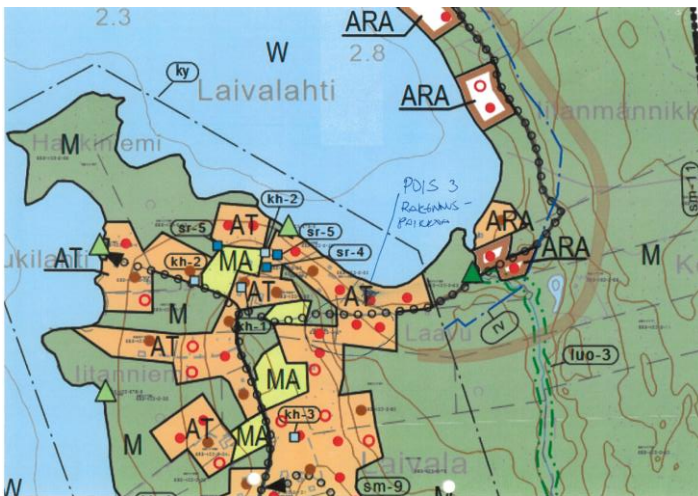
Vastineet 10/2026

8) Yksityishenkilö (683-402-5-103) 13.5.2026

Kiinteistöltä VATUKKO 683-402-5-103:

-vaadin kaikkien, olemassa olevien kolmen rakennuspaikan poistamista. Merkitty liitteenä olevaan karttaan.

-vaadin asutusrakenteen suuntaa osoittavan nuolen poistamista kiinteistöltäni. Tälle minulla maanomistajana ei ole tarvetta. Haluan pitää kiinteistöni, sukuni perintömaan metsätalousmaana, kuten se on tähän asti ollut. Asutusrakenteen tuominen taikka uusien tieyhteyksien rakentaminen haittaisivat merkittävästi oman tahtoni mukaista kiinteistön käyttöä ja vaikeuttaisivat elinkeinon harjoittamista.

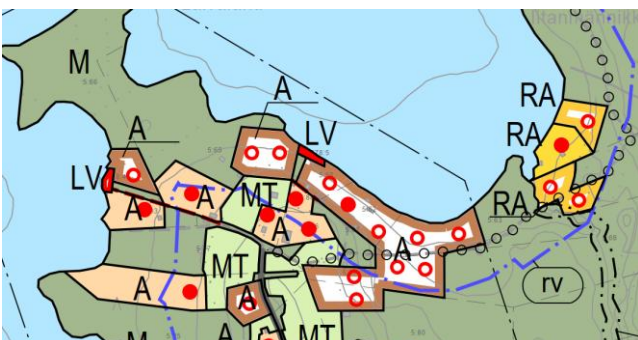

Vastine:

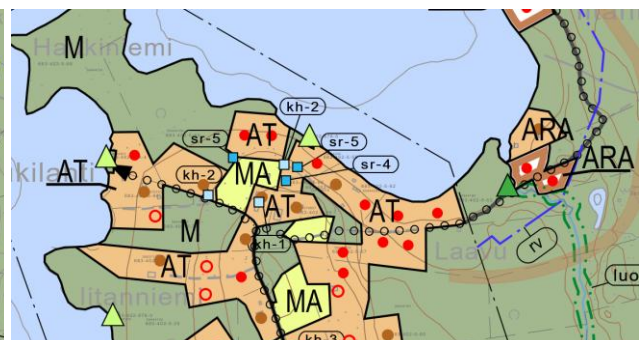
Kyseiset rakennuspaikat ovat jo voimassa olevassa osayleiskaavassa.

Ranuanjärven kiertää yhdyskuntarakenteen laajenemissuuntaa osoittavat nuolet, joiden pohjalta alueita voidaan tulevaisuudessa kehittää myös asemakaavoituksen kautta, mikäli vastaavat alueet muualla on pääosin otettu käyttöön. Asemakaavoitusta ei siis lähtökohtaisesti tehdä ennen kuin rakennuspaikkojen kysyntä Ranualla kasvaa nykyisestä. Kaavassa esitetyt rakennuspaikat, tieyhteys sekä yhdyskuntarakenteen laajeneminen ovat lähtökohtaisesti mahdollistavia merkintöjä, mutta eivät sinällään velvoita maanomistajaa esimerkiksi myymään rakennuspaikkoja. Maanomistaja voi jatkaa alueiden maa- ja metsätaloustaloutta. Kaavaprosessin yhteydessä on ollut keskustelua kunnan lunastamismahdollisuuksista. Lunastamismahdollisuuksia ja -prosessia selkeytetään myös täydentämällä asiaa selostukseen. Lunastamisen perusteita on kirjattu myös tämän vastineraportin loppuun (toiseksi viimeinen sivu). Rakennuspaikoista lisää tämän dokumentin lopussa (viimeinen sivu).

Voimassa oleva osayleiskaava:

Ranuanjärven osayleiskaavaehdotus:

9) Yksityishenkilö (Anttila/Järvelä-tilat) 22.4.2026

Kkuolinpesän kannanotto Ranuanjärven osayleiskaavaluonnokseen 2025

Ranuanjärven osayleiskaavavaihtoehtoiksi on ehdotettu useampaa eri vaihtoehtoa, joista emme ole löytäneet meitä tyydyttävää esitystä. Aikaisempi vuoden 2019 osayleiskaava täyttää Anttila/Järvelä tilojen tarpeet.

Nykyiseen esitykseen suunnitellut ympärivuotiset asumissuunnitelmat eivät ole meille tarpeellisia, koska haluamme säilyttää metsäalueen nykyisellään metsätalouskäytössä.

Kaavaluonnoksessa oli mainittu myös uusi tielinjaus, jota emme hyväksy. Suunnitellulle tielinjaukselle meillä ei ole tarvetta. Nykyiset tiet on rakennettu tilamme tarpeita vastaaviksi. Uusi tielinjaus veisi jälleen suuren osan metsämaata ja sijoittuisi nykyisen tielinjauksen välittömään läheisyyteen. Anttila/Järvelä tilasta on jo nykyisellään annettu yhteiseksi hyväksi tietä ja luontopolku kulkee maiden läpi.

Kuolinpesän muistutus Ranuanjärven osayleiskaavaan 2026

Kuolinpesä jätti kirjallisen muistutuksen osayleiskaavaan 23.4.2025 ja huomioimme, että uudessa osayleiskaavassa meitä ei ole kuunneltu lainkaan. Mielipiteemme ja huomiomme eivät ole muuttuneet vuoden 2025 Ranuanjärven osayleiskaavaesitykseen jättämistämme huomioista, jotka ovat asiakirjan yläosassa. Huomiomme ovat edelleen voimassa.

Vastine:

Ranuanjärven kiertää yhdyskuntarakenteen laajenemissuuntaa osoittavat nuolet, joiden pohjalta alueita voidaan tulevaisuudessa kehittää myös asemakaavoituksen kautta, mikäli vastaavat alueet muualla on pääosin otettu käyttöön. Asemakaavoitusta ei siis lähtökohtaisesti tehdä ennen kuin rakennuspaikkojen kysyntä Ranualla kasvaa nykyisestä. Rakentamisen lisäämiseen liittyy myös tieyhteystarve-merkintä, millä tarkoitetaan tarvetta saada alueelle nykyistä sujuvampi yhteys, mikäli rakennuspaikat lähtevät toteutumaan. Mikäli tieyhteys toteutetaan, vaatii se tarkempaa suunnittelua.

Osayleiskaavassa esitetyt rakennuspaikat, tieyhteys sekä yhdyskuntarakenteen laajeneminen ovat lähtökohtaisesti mahdollistavia merkintöjä, mutta eivät sinällään velvoita maanomistajaa esimerkiksi myymään rakennuspaikkoja. Maanomistaja voi jatkaa alueiden maa- ja metsätalouskäyttöä. Alueen säilyminen nykytilassa on siis mahdollista, mikäli maanomistaja näin haluaa. Osayleiskaava mahdollistaa myös alueen kehittämisen asuinalueena. Kaavaprosessin yhteydessä on ollut keskustelua kunnan lunastamismahdollisuuksista. Lunastamismahdollisuuksia ja -prosessia selkeytetään myös täydentämällä asiaa selostukseen. Lunastamisen perusteita on kirjattu myös tämän vastineraportin loppuun (toiseksi viimeinen sivu). Rakennuspaikoista lisää tämän dokumentin lopussa (viimeinen sivu).

10) Yksityishenkilö (683-402-5-54)

Kaavoitus Ranualla

Toisen omistajan tien kohdalle merkitty talonpaikka ei liene oikein.

Omistamaamme litanniemeen ARA-oikeus, niemen kärkeen toivomme rantasaunan/saunamökin paikkaa tai talon paikkaa. Vanhoissa papereissa muistaakseni maininta ”suojelualue”. Entisellä pellolla (nyk. metsittynyt osin) tulentekopaikka muistaakseni.

Emme toivo taloja lähelle nykyistä taloamme ja pihapiiriämme. Muutoinkin maaseutumaiseen ympäristöön ihmiset haluavat yleensä oman rauhan, ei niin että ikkunasta näkee naapurin ikkunoihin ja pihalle.

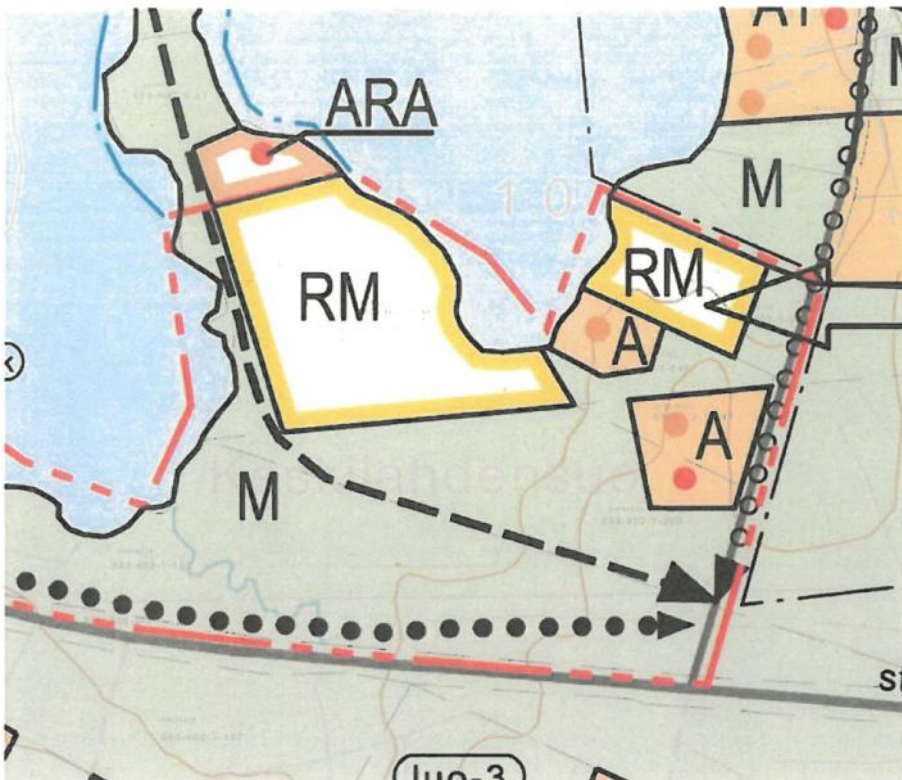

Vastineet 10/2026

Vastine:

Rakennuspaikkaa ei voida osoittaa niemeen tai rantaviivaan, koska alueella on tulvauhka. Rakentaminen tulee tehdä ylemmäs rinteeseen. Osayleiskaavassa oleva punainen ympyrä tarkoittaa voimassa olevan kaavan mukaista rakentamatonta rakennuspaikkaa. Ympyrät osoittavat rakennuspaikkojen määrän, mutta ei rakennusten tarkkaa sijaintia.

11) Yksityishenkilö

Kohteelle on suunnitteilla omakotitaloja tai kesämökkejä, joten merkintänä tulee olla ARA 2-4 talolle.

Vastine:

Tilalle voidaan voimassa olevan osayleiskaavan pohjalta osoittaa 1 uusi rakennuspaikka. Kylämitoitus ei mahdollista muutoin uusia rakennuspaikkoja.

12) Yksityishenkilö (683-402-1-250, 683-402-1-223, 683-402-81-7 ja 683-402-81-6) 15.5.2026

Vaatimukset

Vaadimme, että nyt käsittelyssä olevan Ranuanjärven yleiskaavan kaavoitusmenettely lopetetaan ja alueeseen sovelletaan voimassa olevaa 2019 laadittua Ranuanjärven yleiskaavoitusta.

Ranuanjärven yleiskaava vuodelta 2019 on toimiva ja lainvoimainen. Ranua kunta ei ole noudattanut Alueidenkäyttölain 8 lukua 62 §, 62 a §, 63 §, 66 §, eikä Kuntalain 1 luvun 1 §, 5 luku 22 § säädöksiä ja määräyksiä.

Toissijainen vaatimuksemme on siinä tapauksessa, jos kaavan laatimista ei vastoin käsitystämme lopetettaisikaan, niin kaavaehdotus palautetaan valmisteluun jäljempänä ilmenevät vaatimukset huomioon ottaen.

Vastineet 10/2026

Toissijaiseen vaatimukseemme liittyen vaadimme kuitenkin kaikkien kiinteistöillemme esitettyjen uusien kaavamerkintöjen poistamista kaavaehdotuksesta siten, että alueen osayleiskaava pysyy vuonna 2019 hyväksytyn ja vahvistetun osayleiskaavan mukaisena.

Uudistamme kaikki kaavaluonnosvaiheessa jättämämme perustelut ja täydennämme niitä tässä muistutuksessa.

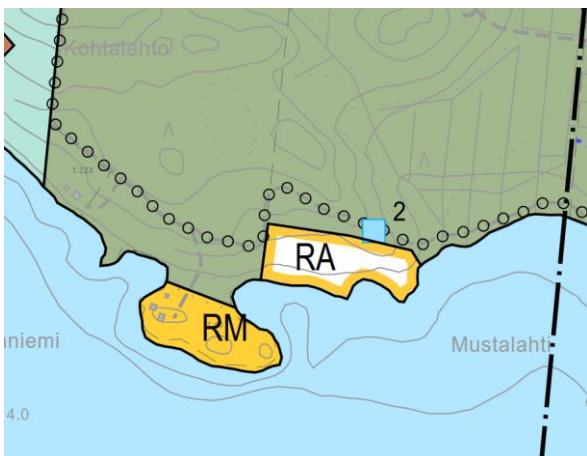
Vastine:

Ranuanjärven osayleiskaavoitus on toteutettu alueidenkäyttölain 8 luvun sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 3 luvun mukaisesti. Myös kuntalain 22 § täyttyy. Osayleiskaavoituksessa on tehty vireilletulopäätös, asetettu osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtäville, laadittu luonnos ja pidetty valmisteluvaiheen kuuleminen (sisältäen kaavaluonnoksen) sekä laadittu ehdotus, joka on asetettu nähtäville. Myös viranomaisneuvotteluja on järjestetty. Vuorovaikutusta on ollut ennen kaavaluonnoksen laatimista sekä kuulemisten yhteydessä, osayleisaavasta on järjestetty 6.6.2024 yleisötilaisuus, jossa on kerrottu kaavoituksen aloittamisesta ja otettu vastaan ideoita. 6.5.2026 järjestettiin ehdotusvaiheen esittely. Lisäksi maanomistajia on tiedotettu kaavoituksesta sen eri vaiheissa (kunnan sivuilla ja sosiaalisen median kanavilla, Kuriiri-lehdessä valmisteluvaiheessa sekä ulkopaikkakuntalaisia kirjeellä valmistelu- ja ehdotusvaiheen nähtävilläolosta). Vuorovaikutusta on ollut alueidenkäyttölain sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen vähimmäisvaatimusta enemmän.

Osayleiskaavaehdotuksessa kyseisille kiinteistöille on osoitettu yksi uusi rakennuspaikka jo toteutettujen lisäksi. Olevien rakennuspaikkojen merkinnäksi on muutettu A, jotta rakennuspaikat voidaan maanomistajan niin halutessa muuttaa ja toteuttaa lomarakentamisesta asuinrakentamiselle. Voimassa olevassa osayleiskaavassa toteutettu lomarakennuspaikka on virheellisesti jäänyt esittämättä. Tilalla 81-7 oleva 1910-luvulla rakennettu omakotitalon kohdalla on A merkintä, tilan 81-6 kohdalla on rakennettu vapaa-ajan asunto, joten merkintä muutetaan ARA merkinnäksi, joka mahdollistaa loma-asumisen jatkumisen tai myöhemmän muutoksen vakituiseksi asunnoksi. Tilan 1-223 kohdalla on rakennettu vapaa-ajan asunto ja kesänavetta. Tilan merkintänä on ARA ja aineistoon lisätään tieto kesänavetasta. Rakennuspaikoista lisää tämän dokumentin lopussa (viimeinen sivu).

Esitetty virkistyskohde sijoittuu erilliselle kiinteistölle 683-402-81-1, mutta merkintä poistetaan ja kaavakartalle jätetään vain yleiset virkistyspaikat. Yksityisalueille esitetyt virkistyskohdemerkinnät poistetaan koko yleiskaavan alueelta, jotta selkeytetään kunnan ylläpitämien virkistyskohteiden roolia. Yksityiset virkistyskohteet kartalla voivat aiheuttaa sen, että syntyy väärinkäsityksiä kaavakartalla olevien yksityisten virkistyskohteiden käyttöoikeudesta.

Voimassa oleva osayleiskaava:

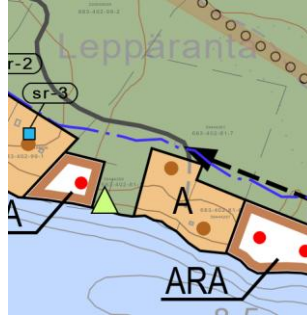

Ranuanjärven osayleiskaavaehdotus:

Voimassa oleva osayleiskaava:

-vaadimme poistamaan asutusrakenteen laajenemisen suuntaa osoittavan merkinnän kiinteistöltä. Asutusrakenteen suunnan laajenemista tarkoittava merkintä mahdollistaisi kunnalle välittömässä lähitulevaisuudessa alueen asemakaavoittamisen, joka aiheuttaisi uhan omistamallemme suvun perintömaalle.

Ranuanjärven kiertää yhdyskuntarakenteen laajenemissuuntaa osoittavat nuolet, joiden pohjalta alueita voidaan tulevaisuudessa kehittää myös asemakaavoituksen kautta, mikäli vastaavat alueet muualla on pääosin otettu käyttöön. Asemakaavoitusta ei siis lähtökohtaisesti tehdä ennen kuin rakennuspaikkojen kysyntä Ranualla kasvaa nykyisestä. Rakentamisen lisäämiseen liittyy myös tieyhteystarve-merkintä, millä tarkoitetaan tarvetta saada alueelle nykyistä sujuvampi yhteys, mikäli rakennuspaikat lähtevät toteutumaan. Tieyhteys on kyseisen kiinteistön kohdalla suora yleispiirteinen viiva, mikä myös merkintänä osoittaa, että tieyhteyttä ei ole suunniteltu tarkemmin, vaan se näyttää nimensä mukaisesti tarpeen päästä Kansanopiston takaa nykyiselle tieverkolle alueella. Mikäli tieyhteys toteutetaan, vaatii se tarkempaa suunnittelua.

*Osayleiskaavassa esitetyt rakennuspaikat, tieyhteys sekä yhdyskuntarakenteen laajeneminen ovat lähtökoh-
taisesti mahdollistavia merkintöjä, mutta eivät sinällään velvoita maanomistajaa esimerkiksi myymään ra-
kennuspaikkoja. Maanomistaja voi jatkaa alueiden maa- ja metsätalouskäyttöä. Alueen säilyminen nykyti-
lassa on siis mahdollista, mikäli maanomistaja näin haluaa. Osayleiskaava mahdollistaa myös alueen kehit-
tämisen asuinalueena.*

Alueidenkäyttölain 4 §:n mukaisesti kunnan alueiden käytön järjestämiseksi ja ohjaamiseksi laaditaan yleiskaavoja ja asemakaavoja. Alueidenkäyttölain 36 §:n mukaan kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laadimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Alueidenkäyttölain 51 §:n mukaan asemakaava on laadittava ja pidettävä ajan tasalla sitä mukaa kuin kunnan kehitys taikka maankäytön ohjaustarve sitä edellyttää. Näin ollen asemakaavoitus käynnistetään, mikäli kunnan kehittyminen edellyttää alueen asemakaavoitusta.

Alueet eivät siis ole vielä asemakaavoitettuja. Nämä selkeytetään vielä myös kaavaselostukseen. Kaavaproessin yhteydessä on ollut keskustelua kunnan lunastamismahdollisuuksista. Lunastamismahdollisuuksia ja -

Vastineet 10/2026

prosessia selkeytetään myös täydentämällä asiaa selostukseen. Lunastamisen perusteita on kirjattu myös tämän vastineraportin loppuun (toiseksi viimeinen sivu). Rakennuspaikoista lisää tämän dokumentin lopussa (viimeinen sivu).

Kiinteistöltä Mäkiranta 683-402-1-223:

-vaadimme poistamaan ARA-merkinnän

Vastine:

Merkintä koskee jo toteutettua rakentamista, minkä vuoksi sitä ei voida poistaa. Merkintä esittää siten nykytilanteen. Rakennuspaikka on osoitettu ARA-alueena. Merkintä sallii rakentamisen toteutettavaksi joko asuin- tai lomarakennuksena. Rakennuspaikoista lisää tämän dokumentin lopussa (viimeinen sivu).

Kiinteistöltä Leppäranta 683-402-81-7:

-vaadimme poistamaan esitetyn tieyhteystarpeen, joka menisi naapurimme kiinteistölle ja siitä Luhtaojaa kohti. Tämä tieyhteystarve on osoitettu kulkemaan pihapiirimme läpi, rikkoen yksityisyyden suojaa. Tieyhteys on rakennettava kokonaan kiinteistömme ulkopuolelle, sillä se on mahdollista rakentaa naapurikiinteistön omaa maa-alueita pitkin. Tuolloin se ei loukkaa kiinteistömme omistusoikeutta ja yksityisyyden suojaa eikä veisi meiltä maata. Ei ole tätä päivää, että tieyhteys rakennetaan pihapiirin läpi.

-vaadimme poistamaan kiinteistöltä järven rantaan esitetyn uuden virkistyskohteen (yksityinen tulipaikka). Tälle ei ole tarvetta eikä kunta voi määrätä yksityisen kiinteistömme käytöstä ohjaamalla nuotiopaikan johonkin tiettyyn kohtaan. Kiinteistöllä on kaavaehdotuksessa esitetyn virkistyskohteen kohdalla tieoikeus 000-2022-K8705, emmekä näin ollen hyväksy sen kohdalle tieoikeutta rikkovia seikkoja. Vain maanmittauslaitos voi tämä oikeuden muuttaa, ei kunta.

Vastine:

Tieyhteystarve-merkinnällä tarkoitetaan tarvetta saada uusille rakennuspaikoille tieyhteys, mikäli rakennuspaikkoja lähdetään toteuttamaan. Tieyhteys on kyseisen kiinteistön kohdalla suora viiva, mikä myös merkin­tänä osoittaa, että tieyhteyttä ei ole suunniteltu tarkemmin, vaan se näyttää nimensä mukaisesti tarpeen päästä nykyiseltä tieverkolta uusille rakennuspaikoille. Mikäli tieyhteys toteutetaan, vaatii se tarkempaa suunnittelua, eikä yhteyttä ole osoitettu pihapiirin läpi.

Esitetty virkistyskohde sijoittuu erilliselle kiinteistölle 683-402-81-1 mutta merkintä poistetaan ja kaavakartalle jätetään vain yleiset virkistyspaikat.

Kiinteistö Kotimännikkö 683-402-81-6:

-vaadimme kaavan pysymistä vuonna 2019 vahvistetun mukaisena.

Vastine:

Olevan rakennuspaikan merkinnäksi on muutettu A, jotta rakennuspaikka voidaan maanomistajan niin halutessa muuttaa ja toteuttaa lomarakentamisesta asuinrakentamiselle.

PERUSTELUT:

1. Kaavoitusmenettelystä

Ranuanjärven yleiskaava vuodelta 2019 on toimiva ja lainvoimainen.

Vastineet 10/2026

Koko yleiskaavoitus on ollut varsin ylimalkaista, asioita ja oikeustositseikkoja ei ole huomioitu alueidenkäytölain, kuntalain ja ympäristöä koskevien lakien edellyttämässä laajuudessa.

Maanomistajien Ranuan kunnalle antamat kirjalliset ja eri tilaisuudessa annetut vastineet ovat jääneet lähes täysin huomioimatta, vaikka alueidenkäyttö- ja kuntalaki toisin säättää. Suuri osa maanomistajista vastustaa kokonaan tai osittain tätä uutta yleiskaavaa.

Perustelut tälle kaavoitukselle eivät ole kestävällä pohjalla.

Vastine:

Alueidenkäyttölain 36 §: ”Kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja pitää se ajan tasalla.” Oikeuskäytännössä viitataan yleiskaavan vanhentuneisuuteen tai siihen, että yleiskaava ei ole vanhentunut yleensä silloin, kun yleiskaava ohjaa asemakaavoitusta. Mikäli yleiskaavan ei katsota olevan vanhentunut, tarkoitetaan yleensä, että asemakaavaa on laadittu yleiskaavan vastaisesti. Tällöin kaavoituksessa on tutkittu, että yleiskaava on vanhentunut ja asemakaava on katsottu mahdolliseksi laatia yleiskaavan vastaisesti, mutta oikeusprosessissa yleiskaava ei ole voitu todeta vanhentuneeksi ja asemakaavaa ei olisi voitu kaavoittaa yleiskaavan vastaisesti. Tällöin oikea järjestys on ensin uusia yleiskaava ja vasta sen jälkeen asemakaava.

Kunta päättää kaavoituksen aloittamisesta ja Ranuanjärven yleiskaavan päivittämiselle ei ole ollut estettä. Vastaavaa tilannetta on puitu esimerkiksi Helsingissä (KHO 2018:151). Päätöksen mukaan kaavan hyväksyvällä kaupungin toimielimellä on kunnan itsehallinnon perusteella ja maankäyttö- ja rakennuslain asettamissa rajoissa oikeus päättää siitä, minkälainen kaava suunnittelualueelle laaditaan. Päätöksessä todetaan vuorovaikutuksesta, että kaavoitusmenettelyyn liittyvän vuorovaikutuksen pääasiallisena tarkoituksena on mahdollistaa asiaan osallisten mielipiteiden saattaminen kaavoittajan tietoon ja turvata maankäyttö- ja rakennuslain (nykyisin alueidenkäyttölain) 62 §:n tavoite osallistumismahdollisuudesta kaavan valmisteluun. Osallistumista ja vuorovaikutusta koskevalla sääntelyllä ei rajoiteta valtuuston toimivaltaa päättää kaavan sisällöstä maankäyttö- ja rakennuslain ja muiden lakien asettamissa rajoissa. Vuorovaikutusmenettelyllä ei myöskään sidota kaavan sisältöä kuulemisten yhteydessä esitettyihin mielipiteisiin.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 16 §:n 1 momentin mukaan yleiskaava esitetään kartalla tai kartoilla seläisessä mittakaavassa, että niistä alueiden käytön ja rakentamisen ohjaustarve ja yleiskaavan tarkoitus huomioon ottaen ilmenevät tarkoituksenmukaisella tavalla alueiden käytön periaatteet, tarpeelliset alueet ja kaavan muu sisältö.

2. Virkamiehen harkintavallan väärinkäyttö:

Ennen Ranuanjärven alueen kaavoitusprosessia, kunnanjohtaja ajoi maanomistajaa vastaan Kohtalehdon alueella Mustanniementiellä 29.5.2022. He pysähtyivät juttelemaan ja kunnanjohtaja mainitsi alkavansa rakentaa taloa ostamalleen tontille järven rantaan. Kunnanjohtaja kysyi maanomistajalta, olisiko meillä myydä rantatonttia hänen tuttavalleen? Kunnanjohtaja kertoi, että tuo hänen ostama tontti oli alun perin varattu jollekin toiselle, mutta hän itse osti sen tontin. Nyt tälle toiselle piti saada rantatontti tilalle.

Maanomistaja totesi, ettei hän ala myymään suvun maita. Tähän kunnanjohtaja oli todennut, ettei naapurimmeakaan (samaa kantatilaan alun perin kuulunut) ollut suostunut myymään rantatonttia.

Kunnanjohtaja asuu itse Kohtalehdon alueen ranta-alueella lähellä kiinteistöämme. Hän osoitti lisää mielenkiintoa Kohtalehdon alueelle, sillä myös tämän tuttavalle olisi pitänyt järjestää samalta alueelta rantatontti.

Vastineet 10/2026

Koska emme suostuneet myymään tonttia kunnanjohtajan kysyessä, on tämä käyttänyt harkintavaltaansa väärin, lähtiessään esittämään Ranuanjärven alueen kaavoittamista. Teko näyttää luonteeltaan kostonomaisena, koska se kohdentuu suurelta osin juuri Kohtalehdon alueen, jolla kiinteistömme sijaitsee, saamiseksi asuinalueeksi.

Nähtävillä oleva kaavaehdotus mahdollistaisi Kohtalehdon alueen asemakaavoittamisen ja kunnallisen infran rakentamisen. Kaavaselostuksessa mainitaan ja kuvailaan erikseen Kohtalehdon alueen asemakaavoittamisen. Kunnanjohtaja ja tämän lähipiiriin kuuluvia henkilöitä tulisivat olemaan merkittävän taloudellisen edun saaja uudesta tieyhteydestä alueelle ja tienhoidon kulujen siirtymistä yksityistien osakkailta kunnalle. Nyt uudessa yleiskaavassa kaavan edut kohdistuneet ja arvonnousun saa kunnanjohtajan omistama kiinteistö.

Kunnanjohtajalla on kokonaisvastuu (tilivelvollinen) Ranuan kunnan kaavoituksesta ts. maankäytön suunnittelusta. Ranuanjärven kaavoituksessa kunnanjohtaja on esteellinen intressijääviyden perusteella (hallintolaki 28.1§ kohta 3). Silti kyseinen virkamies esitti, alle kolme vuotta aiemmin kaavoitetun, Ranuanjärven alueen kaavoittamisen tuomista uutena nostona ensin elokuussa 2022 johtoryhmän ja syyskuussa 2022 valtuuston talousarvioseminaarissa vuodelle 2023. Kunta on peitellyt hänen osuuttaan asiaan. On olemassa dokumentti seminaarista, joka osoittaa kunnanjohtajan osuuden asian seminaareissa.

Kunta on kaavoituksen ohessa laatinut kunnanjohtajan esityksestä maapoliittisen ohjelman, joka mahdollistaa jatkossa tietyt toimenpiteet, joilla asemakaava-alueilta tonttien lunastamisen kunnalla rakentamiskehottamenettelyn avulla. Tämä osoittaa määrätietoista asian valmistelua, sillä kunnassa ei ole käytetty minkäänlaisia maanomistajalle vastentahtoisia keinoja ainakaan vuodesta 2008 lähtien.

Tämä yleiskaavoitus menettely lienee lähtöisin kunnanjohtajan henkilökohtaisista tarpeista.

Tämän yleiskaavan toteuduttua kunta esittäisi alueen asemakaavoittamista todennäköisesti nopealla aikataululla. Kaavoitus tulee keskeyttää, koska virkamies on käyttänyt harkintavaltaansa väärin tämän alueen kaavoittamisen aloittamiseksi.

Vastine:

Ranuanjärven osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan kaavoituspäätöksen jälkeen. Kaavoituksen käynnistäminen ja lopullisen kaavan lainmukaisuus ovat eri asioita. Osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan tekemän kaavoituspäätöksen perusteella. Alueidenkäyttölain (132/1999) mukaan kunnalla on vastuu alueiden käytön suunnittelusta alueellaan. Kunnan tehtävänä on huolehtia tarpeellisen yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Näin ollen kunnalla on lakiin perustuva toimivalta käynnistää yleiskaavoitus silloin, kun alueiden käytön suunnittelu ja kehittäminen sitä edellyttävät.

Kaavoituspäätöksen jälkeen suunnittelua ja kaavan hyväksymisen edellytyksiä ohjaavat alueidenkäyttölainsäädäntö, yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset, riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin perustuva suunnittelu sekä maanomistajien tasapuolisen kohtelun vaatimus.

Kaavan lainmukaisuutta arvioitaessa ratkaisevaa ei ole yksittäisen maanomistajan tai muun osallisen suhtautuminen kaavoituksen käynnistämiseen, vaan se, täyttääkö laadittu kaava lainsäädännössä asetetut sisältö- ja menettelyvaatimukset, perustuuko se riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin sekä kohdellaanko maanomistajia yhdenvertaisesti. (Alueidenkäyttölaki 132/1999, erityisesti 20 § ja 36 §; maankäyttö- ja rakennusasetus)

Alueidenkäyttölain 5 a § mukaisesti "Kunnan maapolitiikka käsittää kunnan maanhankintaan ja kaavojen toteuttamiseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet, joilla luodaan edellytykset yhdyskuntien kehittämiseksi." Alueidenkäyttölaki sisältää myös maapolitiikan keinoja. Esimerkiksi kuntaliiton mukaan "Maapoliittinen ohjelma on asiakirja, jossa valtuusto määrittelee maapoliittiset tavoitteet ja periaatteet. Hyvä tapa varmistaa

Vastineet 10/2026

maapolitiikan keinojen linjakas ja tehokas hyödyntäminen on laatia maapoliittinen ohjelma. ” Kuntien, mukaan lukien Ranuan kunnan, maapoliittisen ohjelman päivitys on tullut ajankohtaiseksi myös maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen vuoksi.

Osayleiskaavoituksen tavoitteiden mukaisesti kaavoitukseen sisältyy selvityksen laadinta Ranuan kirkonkylän asemakaavan laajentamismahdollisuudesta Ranuanjärven ympäröivälle alueelle sekä selvitys asemakaavan laajentamisesta aiheutuvista kuluista ja saatavista hyödyistä siltä osin kuin se osayleiskaavatyön ohessa on tarkoituksenmukaista. Tavoitteeseen on vastattu laatimalla vaihtoehtoja, prosessia on kuvattu kaavaselvityksen kappaleessa 6. Kappaleessa ei ole kuvattu Kohtalehdon alueen asemakaavoittamista, vaan tuotu esille ennen kaavaluonnoksen laatimista esillä ollut ajatus alueen rakentamisen mahdollisuuksista. Kuten selostuksessa todetaan, asumisen laajenemisen alueet (myös Kotalehdon alueelta) on päädytty poistamaan ennen kaavaluonnoksen nähtävillöoloa.

3.Päätäjien harkinta- ja/tai päätösvallan väärinkäyttö:

Ranuanjärven alueen päätöksentekoon liittyy kunnanjohtajan kanssa asialle myönteisiä päättäjiä. Tämä ei voi olla vaikuttamatta koko kaavaprosessin puolueettomuuteen.

Ranuanjärven alueen kaavoituksen liikkeelle laittaneiden aiempi epäonnistuminen oli Pappilanniemen tonttijupakka 2022. Tuolloin kesken kaavaprosessin, kunnan omistaman ranta-alueen sai varata rakennusyritys, jonka yksi liiketoimintajohtaja oli kunnanjohtaja sekä xx. Tämän saman rakennusyrityksen kanssa aiempaa toimeksiantoa oli ollut valtuutettu xx sekä varavaltuutettu xx perheyhtiöllä, jolle rakennusyritys oli rakentanut logistiikkahallin laajennuksen. Varavaltuutettu xx tämä sama rakennusyritys oli rakentanut myös omakotitalon. Sosiaalisessa mediassa varavaltuutettu xx kirjoitti käyneensä keskustelua rakennusyrityksen toimitusjohtajan kanssa, ohjannut tätä olemaan yhteydessä kuntaan Pappilanniemestä ja lupautunut ostamaan talon firmalta, mikäli hanke toteutuu ja hinta on sopiva.

Kun rakennusyrityksen varaus peruttiin yhtiön talousongelmien takia, suuren yleisön tietämättä tontteja varasivat kunnanhallituksen jäsen xx sekä silloinen hallintosihteeri. Nämä peruivat varaukset, vasta kun asiasta nousi kohu.

Kuntapäättäjien tehtävänä ei ole varata tontteja ennen muita, jos näillä itsellään on jo olemassa tontit asuamiseen. Ei voi olla oikein, että omaa asemaa, ja etenkin tietoa käytetään oman edun ajamiseen.

Ranuanjärven kaavoitus on jatkumo tälle Pappilanniemen kaavoitukselle. Kaavoitus tulee keskeyttää, koska se on lähtenyt liikkeelle virkamiehen käytettyä harkintavaltaansa väärin. Lisäksi asiaan liittyy em. virkamiehen asialle myönteisiä päättäjiä, jotka täten osoittavat oman harkinta- ja päätösvallan käyttämistä väärin vaikuttimien pohjalta.

Vastine:

Ranuanjärven osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan kaavoituspäätöksen jälkeen. Kaavoituksen käynnistäminen ja lopullisen kaavan lainmukaisuus ovat eri asioita. Osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan tekemän kaavoituspäätöksen perusteella. Alueidenkäyttölain (132/1999) mukaan kunnalla on vastuu alueiden käytön suunnittelusta alueellaan. Kunnan tehtävänä on huolehtia tarpeellisen yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Näin ollen kunnalla on lakiin perustuva toimivalta käynnistää yleiskaavoitus silloin, kun alueiden käytön suunnittelu ja kehittäminen sitä edellyttävät.

Kaavoituspäätöksen jälkeen suunnittelua ja kaavan hyväksymisen edellytyksiä ohjaavat alueidenkäyttölainsäädäntö, yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset, riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin perustuva suunnittelu sekä maanomistajien tasapuolisen kohtelun vaatimus.

Vastineet 10/2026

Kaavan lainmukaisuutta arvioitaessa ratkaisevaa ei ole yksittäisen maanomistajan tai muun osallisen suhtautuminen kaavoituksen käynnistämiseen, vaan se, täyttääkö laadittu kaava lainsäädännössä asetetut sisältö- ja menettelyvaatimukset, perustuuko se riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin sekä kohdellaanko maanomistajia yhdenvertaisesti. (Alueidenkäyttölaki 132/1999, erityisesti 20 § ja 36 §; maankäyttö- ja rakennusasetus)

4.Lapin maakuntakaava:

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava kuulutettiin voimaan 21.9.2022 ja joka on saanut lainvoiman 7.5.2026 Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä KHO:2026:31. Kyseessä on siten tuore maakuntakaava, joka ohjaa koko Itä-Lapin alueiden maankäyttöä. Täten maakuntakaava sitoo myös kuntia.

Voimaantulleessa maakuntakaavassa Ranuanjärven länsi-eteläosa ja Pekkälantien varsi Pirttikoskelle menevään 110kV sähkölinjaan asti, osoitetaan merkinnällä "rakentamisalueita asumiselle ja muille taajamatoiminnoille, kuten keskustatoiminnoille, palveluille ja teollisuudelle, pääväyliä pienempiä liikenneväyläalueita, virkistys- ja puistoalueita sekä erityisalueita".

Maakuntakaavassa Ranuanjärven pohjoispuoli osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuiksi alueeksi, jota voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin.

On kiistatta selvää, että tässä kaavassa suunnitelmassa olevan myöhemmän asemakaavoittamisen toteuttaminen ja asutuksen laajentaminen Ranuanjärven pohjoispuolen metsätalousvaltaiselle alueelle tulee aiheuttamaan merkittävää haittaa metsätalouden harjoittamiseen ja tulisi muuttamaan alueen luonteen.

Maakuntakaavan ohjaava merkitys on myös perusteltu syy keskeyttää kaavoittaminen ja hylätä tähänastinen kaava.

Vastine:

Lapin liitto on jättänyt lausunnot Ranuanjärven osayleiskaavan valmisteluvaiheessa sekä ehdotusvaiheessa sekä osallistunut kaavoituksen aikana järjestettyihin viranomaisneuvotteluun (19.1.2024) ja kaavaneuvotteluun (19.3.2026). Valmisteluvaiheen lausunnossa Lapin liiton virasto toteaa Ranuanjärven osayleiskaavapäivityksen valmisteluaineiston ja molempien siihen liittyvien kaavaluonnosten toteuttavan Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan tavoitteita ja muodostavan hyvän pohjan kaavaehdotuksen laadinnalle. Ehdotusvaiheen lausunnossa (tämän asiakirjan lausunnot, kohta 5) Lapin liiton virasto toteaa Ranuanjärven osayleiskaavaehdotuksen toteuttavan Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan tavoitteita. Ranuanjärven pohjoispuolisesta rantarakentamisesta huolimatta alue on edelleen suurelta osin maa- ja metsätalousvaltaista aluetta.

5.Nykyinen tontti- ja rakennuspaikkavaranto:

Ranualla oli vuonna 2024 rakentamatonta rakennuspaikkavarantoa 1835 rakennuspaikkaa yleiskaava-alueilla. Tämä ilmenee 21.10.2024 päivätystä maapoliittisen ohjelman alkuselvityksestä, joka löytyy kunnanhallituksen 28.10.2024 kokouksen §223 liitteenä olevasta 21.10.2024 päivätyistä selvityksestä liite 1:stä.

Ranuanjärven kaavoitusalueella oli teknisen johtajan 6.6.2024 yleisötilaisuudessa esittämän tiedon mukaan 85 rakentamatonta rakennuspaikkaa. Kun tarkastelualueeksi otetaan koko Ranuanjärveä ympäröivä alue, varantoa on 135 rakentamatonta tonttia tai rakennuspaikkaa.

Tällä hetkellä Simojärven pohjoisosaa kaavoitetaan, mikä lisää määrällisesti satoja uusia rakennuspaikkoja ja osa näistä tullaan mahdollistamaan myös vakituiseen asumiseen.

Vastineet 10/2026

Kun huomioidaan koko kunnan alueella olevat sekä Ranuanjärven kaavoitusalueen olemassa oleva rakennuspaikkamäärä, eivät ne puolla Ranuanjärven osayleiskaavan sisällön päivittämistä nyt eikä pitkään aikaan tulevaisuudessa.

Vastine:

Ranuanjärven osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan kaavoituspäätöksen jälkeen. Päivitystyön tavoitteena on lisätä vakituisen asumisen rakennuspaikkoja sekä mahdollistaa asemakaavan laajennus tarvittavilta osin. Rakennuspaikkojen määrät on tarkistettu selostukseen.

6.Alueen osayleiskaava ei ole ilmeisen vanhentunut:

Kirkonkylän osayleiskaava, mihin nyt laadittava ja vireillä oleva Ranuanjärven alueen osayleiskaava sisältyy, ja mikä ohjaa alueen maankäyttöä, on vahvistettu viimeksi 2019. Vuoden 2016–2019 kaavoitusprosessissa maanomistajat saivat toivomansa määrän rakennuspaikkoja ja kaavoitus tehtiin tuolloin vähintään 10–15 vuoden tarpeisiin. 2016 kaavoituksessa vaadittiin maanomistajien aktiivisuutta, jotta maanomistajat saivat kaavaan uudet rakennuspaikat (Lapin Kansa 16.10.2016: Maanomistajien aktiivisuus tonttien kaavoittamisen ehtona, s. 8/A9).

Tässä kaavaprosessissa näyttää, ettei maanomistajien tahtoa heidän laillisesti omistamasta omaisuudesta noteerata, vaan heidän pitäisi tyytyä kunnan yksipuoliseen, mutta perusteettomaan saneluun.

Vetoamme Korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätökseen, ratkaisuun KHO:2021:109, jossa todetaan, ettei yleiskaavan ohjaava vaikutus ole vanhentunut, vaikka ennakkotapauksen kaavalla oli ikää 15 vuotta. Pelkät sisältövaatimukset eivät olleet riittävän vahva peruste lähteä laatimaan uutta yleiskaavaa. Tämä ennakkopäätös sitoo alempia hallinto-oikeusasteita ja tukee vaatimuksiamme Ranuanjärven alueen osayleiskaavan päivittämisen keskeyttämiseen ja nykyisen kaavan voimassa pitämiseen.

Nykyistä osayleiskaavan päivittämistä lähdettiin valmistelemaan vain kolme vuotta edellisen alueen kaavan valmistumisen jälkeen, jolloin kyseessä oli tuore kaava. Edelleenkin, vuonna 2026, Ranuanjärven alueen osayleiskaavan kohdalla kyse ei ole ilmeisen vanhentuneesta kaavasta, sillä kaavoitusalueen lainvoimaisella osayleiskaavalla on ikää noin 6,5 vuotta. Kaavan maankäyttöä ohjaavan sisällön päivittämisen tueksi ei ole näytetty kestäviä ja todenperäisiä perusteluja tontti- tai rakennuspaikkapulasta. Tämä kaavoitus on kunnan virkamiehen/virkamiesten kestävämmän perustein ja harkintavaltaa väärin käyttäen alulle laittama kaavoitushanke.

Kaavoituksen yleisötilaisuuksissa 6.6.2024 ja 6.5.2026 saimme kuulla Ranuan kunnan tekniseltä johtajalta sekä Sweco Oy:n kaavakonsulteilta, kuinka kaavoituksen tavoitteena olevan vetovoimaisten tonttien ja asutuksen laajeneminen Ranuanjärven pohjois- ja itäosaan. Kuitenkaan kaavaluonnoksesta, eikä kaavaehdotuksesta ole nähtävissä Ranuanjärven pohjoisosaan tulevan mainittuja tontteja, mutta asemakaavoittamisen mahdollisuus tulee.

Mutta maanomistajina näemme tässä yleiskaavoituksessa vain yritettävän mahdollistaa alueellemme myöhempi asemakaavoitus, mikä puolestaan mahdollistaisi kunnalle rakentamiskehotusten määräämisen. Tällöin kunta ei tarvitse ympäristöministeriön lupaa lunastamiseen. Kaavoituksella on tarkoitus viedä maanomistajien maat ja aiheuttaa haittaa elinkeinon harjoittamiseen.

Tämän asian edistäminen on ollut tietoista ja harkittua, koska kunnan kaavoituksesta kokonaisvastuussa olevalla kunnanjohdolla oli tiedossa jo keväällä 2022, etteivät Kohtalehdon alueen maanomistajat suostu myymään maitaan vapaaehtoisesti.

Vastineet 10/2026

6.5.2026 pidetyssä kaavoituksen yleisötilaisuudessa kuulumme jälleen tämän kaavoituksen mahdollistavan vetovoimaisten tonttien saamisen järven pohjois- ja itäosaan, jotka houkuttelisivat kaivoksen työntekijöitä. Vetovoimaisuus ei perustu lakiin eikä termiä mainita lakikokoelmassa.

Vetovoimaisuus ja houkuttelevien termien käyttämisessä on kyse kunnan virkamiehistön ja asialle suotuisasti suhtautuneiden päättäjien luomasta mielikuvasta ja mielihalusta rantatonttien saamiseksi kaavaan. Vetovoimaisuuden, houkuttelevuuden ja varautumisen käyttäminen nykyisessä rakennuspaikkamäärätilanteessa kaavoituksen sisällön muuttamiseksi ei perustu lakiin. Ne ovat mielivaltaisia perusteluja, eivätkä ne tue kaavan sisällön muuttamista.

Toteamme yksiselitteisesti, ettei Ranuanjärven alueen osayleiskaava ole ilmeisen vanhentunut sisällöltään, ja KHO:2021:109 päätös toimii ennakkopäätöksenä kaavan hyväksymiskäsittelyssä Ranuan kunnanvaltuustossa sekä hallinto-oikeudessa.

Vastine:

Alueidenkäyttölain 36 §: ”Kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja pitää se ajan tasalla.” Oikeuskäytännössä viitataan yleiskaavan vanhentuneisuuteen tai siihen, että yleiskaava ei ole vanhentunut, yleensä silloin, kun yleiskaava ohjaa asemakaavoitusta. Mikäli yleiskaavan ei katsota olevan vanhentunut, tarkoitetaan yleensä, että asemakaavaa on laadittu yleiskaavan vastaisesti. Tällöin kaavoituksessa on tutkittu, että yleiskaava on vanhentunut ja asemakaava on katsottu mahdolliseksi laatia yleiskaavan vastaisesti, mutta oikeusprosessissa yleiskaava ei ole voitu todeta vanhentuneeksi ja asemakaavaa ei olisi voitu kaavoittaa yleiskaavan vastaisesti. Tällöin oikea järjestys on ensin uusia yleiskaava ja vasta sen jälkeen asemakaava.

Vetovoimaisten rakennuspaikkojen on Ranualla katsottu olevan erityisesti vesistön rantaan sijoittuvat rakennuspaikat. Osayleiskaavassa tällaisia rakennuspaikkoja on Ranuanjärven ympärillä sekä osittain Laivalan kylässä. Laivalassa on myös ns. kuivan maan rakennuspaikkoja, jotka täydentävät kylärakennetta.

7.Ranuan väestöennuste:

Ranualla oli vuoden 2026 alussa 3530 asukasta. Ranualla on pinta-alaa 3700 km². Tämä tarkoittaa väestötiheydeksi 1,05 henkeä/km². Vuonna 2010 asukkaita oli vielä 4337.

Nykyisen kaltaisessa ennusteessa, jossa kaivosta ei tule, Ranuan väkiluku laskee vuoteen 2040 mennessä 449 hengellä eli 12,9 %.

MDI on tehnyt kunnalle ennusteita Suhangon kaivoksen vaikutuksesta kunnan väestön määrään ajanjaksolla 2022–2040. Varovaisessa skenaariossa, jossa kaivos tulisi ja maltillinen osuus uudesta työvoimasta muuttaa Ranualle, väkiluku laskisi 322 henkilöllä eli 8,9 prosentilla. Kehitys tasaantuisi 2020-luvun lopun ajaksi.

Optimistisessa skenaariossa (kohtuullinen osuus uudesta työvoimasta muuttaa Ranualle) väkiluvun ennakoidaan laskevan vuoteen 2040 mennessä 229 henkilöllä eli 6,3 prosentilla. Väestö kasvaisi hieman 2020-luvulla, mutta 2030-luvun kehitys jää heikoksi. Samaan aikaan ns. suurten ikäluokkien väestöä poistuu luonnollisen poistuman kautta ja olemassa olevaa asuntokantaa tyhjenee.

Väestönlaskun taustalla ovat etenkin kuolleiden syntyneitä suurempi määrä. Edes kaivosinvestoinnin merkittävien vaikutusten toteutuessa väestömäärän supistuminen ei pääty kuin väliaikaisesti (MDI 2022).

Ranuan kunnan väestönkehityksestä tehdyt ennusteet Ranuan asuntopoliittisessa ohjelmassa 2024, Kaivosohjelma 2024–2040:ssä sekä Ranuan väestöennuste ja Suhangon kaivoksen väestövaikutukset – Ranuan to-

Vastineet 10/2026

teutunut ja tuleva kehitys (MDI 2022), eivätkä Ranuan kunnasta riippumattomat, epävarmat yritysten investoinnit tue Ranuanjärven alueen osayleiskaavan maankäyttöä ohjaavan sisällön päivittämistä ja asemakaavoituksen mahdollistamista Ranuanjärven pohjois- ja itäpuolelle.

Vastine:

Vaikka kunnan väkiluku on ollut laskusuunnassa, alueen suunnitellut investoinnit, kuten Suhangon kaivos, voivat pysäyttää ja hidastaa laskevaa kehitystä. Kunnan tavoitteena on, että investointien toteutuessa ainakin osa työvoimasta asuisi Ranualla. Vetovoimaisten rakennuspaikkojen on Ranualla katsottu olevan erityisesti vesistön rantaan sijoittuvat rakennuspaikat.

8. Muuttoliike vuosina 2010–2021:

Ranualle muutti 2 284 henkilöä ajanjaksolla 2010–2021. Samaan aikaan kunnasta muutti pois 2 879 henkilöä. Ranua kärsi vuosien 2010–2022 aikana muuttotappiota 595 henkilöä. Nettomuutto on ollut Ranualla negatiivista koko tarkastelujakson ajan. 2020-luvulla muuttotappiot ovat olleet kunnassa keskimääräistä maltillisempia. Myös pitkän ajanjakson trendinä tappiot ovat vähentyneet kunnassa. (MDI 2022)

Kun huomioidaan kunnassa oleva rakennuspaikka- ja tonttimäärä ja verrataan sitä 2010–2021 muuttotappioon, ei sekään tue esitettyä lisäkaavoittamista ja Ranuanjärven maankäyttöä ohjaavan yleiskaavan muuttamista.

Vastine:

Vaikka kunnan väkiluku on ollut laskusuunnassa, alueen suunnitellut investoinnit, kuten Suhangon kaivos, voivat pysäyttää ja hidastaa laskevaa kehitystä. Kunnan tavoitteena on, että investointien toteutuessa ainakin osa työvoimasta asuisi Ranualla. Tonttivarantoa on, mutta kyse on erityisesti vetovoimaisista rakennuspaikoista, joita ovat erityisesti vesistön rantaan sijoittuvat rakennuspaikat.

9. Pendelöintiliike 2010–2022:

Tilastokeskuksen elinkeinorakenne- ja työssäkäyntitietokeskus on pitänyt tilastoa Ranualle muualta töissä kulkevista ja Ranualta muualle töissä kulkevista. Tilastojen mukaan pendelöinti Ranualta muuhun maahan väheni vuosien 2010–2021 aikana kohtuullisesti. Pendelöinti muusta maasta Ranualle lisääntyi vuosien 2010–2021 aikana yhteensä 21 henkilöllä.

Kunnan virkamiehistä osa asuu naapurikunnissa. Kysyimme 28.4.2026 elinkeino-ohjelman päivittämisen työpajassa kolmelta virkamieheltä, miksi Ranua ei ole houkutellut tai mikä estää heitä muuttamasta paikkakunnalle. Jokaisen vastausta yhdisti se, ettei puolisolle ole töitä. Ranualla ei ole tarjolla ihmisille keskeistä asiaa elämälle, työpaikkoja. Tätä työpaikan puutetta ei kompensoi vetovoimainen järvenrantatontti. Nämä kysymykseemme vastanneet kunnan virkamiehet eivät valittaneet pitkästä ajomatkasta eivätkä vaatineet kuntaa lyhentämään ajomatkaa työpaikan ja kodin välillä.

Kun huomioidaan 12 vuoden aikana tapahtunut vain 21 henkilöllä lisääntynyt Ranualla töissä kävijöiden määrä, ei sekään tue tonttien tai rakennuspaikkojen lisäkaavoittamista ja Ranuanjärven alueen osayleiskaavan maankäyttöä ohjaavan sisällön muuttamista.

Vastine:

Kunnan tavoitteena on, että investointien toteutuessa ainakin osa työvoimasta asuisi Ranualla. Suurin osa työntekijöistä pendelöi muualta, kuten mielipiteessä todettiin. Realistista on kuitenkin, että osa asettuu Ranualle. Asumispreferenssejä on erilaisia, ja kunta haluaa varautua vetovoimaisilla asuinpaikoilla mahdolliseen kasvavaan kysyntään.

Vastineet 10/2026

10. Viime vuosien vähäiset rakennuslupamäärät:

Teknisen lautakunnan toimintakertomuksessa vuodelta 2024, mainitaan rakennuslupamäärien tippuneen n. 10%.

Teknisen lautakunnan 27.5.2025 kokouksen §29, Teknisen toimen viranhaltijapäätökset 1–4/2025, liitteenä oleva Rakennusten lupien tilasto 1.1.–30.4.2025 osoittaa, että vuoden ensimmäisellä kvartaalilla myönnettiin vain yksi uuden omakotitalon rakennuslupa. Loppuvuoden 2025 aikana ei Tekninen lautakunta julkaissut enää rakennuslupatilastoa.

Teknisen lautakunnan toimintakertomuksessa 2025 ei mainita rakennuslupamäärää. Teknisen lautakunnan 12.5.2026 kokouksen §28:ssa, esityslistalla oleva Teknisen toimen viranhaltijapäätökset 1–4/2026, liitteenä oleva Rakennuslupatilasto 1.1.–30.4.2026 osoittaa, ettei vuoden ensimmäisellä kvartaalilla ole myönnetty yhtään uuden omakotitalon rakennuslupaa.

Esimerkki: Jos kuntaan tulisi jokin ajoituista suurinvestoinneista ja uusia taloja rakennettaisiin joka vuosi ennätykselliset 50 kpl vuodessa, nykyiset 1835 rakennuspaikkaa riittäisivät 37 vuodeksi. Silti rakennuspaikkoja kaavoitetaan lisää.

Rakennuslupamäärät ovat olleet vuosia alhaisella tasolla, eikä uusille omakotitaloille myönnetty rakennuslupamäärät tue perustelua päivittää Ranuanjärven alueen osayleiskaavan maankäyttöä ohjaavaa sisältöä.

Vastine:

Kuten mielipiteessä todetaan, rakennuslupamäärät ovat kunnassa verrattain pieniä ja asuintonttien kaavarantaa on kunnassa. Kunnan tavoitteena on kuitenkin lisätä nimenomaan vetovoimaisia asuinpaikkoja ja siten varautua mahdolliseen kasvavaan kysyntään.

11. Ranuanjärven kaavoittamisen ylikorostaminen kunnan ohjelmissa:

Ranuan kuntaan on laadittu viime vuosina kuntastrategian lisäksi Elinkeino-ohjelma 2022, Kaivosohjelma 2023, Maapoliittinen ja asunto-ohjelmat 2024, Tuulivoimaohjelma 2024. Valtuuston hyväksynnän, eli poliittisen päätöksenteon jälkeen nämä ohjelmat ohjaavat hyväksynnän jälkeen virkamiehiä. Nämä ohjelmat on laadittu sen jälkeen, kun kunnanjohtaja vaihtui loppukesästä 2021.

Kun olemme olleet seuraamassa ohjelmien laadintaan kuuluneita yleisötilaisuuksia, olemme huomanneet kunnanjohtajalla olevan merkittävä rooli tilaisuuksien puheenvuoroissa, ohjausryhmissä, ohjelman laadinnan sisällössä. Lopulta kunnanjohtaja on saattanut vielä esitellä ohjelmaehdotuksen. Päätöksentekijät eivät ole tähän mennessä valtuustotasolla tehneet muutosesityksiä esitettyihin ohjelmaluonnoksiin.

Ranuanjärven alueen toistuva mainitseminen ja korostaminen kunnan eri ohjelmissa vaikuttaa tietoiselta ja puolueelliselta toiminnalta, jotta Ranuanjärven alue on saatu näyttämään strategisesti tärkeältä alueelta. Emme voi sivuuttaa tässä kohtaa Ranuanjärven alueen kaavoituksessa esteellisen kunnanjohtajan roolia, mutta emme myöskään teknisen johtajan roolia tässä kaavoitusprosessissa. Nämä kaksi virkamiestä ovat keskeinen työpari Ranuan kunnan maankäytön suunnittelussa ja toteuttamisessa. Mm. tuulivoimaan liittyvässä kaavoituksessa kunnanjohtaja on käyttänyt termiä ”me päätettiin”, ja kun valtuutettu Manninen kysyi, ketä tarkoitat tällä me-termillä, kunnanjohtajan vastaus oli: ”itseäni ja teknistä johtajaa”.

Tällainen yhden tietyn alueen, Ranuanjärven, kaavoittaminen yli korostuu. Ranuan kunnan kuntastrategia hyväksyttiin 13.6.2022 Valt. §27:ssä, eikä siinä mainita mitään maa-aluetta erikseen.

Vastineet 10/2026

Vastine:

Ranuanjärven osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan kaavoituspäätöksen jälkeen. Kaavoituksen käynnistäminen ja lopullisen kaavan lainmukaisuus ovat eri asioita. Osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan tekemän kaavoituspäätöksen perusteella. Alueidenkäyttölain (132/1999) mukaan kunnalla on vastuu alueiden käytön suunnittelusta alueellaan. Kunnan tehtävänä on huolehtia tarpeellisen yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Näin ollen kunnalla on lakiin perustuva toimivalta käynnistää yleiskaavoitus silloin, kun alueiden käytön suunnittelu ja kehittäminen sitä edellyttävät.

Kaavoituspäätöksen jälkeen suunnittelua ja kaavan hyväksymisen edellytyksiä ohjaavat alueidenkäyttölainsäädäntö, yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset, riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin perustuva suunnittelu sekä maanomistajien tasapuolisen kohtelun vaatimus.

Kaavan lainmukaisuutta arvioitaessa ratkaisevaa ei ole yksittäisen maanomistajan tai muun osallisen suhtautuminen kaavoituksen käynnistämiseen, vaan se, täyttääkö laadittu kaava lainsäädännössä asetetut sisältö- ja menettelyvaatimukset, perustuuko se riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin sekä kohdellaanko maanomistajia yhdenvertaisesti. (Alueidenkäyttölaki 132/1999, erityisesti 20 § ja 36 §; maankäyttö- ja rakennusasetus)

Kunnan kaavoituksessa on huomioitava myös yhdyskuntarakenteen tarkoituksenmukaisuus. Palveluiden ja työpaikkojen saavutettavuus on Ranuanjärven ympäristössä parempi kuin kunnan muilla keskustaaajaman ulkopuolisilla alueilla ja alue soveltuu siten paremmin tiiviimpään rakenteeseen.

11.1. Kunnan elinkeino-ohjelma 2023-2030

Ohjelma hyväksyttiin k-valt. 19.12.2022 §56:ssa. Ohjelmaa laadinnan työpajassa 22.11.2022, varavaltuutettu **xx** totesi: "Ranualla ei ole tonttipulaa, on asuntopula". Tätä ei varavaltuutettu **xx** mainitsemaa tosiseikkaa ei ohjelmaan huomioitu, vaan Ranuanjärven piti saada mainittua. Ohjelmaa on ollut laatimassa kunnanjohtaja, joka on esteellinen tässä kaavaprosessissa.

Elinkeino-ohjelman kohdassa 3.1 mainitaan: "kaavoitetaan tontteja hyviltä alueilta, mm. Ranuanjärven rannalta".

Tällainen yhden alueen osoittaminen elinkeino-ohjelmaan vaikuttaa puolueelliselta. Kuinka kunta voi arvioida jonkin tietyn alueen hyväksi ja toisen huonoksi? Entä asuuko hyvillä alueilla parempaa väkeä ja huonoilla alueilla heikko-osaisempia ja huonoja kuntalaisia? Tähän yhden alueen korostamiseen näyttää vaikuttavan se, että kunnanjohtaja sai ostettua tontin kyseiseltä alueelta ja tämä taustajoukkoineen arvioi alueen hyväksi.

Kunta ei saa asettaa kuntalaisia eriarvoiseen asemaan eikä saisi väittää jonkin alueen olevan muita parempi. Näin kunta osoittaa toimivansa epätasa-arvoisesti ja ei-yhdenvertaisesti.

Huomioitavaa elinkeino-ohjelma 2023–2030:n sisällöstä on, että ohjelma päätettiin hyväksyä 56 §:ssa, ennen kuin Ranuanjärven kaavoittamisen tuomisesta talousarvioon vuodelle 2023 oli päätetty. Talousarvio vuodelle 2023 hyväksymisen jälkeen valtuuston 19.12.2022 kokouksessa, 58 §:ssa. Täten elinkeino-ohjelman sisältöön hyväksyttiin "hyvän alueen, Ranuanjärven rantojen kaavoitus" ennen kuin valtuusto oli edes käsitellyt, hyväksytäänkö kaavoitusta talousarvioon.

Vastine:

Ranuanjärven osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan kaavoituspäätöksen jälkeen. Kaavoituksen käynnistäminen ja lopullisen kaavan lainmukaisuus ovat eri asioita. Osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan tekemän kaavoituspäätöksen perusteella. Alueidenkäyttölain (132/1999) mukaan kunnalla on vastuu alueiden käytön suunnittelusta alueellaan. Kunnan tehtävänä on huolehtia tarpeellisen yleiskaavan

Vastineet 10/2026

laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Näin ollen kunnalla on lakiin perustuva toimivalta käynnistää yleiskaavoitus silloin, kun alueiden käytön suunnittelu ja kehittäminen sitä edellyttävät.

Kaavoituspäätöksen jälkeen suunnittelua ja kaavan hyväksymisen edellytyksiä ohjaavat alueidenkäyttölainsäädäntö, yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset, riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin perustuva suunnittelu sekä maanomistajien tasapuolisen kohtelun vaatimus.

Kaavan lainmukaisuutta arvioitaessa ratkaisevaa ei ole yksittäisen maanomistajan tai muun osallisen suhtautuminen kaavoituksen käynnistämiseen, vaan se, täyttääkö laadittu kaava lainsäädännössä asetetut sisältö- ja menettelyvaatimukset, perustuuko se riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin sekä kohdellaanko maanomistajia yhdenvertaisesti. (Alueidenkäyttölaki 132/1999, erityisesti 20 § ja 36 §; maankäyttö- ja rakennusasetus)

Kunnan kaavoituksessa on huomioitava myös yhdyskuntarakenteen tarkoituksenmukaisuus. Palveluiden ja työpaikkojen saavutettavuus on Ranuanjärven ympäristössä parempi kuin kunnan muilla keskustaajaman ulkopuolisilla alueilla ja alue soveltuu siten paremmin tiiviimpään rakenteeseen.

11.2. Ranuan kunnan kaivosohjelmassa 2024-2030

(Kvalt 18.12.2023 § 101), mainitaan kohdassa 3.1, osaava työvoima: Ranuanjärven ympäristön yleiskaavan päivitys ja asemakaavan laajentaminen.

Tätäkin ohjelmaa on ollut laatimassa mm. kunnanjohtaja, joka on esteellinen Ranuanjärven alueen kaavaprosessissa.

Kaivosohjelman sisällössä ihmetytti tapa, jolla kunta ”lukitsi” etukäteen vasta seuraavana vuonna laadittavan maapoliittisen ohjelman sisältöä kohdassa 3.1: ”Ranuan maapoliittisen ohjelman laatiminen 2024. Maapoliittisessa ohjelmassa mm. määritellään toimintalinja sekä toimintatavat, joita maapolitiikassa käytetään. Linjattavia asioita on esimerkiksi strategisten maa-alueiden hankinta, etuosto-oikeuden käyttäminen, rakentamiskehotusten ja vastaavien keinojen määrittely rakentamattomien tonttien saamiseksi rakentamisen piiriin”.

Kunnassa päättävässä asemassa toimineet tahot vaikuttavat määrätietoisesti valmistelleen maapolitiikkaan sellaisia keinoja, jotka mahdollistaisivat sopivilta alueilta kuntalaisten maaomaisuuden siirtämisen kunnan haltuun ja siitä edelleen sopiville ostajille.

Onko harkinta- ja päätäntävaltaa käytetty väärin?

Vastine:

Ranuanjärven osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan kaavoituspäätöksen jälkeen. Kaavoituksen käynnistäminen ja lopullisen kaavan lainmukaisuus ovat eri asioita. Osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan tekemän kaavoituspäätöksen perusteella. Alueidenkäyttölain (132/1999) mukaan kunnalla on vastuu alueiden käytön suunnittelusta alueellaan. Kunnan tehtävänä on huolehtia tarpeellisen yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Näin ollen kunnalla on lakiin perustuva toimivalta käynnistää yleiskaavoitus silloin, kun alueiden käytön suunnittelu ja kehittäminen sitä edellyttävät.

Kaavoituspäätöksen jälkeen suunnittelua ja kaavan hyväksymisen edellytyksiä ohjaavat alueidenkäyttölainsäädäntö, yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset, riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin perustuva suunnittelu sekä maanomistajien tasapuolisen kohtelun vaatimus.

Kaavan lainmukaisuutta arvioitaessa ratkaisevaa ei ole yksittäisen maanomistajan tai muun osallisen suhtautuminen kaavoituksen käynnistämiseen, vaan se, täyttääkö laadittu kaava lainsäädännössä asetetut si-

Vastineet 10/2026

sältö- ja menettelyvaatimukset, perustuuko se riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin sekä kohdellaanko maanomistajia yhdenvertaisesti. (Alueidenkäyttölaki 132/1999, erityisesti 20 § ja 36 §; maankäyttö- ja rakennusasetus)

11.3. Maapoliittinen ohjelma 2024

Maapoliittisen ohjelman mukaan kunnan maapolitiikka perustuu neuvotteluun ja lievimmän keinon periaatteeseen. Ohjelmassa Ranuanjärven ympäristö mainitaan tunnistettuna kehittämisympäristönä. Tämänkin ohjelman laadintaan osallistui jälleen Ranuanjärven alueen kaavoituksessa esteellinen kunnanjohtaja Aikkila.

Ranuanjärven alueen kaavoituksessa ja muissakin kunnan tilaisuuksissa on Ranuanjärven kaavoituksesta kysyttäessä perusteltu sitä maapoliittisen ohjelman laadinnan yhteydessä järjestetyn yleisökyselyn tuloksilla, jonka mukaan 56% vastaajista, tai oikeastaan lukuna 65 vastaajaa vastasi haluavansa asua keskustaajamassa, palveluiden lähellä ja vesistön äärellä. Kyselyn tuloksissa vastaajat oli maininnut haluavansa kunnan kaavoittavan Ranuanjärven alueelle, mutta useat omistajat eivät tätä halua mailleen. Mutta vastaavasti vastaajat olivat mainittu myös Simojärven ja Simojoen alueet.

Viimeksi elinkeino-ohjelman päivittämisen työpajassa 15.4.2026 kunnanjohtaja vetosi tähän tulokseen; haluan asua keskustaajamassa veden äärellä. Jos asiaa tarkastellaan toisin, Ranuan 3530 asukkaasta 3465 ei ilmaissut haluavansa asua keskustaajamassa veden äärellä.

Em. tulos, veden äärellä asuminen on ihmisten esittämä haave. Haaveet eivät läheskään aina ole kaikille toteutuskelpoisia, vaan kuten tuo sana kertoo, se on vain haave. Haave ei myöskään ole laillinen taikka todenperäinen syy laittaa alueen osayleiskaavan ohjaavaa vaikutusta uusiksi. Nyt kuitenkin vaikuttaa, että kunta on keppihevosenä toteuttamassa joidenkin haaveita, vastoin nykyisten kiinteistönomistajien tahtoa.

Maapoliittisen ohjelman yleisökyselyssä haluttiin saada erityisesti kuntalaisilta tietoa, millaisia keinoja nämä sallivat kunnalle maanhankintaan. Ohjelman alkuselvityksestä (khlal 28.10.2024, liite 1) käy ilmi, ettei Ranualla ole käytetty minkäänlaisia maanomistajan tahdon vastaisia keinoja ainakaan vuodesta 2008 lähtien. Ohjelmaa laadittaessa on ilmeisesti tarkistettu näiden keinojen käyttämistä vain 15 vuotta taaksepäin. Todennäköisesti suurinta osaa näistä maanhankinnan keinoista ei olla käytetty Ranualla koskaan. Mutta nyt niitä ollaan alkamassa käyttää, sillä kunta aikoo lunastaa Honkivaaran monitoimireitin alueelta maata, jota omistaja ei ole luovuttanut reitille. Tämän jälkeen olisi helpompaa perustella seuraavaa lunastamista.

Kun yleisökysely avautui keväällä 2024 vastattavaksi, kävi ilmi, ettei osa vastaajista päässyt vastaamaan olleenkaan siihen, millaisia maanhankinnan keinoja nämä hyväksyisivät kunnalle. Sain kyselyn järjestäneeltä MDI/FCG:n xx sähköpostilla 20.5.2024 vastauksen: "Kyselyssä näkyneet kysymykset riippuivat siitä, minkä vaihtoehdon valitsi tietyissä kysymyksissä. Esimerkiksi minä 'tahona' vastaan kyselyyn (vaihtoehtoina mm. kunnan viranhaltijana, kuntalaisena, yrittäjänä jne.). Tämän perusteella osa kysymyksistä oli suunnattu vain tietyille vastaajaryhmälle. Läpi kyselyn oli vastaavanlaisia logiikoita eli jos vastaa johonkin kysymykseen tietyn vastauksen, tulee jokin toinenkin kysymys näkyviin".

Julkisuudessa asiassa kerrottiin olleen linkitysvian. Tämä "virallinen" selitys ei ole yhteneväinen tuon xx saamani vastauksen kanssa. Miksi viranomaisen selitti toisin?

Vaikka maanomistajille kysely järjestettiin uudestaan, ei vastaukset näy ohjelmasta. Maapoliittisen ohjelman kyselyssä vastaukset uusista maanhankinnan keinoista jakaantuivat seuraavasti:

Raakamaanhankinta (maaomaisuutta ostetaan kaupalla) hyväksyi 83%.

Maanvaihto (maata vaihdetaan kunnan maihin) 46%.

Etuosto-oikeuden käyttö 13%.

Vastineet 10/2026

Yleisten alueiden lunastus 17%.

Rakentamiskehotukset 31%.

Korotettu kiinteistövero 23%.

Lunastuslupaan perustuva lunastus 2%.

Suurin osa vastaajista hyväksyi vain vapaaehtoiset keinot: joko kaupat tai maanvaihdon.

Kyselyn tulos ei näy ohjelmasta, sillä ohjelmaan hyväksyttiin keinoiksi mm. etuosto-oikeus, lunastuslupaan perustuva lunastus, yleisten alueiden lunastus, rakentamiskehotus, kiinteistöveron korottaminen, kunnan oikeus yksityisteihin. Asemakaavan toteutumisen edistämiseen kunta hyväksyi keinoiksi kiinteistöveron korottamisen ja rakentamiskehotuksen määräämisen. Ja nämä keinot on nyt mainittu kaavaselostuksessa.

Kysyin maapoliittisen ohjelman yleisötilaisuudessa toukokuussa 2024: "Miksi kaavoituskatsauksissa mainittu Simojokivarren kaavoittaminen hylättiin ja kohteeksi vaihtui yhtäkkiä Ranuanjärvi?". Kysymykseeni vastasi kunnanjohtaja: "Käytiin keskusteluja kaivosyhtiön kanssa ja päätettiin siirtää kaavoitus Ranuanjärvelle. Se on niin, piste".

Miksi kaivosyhtiö on saanut näin helposti harkinta- tai päätösvaltaa kunnan maankäytön suhteen? Onko taustalla jotain kuntalaisten ja maanomistajien tietämättä jääneitä seikkoja, miksi kunnanjohtaja esitti tuoreen kaavan maankäyttöä ohjaavan sisällön muuttamista alle kolme vuotta edellisen kaavan vahvistamisesta ja vaikka kestäviä perusteita näin tuoreen kaavan muuttamiselle ei ole?

Yleiskaavan päivittämisen tarve on perusteltu pintapuolisin perustein, olettamuksiin sekä mielikuviin kaivoksen tulosta vedoten. Vaikka kaivos toteutuisi ja optimistisin väestöennuste toteutuisi, ei silti kunnan väkimäärä nousisi, vain lasku hidastuisi. Samaan aikaan nykyistä väestöä ikääntyy ja poistuu luonnollisen poistuman kautta. Asuntoja vapautuu sekä olemassa olevat rakennuspaikat riittävät (Asuntopoliittinen ohjelma 2024).

Jokainen näistä uusista kunnan maapoliittisessa ohjelmassa vapaaehtoisuuden lisäksi mainittu maanhankinnan keino sekä kaavan toteutumista edistävät keinot ovat ylimitoitettuja, kun huomioidaan kunnassa vapaana oleva rakennuspaikkavaranto, uusien pientalojen rakentamismäärät/rakennusluvut, kunnan väkiluku ja väestöennuste.

Vastine:

Ranuanjärven osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan kaavoituspäätöksen jälkeen. Kaavoituksen käynnistäminen ja lopullisen kaavan lainmukaisuus ovat eri asioita. Osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan tekemän kaavoituspäätöksen perusteella. Alueidenkäyttölain (132/1999) mukaan kunnalla on vastuu alueiden käytön suunnittelusta alueellaan. Kunnan tehtävänä on huolehtia tarpeellisen yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Näin ollen kunnalla on lakiin perustuva toimivalta käynnistää yleiskaavoitus silloin, kun alueiden käytön suunnittelu ja kehittäminen sitä edellyttävät.

Kaavoituspäätöksen jälkeen suunnittelua ja kaavan hyväksymisen edellytyksiä ohjaavat alueidenkäyttölainsäädäntö, yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset, riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin perustuva suunnittelu sekä maanomistajien tasapuolisen kohtelun vaatimus.

Kaavan lainmukaisuutta arvioitaessa ratkaisevaa ei ole yksittäisen maanomistajan tai muun osallisen suhtautuminen kaavoituksen käynnistämiseen, vaan se, täyttääkö laadittu kaava lainsäädännössä asetetut sisältö- ja menettelyvaatimukset, perustuuko se riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin sekä kohdellaanko maanomistajia yhdenvertaisesti. (Alueidenkäyttölaki 132/1999, erityisesti 20 § ja 36 §; maankäyttö- ja rakennusasetus)

Vastineet 10/2026

11.4. Asuntopoliittinen ohjelma 2024

Kvalt. 16.12.2024 §67. Asuntopoliittisen ohjelman laadinta on mielestämme ollut oikeudenmukaisin ja siten riippumattomimmin tehty. Ohjelman tulokset osoittavat, kuinka tosiasiallisesti Ranualla tarvittaisiin pieniä asuntoja, mikäli isot investoinnit toteutuisivat. Ohjelman lopussa on myös kuvattu realistisesti kuntamme väestönkehitys, kuten tämä otsikkotasolla on kohdassa 7. kuvattu. Edes kaivoksen tuleminen ja optimistisimman ennusteen toteutuminen eivät pysäyttäisi asukasluvun laskua.

Ranuanjärven mainitseminen toistuvasti kunnan em. ohjelmissa osoittaa yhden alueen toistuvaa ylikorostamista mikä osoittaa puolueellisuutta.

Vastine:

Ranuanjärven osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan kaavoituspäätöksen jälkeen. Kaavoituksen käynnistäminen ja lopullisen kaavan lainmukaisuus ovat eri asioita. Osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan tekemän kaavoituspäätöksen perusteella. Alueidenkäyttölain (132/1999) mukaan kunnalla on vastuu alueiden käytön suunnittelusta alueellaan. Kunnan tehtävänä on huolehtia tarpeellisen yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Näin ollen kunnalla on lakiin perustuva toimivalta käynnistää yleiskaavoitus silloin, kun alueiden käytön suunnittelu ja kehittäminen sitä edellyttävät.

Kaavoituspäätöksen jälkeen suunnittelua ja kaavan hyväksymisen edellytyksiä ohjaavat alueidenkäyttölainsäädäntö, yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset, riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin perustuva suunnittelu sekä maanomistajien tasapuolisen kohtelun vaatimus.

Kaavan lainmukaisuutta arvioitaessa ratkaisevaa ei ole yksittäisen maanomistajan tai muun osallisen suhtautuminen kaavoituksen käynnistämiseen, vaan se, täyttääkö laadittu kaava lainsäädännössä asetetut sisältö- ja menettelyvaatimukset, perustuuko se riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin sekä kohdellaanko maanomistajia yhdenvertaisesti. (Alueidenkäyttölaki 132/1999, erityisesti 20 § ja 36 §; maankäyttö- ja rakennusasetus)

12.Suhangon kaivoksen tuloon varautumisen käyttö Ranuanjärven alueen osayleiskaavan muuttamisen perusteena

Kaavoituksen perusteena on käytetty kaivoksen avaamista Ranuan kuntaan. Mikään seikka ei indikoi tosiasiallisesti kaivoksen avaamista.

Vastine:

Ranuanjärven osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan kaavoituspäätöksen jälkeen. Kaavoituksen käynnistäminen ja lopullisen kaavan lainmukaisuus ovat eri asioita. Osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan tekemän kaavoituspäätöksen perusteella. Alueidenkäyttölain (132/1999) mukaan kunnalla on vastuu alueiden käytön suunnittelusta alueellaan. Kunnan tehtävänä on huolehtia tarpeellisen yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Näin ollen kunnalla on lakiin perustuva toimivalta käynnistää yleiskaavoitus silloin, kun alueiden käytön suunnittelu ja kehittäminen sitä edellyttävät.

Kaavoituspäätöksen jälkeen suunnittelua ja kaavan hyväksymisen edellytyksiä ohjaavat alueidenkäyttölainsäädäntö, yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset, riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin perustuva suunnittelu sekä maanomistajien tasapuolisen kohtelun vaatimus.

Kaavan lainmukaisuutta arvioitaessa ratkaisevaa ei ole yksittäisen maanomistajan tai muun osallisen suhtautuminen kaavoituksen käynnistämiseen, vaan se, täyttääkö laadittu kaava lainsäädännössä asetetut si-

Vastineet 10/2026

sältö- ja menettelyvaatimukset, perustuuko se riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin sekä kohdellaanko maanomistajia yhdenvertaisesti. (Alueidenkäyttölaki 132/1999, erityisesti 20 § ja 36 §; maankäyttö- ja rakennusasetus)

Kunta varautuu mahdolliseen kaivoksen avaamiseen. Kaavoitus on pitkäkestoisena prosessina ennakointia ja varautumista.

12.1. Kaivokseen varautuminen vuosina 2020 ja 2021

Ranuan kunta varautui Suhangon kaivoksen tuloon vuosien 2020 ja 2021 kaavoituskatsauksissa kaavoittamalla Simojokivarren. Ranuanjärven kaavoittamista ei mainittu. Vasta kun kuntaan vaihtui kunnanjohtaja, kaavoitus siirrettiin Ranuanjärvelle ilman ennakkomainintaa kaavoituskatsauksissa.

Vielä valtuuston talousarviokokouksessa 20.12.2021, 70 §:ssä, talousarvion v. 2022 käsittelyn yhteydessä tekninen johtaja oli tätä mieltä: *"Sitten mikäli kaivoshanke käynnistyy, niin kaavoitusta suunnataan Simojokivartta Simon rajalta Portimoon, Toljaan asti. Elikkä kaavoituksella vastataan niin tarpeisiin, elikkä suunnitelmallisesti katsotaan ne alueet mihin pystytään antamaan näitä merkintöjä. Elikkä voidaan rakentaa loma-asuntoja ja vakituista asuntoa mutta, että se on suunnitelmallista toimintaa".* (youtube, Ranuan valtuuston kokous 20.12.2021)

Tämän kaavoituksen kohteen vaihtumiseen on kiistämättä vaikuttanut kunnanjohtajan vaihtuminen.

Kunnasta käytiin Sodankylän kaivoksella 21.1.2021. Kyseisen käynnin jälkeen Business Ranua kirjoitti 25.1.2021 raportin [www-sivuillaan](#). Ainoa, joka mainitsi kaavoittamisen veden ääreen, oli Ranuan kunnan tekninen johtaja. Hän mainitsi kunnan kaavoittavan parasta aikaa tontteja Pappilanniemen kaavoittamisen. Tässä Pappilanniemen kaavoittaminen päättyi kohuun, kun kunnan sisäpiiri junaili keskenään tontteja. Hyvä hallintotapa ei toteutunut kaikilta osin eikä kaikki kuntalaiset olleet yhdenvertaisessa asemassa varausmahdollisuudesta tiedottaessa (Khal 29.5.2023 §103, ulkopuolinen selvitys, BDO Auditor).

Ranuanjärven kaavoitus on suoraa jatkumoa Pappilanniemen tonttijupakalle. Tämän kaavoituksen taustalla ovat samat päättäjät ja virkamiehet.

Vastine:

Ranuanjärven osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan kaavoituspäätöksen jälkeen. Kaavoituksen käynnistäminen ja lopullisen kaavan lainmukaisuus ovat eri asioita. Osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan tekemän kaavoituspäätöksen perusteella. Alueidenkäyttölain (132/1999) mukaan kunnalla on vastuu alueiden käytön suunnittelusta alueellaan. Kunnan tehtävänä on huolehtia tarpeellisen yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Näin ollen kunnalla on lakiin perustuva toimivalta käynnistää yleiskaavoitus silloin, kun alueiden käytön suunnittelu ja kehittäminen sitä edellyttävät.

Kaavoituspäätöksen jälkeen suunnittelua ja kaavan hyväksymisen edellytyksiä ohjaavat alueidenkäyttölainsäädäntö, yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset, riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin perustuva suunnittelu sekä maanomistajien tasapuolisen kohtelun vaatimus.

Kaavan lainmukaisuutta arvioitaessa ratkaisevaa ei ole yksittäisen maanomistajan tai muun osallisen suhtautuminen kaavoituksen käynnistämiseen, vaan se, täyttääkö laadittu kaava lainsäädännössä asetetut sisältö- ja menettelyvaatimukset, perustuuko se riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin sekä kohdellaanko maanomistajia yhdenvertaisesti. (Alueidenkäyttölaki 132/1999, erityisesti 20 § ja 36 §; maankäyttö- ja rakennusasetus)

Vastineet 10/2026

Kunnan kaavoituksessa on huomioitava myös yhdyskuntarakenteen tarkoituksenmukaisuus. Palveluiden ja työpaikkojen saavutettavuus on Ranuanjärven ympäristössä parempi kuin kunnan muilla keskustaajaman ulkopuolisilla alueilla ja alue soveltuu siten paremmin tiiviimpään rakenteeseen.

12.2. Tarpeetonta ennakointia

Yleiskaavamuutoksen päivittämisen tarvetta kunta on perustellut kunnan alueelle suunnitellun Suhangon kaivoksen mukanaan tuomalla vetovoimaisten omakotitalojen rakennuspaikkatarpeella ja tarpeeseen varautumisella.

Kiistatonta on, ettei kaivosta ole eikä siitä ole tehty edes investointipäätöstä. Kaikki muu on spekulointia, sillä tällä hetkellä on aivan yhtä suuri mahdollisuus investointipäätöksen tekemiseen, kuin ettei sitä tehdä.

28.11.2024 osallistuimme Ranualla Kerkässä (koulun ruokala) pidettyyn Kaivos-iltaan. Siellä Suhanko Arctic Platinum Oy:n kaivosyhtiön maajohtaja mainitsi useamman kerran, ”Ettei Ranuan kunnan kannata ennakoita, ennen kuin investointipäätös annetaan”. Mm. kaivosalan koulutuksen aloittamisesta Rissanen varoitti, ettei kunta lähtisi tähän liian aikaisin, ”jotta nuoria ei koulutettaisi työttömiksi, mikäli investointipäätöstä ei anneta”.

Kunta ei ole tätä neuvoa ennakoimattomuudesta ole noudattanut, vaan on lähtenyt ennakoimaan tällä kaavoitusprosessilla.

Vastine:

Ranuanjärven osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan kaavoituspäätöksen jälkeen. Kaavoituksen käynnistäminen ja lopullisen kaavan lainmukaisuus ovat eri asioita. Osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan tekemän kaavoituspäätöksen perusteella. Alueidenkäyttölain (132/1999) mukaan kunnalla on vastuu alueiden käytön suunnittelusta alueellaan. Kunnan tehtävänä on huolehtia tarpeellisen yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Näin ollen kunnalla on lakiin perustuva toimivalta käynnistää yleiskaavoitus silloin, kun alueiden käytön suunnittelu ja kehittäminen sitä edellyttävät.

Kaavoituspäätöksen jälkeen suunnittelua ja kaavan hyväksymisen edellytyksiä ohjaavat alueidenkäyttölainsäädäntö, yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset, riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin perustuva suunnittelu sekä maanomistajien tasapuolisen kohtelun vaatimus.

Kaavan lainmukaisuutta arvioitaessa ratkaisevaa ei ole yksittäisen maanomistajan tai muun osallisen suhtautuminen kaavoituksen käynnistämiseen, vaan se, täyttääkö laadittu kaava lainsäädännössä asetetut sisältö- ja menettelyvaatimukset, perustuuko se riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin sekä kohdellaanko maanomistajia yhdenvertaisesti. (Alueidenkäyttölaki 132/1999, erityisesti 20 § ja 36 §; maankäyttö- ja rakennusasetus)

Vaikka kaivoksen tai muiden investointien päätöksiä ei vielä ole, on kunnan hyvän hallinnon mukaista varautua ja ennakoita mahdollisia muutoksia ja tulevia tilanteita varten. Ajallisesti pitkäkestoisen kaavoitusprosessin käynnistäminen etupainotteisesti on kunnan näkökulmasta perusteltua.

12.3. Suhangon sijainti Ranuanjärveen nähden

Tosiasiallisesti, Suhangon kaivoksen, tai muidenkaan suurinvestointien tuleminen kuntaan nykyisessä tontti- ja rakennuspaikkavarannossa, ei ole tosiasiallisesti riippuvainen siitä, onko juuri Ranuanjärven pohjoisrannalla myynnissä yhtään taikka 10 tonttia.

Suhangon kaivos sijaitsee yli 30 kilometriä Ranuan kirkonkylältä, eli sillä ei ole todenperäistä yhteyttä Ranuanjärven alueen osayleiskaavaan eikä järviolueen maankäyttöön.

Vastineet 10/2026

Kuntien yhtenä ja vain yhtenä tehtävänä oleva yritystoiminnan edellytysten parantaminen ei tarkoita 30 kilometrin päässä kaivoksesta sijaitsevan yhden tietyn järviolueen kaavoittamista vedoten tontti- ja rakennuspaikkamäärien turvaamiseen muutamalla rantatontilla, ts. kestävämmän perustein.

Rakennuspaikkoja on halukkaille lähempänä kaivosta. Ranuanjärven kaavoitus ei siten ole tosiasiallisesti kyöksissä kaivoksen tulemiseen.

Sodankylän ja Kittilän kaivokselta, kuten myös malminetsintää tekevistä kairausyrityksistä on olemassa kokemusta kaivosalan työntekijöiden tekevän paljon reissutöitä. Tämä takaa heille paremmat ansiot mm. päivärahojen muodossa. Kaivoksen työntekijöistä suurin osa tekee pitkiä 10–12 tunnin työvuoroja viikoksi ja ovat perään viikon vapaalla. Tällöin heille kelpaa vaatimattomampikin majoitus, kuin järvenrantatontti yhden tietyn järven rannalta.

Jotta perheet edes harkitsisivat muuttoa Ranualle, tulisi puolisollekin löytyä töitä. Niitä ei Ranualta välttämättä löydy.

Taitaa olla kuitenkin niin, että jos, jos ja jos Suhangon kaivos joskus toteutuisi, suurin osa työntekijöistä pendelöisi muualta ennusteen mukaisesti.

Vastine:

Kunnan tavoitteena on, että investointien toteutuessa ainakin osa työvoimasta asuisi Ranualla. Suurin osa työntekijöistä pendelöi muualta, kuten mielipiteessä todettiin. Realistista on kuitenkin, että osa asettuu Ranualle. Asumispreferenssejä on erilaisia, ja kunta haluaa varautua vetovoimaisilla asuinpaikoilla mahdolliseen kasvavaan kysyntään.

12.4. Kaivosyhtiö

Suhangon kaivosta suunnitteleva Suhanko Arctic Platinum Oy (myöh. SAP), on CD Capital Natural Resources Fund III L.P.:n tytäryhtiö. Tätä SAP:n emoyhtiötä hallinnoi isobritannialainen pääomasijoitusyhtiö CD Capital Asset Management Ltd (CD Capital). CD Capital on kerännyt varoja lähinnä yhdysvaltalaisilta rahastoilta ja säätiöiltä rahoittaakseen kaivoshankkeiden kehittämisen ympäri maailmaa (www.suhanko.com). Tuo edeltä ilmenevä lause jo kertonee, minne mahdolliset voitot Suhangon hankkeesta menevät, jos kaivoshanke yleenmäkään toteutuu.

SAP:n toimialana on malminetsintä ja kaivostoiminnan kehittäminen. Tämä tarkoittanee, ettei kyseinen yhtiö välttämättä koskaan edes aloittaisi kaivoksen rakentamista, vaan hanke myytäisiin, mikäli se jossain vaiheessa todettaisiin kannattavaksi. Tämä tarkoittaa, että kaivoksesta saadut mahdolliset tulot, taikka kuten viime aikoina on nähty kaivoshankkeiden miljardeihin nousseita kauppahintoja, niin voitot niistä valuvat kotimaamme ulkopuolelle. Suomi, verottaja ja kansalaiset eivät tästä hyödy. Tällaisen toiminnan saamiseksi Ranualle, kunnan virkamiehet ja päättäjät ovat olleet valmiita esittämään nykyisten kuntalaisten maaomaisuudelle muuta käyttöä, kuin mikä on kiinteistöjen laillisten omistajien oma tahtotila.

SAP on siirtänyt investointipäätöksen antamisen ajankohtaa tähän mennessä useita kertoja. Alkuun se piti antaa 2023, sitten kesällä 2024 ja keväällä 2025. Nyt eletään kevättä 2026 ja kaivosyhtiön kunnalle antaman tiedon mukaan päätös voitaisiin antaa aikaisintaan 2027.

Kaivosyhtiön omilla [www-sivuilla](http://www.sivuilla) lukee (11.5.2026), että tavoitteena on alkaa rakentamaan kaivosta vuonna 2026. Yhtiön olisi syytä vaivautua päivittämään nettisivunsa ajan tasalle.

Mutta päätöksen siirtymisen lähihistoriaa katsomalla tämäkään tavoiteltava ajankohta ei taida toteutua, vaan siirtynee eteenpäin. Suhangon kaivoksesta on Ranualle puhuttu paikallisten keskuudessa 1960-luvulta lähtien, eikä monikaan usko kaivoksen tuloon tulevana vuosikymmeninä.

Vastineet 10/2026

Edellinen ”kaivosbuumi” kunnassa oli n. 20 vuotta takaperin, jolloin kaivoksen tulo oli yhtä kuuma peruna. Tuolloin yhtäkkiä kaivoksen omistanut taho ilmoitti, ettei hanke ole kannattava ja valmistelu lopetettiin hetkessä. Kuntaan oli tuolloin luotu kaivoskoordinaattorin tehtävä ja päätöksen tultua työntekijä irtisanottiin. Vuonna 2018 Suhangon hanke on siirtynyt nykyiselle omistajalleen.

Vastine:

Ranuanjärven osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan kaavoituspäätöksen jälkeen. Kaavoituksen käynnistäminen ja lopullisen kaavan lainmukaisuus ovat eri asioita. Osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan tekemän kaavoituspäätöksen perusteella. Alueidenkäyttölain (132/1999) mukaan kunnalla on vastuu alueiden käytön suunnittelusta alueellaan. Kunnan tehtävänä on huolehtia tarpeellisen yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Näin ollen kunnalla on lakiin perustuva toimivalta käynnistää yleiskaavoitus silloin, kun alueiden käytön suunnittelu ja kehittäminen sitä edellyttävät.

Kaavoituspäätöksen jälkeen suunnittelua ja kaavan hyväksymisen edellytyksiä ohjaavat alueidenkäyttölainsäädäntö, yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset, riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin perustuva suunnittelu sekä maanomistajien tasapuolisen kohtelun vaatimus.

Kaavan lainmukaisuutta arvioitaessa ratkaisevaa ei ole yksittäisen maanomistajan tai muun osallisen suhtautuminen kaavoituksen käynnistämiseen, vaan se, täyttääkö laadittu kaava lainsäädännössä asetetut sisältö- ja menettelyvaatimukset, perustuuko se riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin sekä kohdellaanko maanomistajia yhdenvertaisesti. (Alueidenkäyttölaki 132/1999, erityisesti 20 § ja 36 §; maankäyttö- ja rakennusasetus)

Kunnan hyvän hallinnon mukaista varautua ja ennakoida mahdollisia muutoksia ja tulevia tilanteita varten. Ajallisesti pitkäkestoisen kaavoitusprosessin käynnistäminen etupainotteisesti on kunnan näkökulmasta perusteltua.

12.5. Kaivosyhtiö vs. kunta

On huomioitavaa, että Suhangon kaivoksessa on kyse yritystoiminnasta eikä kunnan toiminnasta. Kunta pyrkii edistämään kaivoksen tuloa, jotta se saisi mahdollisimman suuret verotulot. Valitettavasti kunnan verotulojen hamuamisen vuoksi moni kirkonkylällä maata omistava kuntalainen on joutumassa tahtomattaan haittojen saajiksi, vaikka kaivos sijaitsee yli 30 kilometrin päässä maanomistajien kiinteistöistä.

Osakeyhtiön, kuten SAP on, osakeyhtiölaissa mainittu tehtävä on tuottaa voittoa osakkailleen. **OYL 1 luku 5 § Toiminnan tarkoitus;** Yhtiön toiminnan tarkoituksena on tuottaa voittoa osakkeenomistajille, **jollei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin.**

Kunnan lainmukainen tehtävä ja velvollisuus ei ole edistää yrityksen ja sen työntekijöiden etua tavalla, mikä aiheuttaisi merkittävää haittaa kuntalaisille. Tässä tapauksessa se tarkoittaa omaisuuden menettämisen uhkaa.

Tämä uhka on todellinen ja kuultu kunnanjohton suusta 25.11.2025. Siksi huolestamme on otettava tosissaan.

Vastine:

Ranuanjärven osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan kaavoituspäätöksen jälkeen. Kaavoituksen käynnistäminen ja lopullisen kaavan lainmukaisuus ovat eri asioita. Osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan tekemän kaavoituspäätöksen perusteella. Alueidenkäyttölain (132/1999) mukaan kunnalla on vastuu alueiden käytön suunnittelusta alueellaan. Kunnan tehtävänä on huolehtia tarpeellisen yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Näin ollen kunnalla on lakiin perustuva toimivalta käynnistää yleiskaavoitus silloin, kun alueiden käytön suunnittelu ja kehittäminen sitä edellyttävät.

Vastineet 10/2026

Kaavoituspäätöksen jälkeen suunnittelua ja kaavan hyväksymisen edellytyksiä ohjaavat alueidenkäyttölainsäädäntö, yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset, riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin perustuva suunnittelu sekä maanomistajien tasapuolisen kohtelun vaatimus.

Kaavan lainmukaisuutta arvioitaessa ratkaisevaa ei ole yksittäisen maanomistajan tai muun osallisen suhtautuminen kaavoituksen käynnistämiseen, vaan se, täyttääkö laadittu kaava lainsäädännössä asetetut sisältö- ja menettelyvaatimukset, perustuuko se riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin sekä kohdellaanko maanomistajia yhdenvertaisesti. (Alueidenkäyttölaki 132/1999, erityisesti 20 § ja 36 §; maankäyttö- ja rakennusasetus)

Vaikka kaivoksen tai muiden investointien päätöksiä ei vielä ole, on kunnan hyvän hallinnon mukaista varautua ja ennakoida mahdollisia muutoksia ja tulevia tilanteita varten. Ajallisesti pitkäkestoisen kaavoitusprosessin käynnistäminen etupainotteisesti on kunnan näkökulmasta perusteltua.

12.6. Miksi virkajohto esittää kunnan suulla uhkaa kuntalaisten maaomaisuudelle?

25.11.2025 pidetyssä kaivosillassa kunnanjohtaja esityksessään mainitsi: kun kaivosyhtiö tekee investointipäätöksen, niin kunta aktivoisi kaavatonttien rakentamista ja turvaisi vetovoimaisen tonttivarannon kaavoittamalla uusia asuinalueita.

Aktivoiminen on maanomistajille sanktioiva keino ja nykyisessä rakennuspaikkatilanteessa täysin tarpeeton. Aktivointi tarkoittaa kunnan maapoliittisen ohjelman mukaisesti asemakaava-alueilla kaavatonttien kiinteistöveron korottamista, taikka rakentamiskehotusten määräämistä, mikä voi johtaa kunnanhallituksen suorittamaan tontin lunastamiseen. Uusien asuinalueiden kaavoittamisella turvattaisiin vetovoimainen tonttivaranto. Kunta ei Ranuanjärven alueella omista maata asuinalueiksi asti, vaan havittelee yksityisten omistamia maita.

6.5.2026 pidetystä kaavoituksen yleisötilaisuudessa tekninen johtaja kiisti kaikenlaiset rakentamiskehotuksiin ja lunastamisiin liittyvät aiheet. Mainitsin ko. tilaisuudessa seuraavaa: ”Miksi kunnanjohtaja puhui sitten toisin 25.11.2025 kaivosillassa, ja miksi kaavaselostuksessa kuitenkin mainitaan rakentamiskehotusten määrääminen asemakaavoituksen myötä?” Virkamiesten puheet ovat ristiriitaisia.

Kunnan edustajien puheet sekä teot yksityisten maaomaisuuden käyttötarpeen muuttamisesta yksipuolisesti kaavoittamalla, ovat osoitus viime vuosina kunnassamme tapahtuneesta suuresta muutoksesta, ettei maan omistamista ja omistusoikeutta enää kunnioiteta. Kaivoksen etu on menossa perustuslain takaaman yksilön omaisuudensuojan yli, vaikka kaivosta ei ole, ja vaikka se sijaitsee 30 km:n päässä kuntakeskuksesta. Nykyisistä kuntalaisista, ja etenkin kirkonkylän alueen vanhojen sukujen edustajien maaomaisuus on otettu kunnassa tikun nokkaan ja perusteluksi saada uusia kuntalaisia. Tämä toimintamallin muutos on kestävä, sillä rakennuspaikoista kunnan alueella on ylitarjontaa.

Valitettavasti suunnitelma on läpinäkyvä. Kunta on otettu ”keppihevoseksi”, jotta muutaman korkeassa asemassa olevien suunnitelmat saataisiin runnotuksi läpi ja samalla Kohtalehdon alue asemakaavoitettaisiin. Syy tälle on siten muu kuin kaivoksen tulo.

Kunnan laillinen tehtävä on pitää huolta kuntalaisistaan ja huolehtia heistä, tämä tarkoittaa huolenpitoa kuntalaisten hyvinvoinnista. Nyt kunta on toiminut usean vuoden ajan toisin mm. tämän kaavoituksen myötä.

Kunta väittää varautuvansa Ranuanjärven alueen yleiskaavoituksen päivittämisellä mahdollisen kaivoksen tuloon. Tosiasiassa n. 30 kilometrin päässä kaivoksesta sijaitsevalla Ranuanjärven alueella ja mm. Kohtalehdon alueen myöhemmällä asemakaavoittamisella ja asuttamisella ei ole minkäänlaista korrelaatiota kaivoksen tulemiseen. Tämä kaavaehdotus mahdollistaisi asemakaavoittamisella edesauttamaan nykyisten kuntalaisten suvulla yli 160 vuotta olleiden perintömaiden, eli heidän omaisuutensa ja oikeuksiensa tuhoamisen.

Vastineet 10/2026

Kaavoitukseen liittyen on kuultu mm väite, ettei suurinvestointeja tule kuntaan, jos kunnalla ei ole tarjota vetovoimaisia rantatontteja. Siksi niitä oltaisiin osoittamassa juuri nyt Ranuanjärven alueelta, missä on en-tuudestaan rakennuspaikkoja jo olemassa. Em. perustelu on mielivaltaisesti seipitetty ja siten kestämatön peruste Ranuanjärven alueen osayleiskaavan sisällön muuttamiseen.

Kaivosyhtiö mainitsee www-sivuillaan kaivoksen kestävän jopa yli 20 vuotta. Tämä on lyhyt aika, kun vertaa sitä aikaan joka kaavoitettavana oleva kiinteistömme Erkkilä-Joutensuo, on ollut suvussa yli 160 vuotta. Tä-män pitkäkestoisen suvun perinnön, sen mahdollistavan metsätalouden ja ikiaikaiset nautintaoikeudet kun-tapäättäjät näyttävät olevan valmiit hävittämään tuon yritystoiminnan takia.

Kunnan julkaisemassa tiedotelehtisessä 1/2026, Business Ranua informoi, että kaivos voisi olla toiminnassa aikaisintaan vuonna 2030. Kaivostoiminnan kannalta keskeisistä luvista on tehty valitukset ja niiden käsittely on kesken hallinto-oikeudessa. Oli ratkaisu valittajan tai hankkeen eduksi, tähän päätökseen tullaan hake-maan päätös korkeammalta oikeusasteelta.

Vaikka Suhangon kaivoksen investointipäätös annettaisiin 2027, on tosiasiallisesti jo nyt kunnan alueella ole-massa olevaa rakennuspaikkavarantoa riittämiin ja lisää kaavoitetaan tällä hetkelläkin Simojärven pohjois-osaan. Seuraavana esitettävä väestöennuste on ristiriidassa jatkuvan lisäkaavoittamisen kanssa. Rakennus-paikkamäärä eikä kaivoksen tulo ole laillinen peruste muuttaa voimassa olevan Ranuanjärven alueen osayleiskaavan sisältöä.

Mitä tulee muihin kuntaan suunniteltuihin suurhankkeisiin, niin tuulivoimaan liittyviä hankkeita on keskey-tetty kaksi lyhyen ajan sisällä viimeisen kuukauden aikana, Kupinavaaran sekä Lamminperänsuon tuulivoima-hankkeet.

Vastine:

Ranuanjärven osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan kaavoituspäätöksen jälkeen. Kaavoituk-sen käynnistäminen ja lopullisen kaavan lainmukaisuus ovat eri asioita. Osayleiskaavoitusta on lähdetty edis-tämään kunnan tekemän kaavoituspäätöksen perusteella. Alueidenkäyttölain (132/1999) mukaan kunnalla on vastuu alueiden käytön suunnittelusta alueellaan. Kunnan tehtävänä on huolehtia tarpeellisen yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Näin ollen kunnalla on lakiin perustuva toimivalta käynnistää yleiskaavoitus silloin, kun alueiden käytön suunnittelu ja kehittäminen sitä edellyttävät.

Kaavoituspäätöksen jälkeen suunnittelua ja kaavan hyväksymisen edellytyksiä ohjaavat alueidenkäyttölain-säädäntö, yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset, riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin perustuva suunnittelu sekä maanomistajien tasapuolisen kohtelun vaatimus.

Kaavan lainmukaisuutta arvioitaessa ratkaisevaa ei ole yksittäisen maanomistajan tai muun osallisen suh-tautuminen kaavoituksen käynnistämiseen, vaan se, täyttääkö laadittu kaava lainsäädännössä asetetut si-sältö- ja menettelyvaatimukset, perustuuko se riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin sekä kohdel-laanko maanomistajia yhdenvertaisesti. (Alueidenkäyttölaki 132/1999, erityisesti 20 § ja 36 §; maankäyttö-ja rakennusasetus)

Vaikka kaivoksen tai muiden investointien päätöksiä ei vielä ole, on kunnan hyvän hallinnon mukaista varau-tua ja ennakoida mahdollisia muutoksia ja tulevia tilanteita varten. Ajallisesti pitkäkestoisen kaavoituspro-sessin käynnistäminen etupainotteisesti on kunnan näkökulmasta perusteltua. Kaavaprosessin yhteydessä on ollut keskustelua kunnan lunastamismahdollisuuksista. Lunastamismahdollisuuksia ja -prosessia selkeyte-tään myös täydentämällä asiaa selostukseen. Lunastamisen perusteita on kirjattu myös tämän vastinerapor-tin loppuun (toiseksi viimeinen sivu).

Vastineet 10/2026

13.Asutuksen keskittyminen

Kaavoituskatsauksissa viime vuosina mainittu rakentamisen ja asutuksen keskittyminen keskustaajamaan, on kestävä väite. Ranualla asutusta on ympäri kuntaa. Tähän keskittymiseen kunta kuitenkin vetoaa, koska viimeisen 10–15 vuoden aikana Ranuanjärven alueelta on onnistuttu ostamaan tontteja ja rakentamaan n. 15–20 omakotitaloa. Osa näistä sijaitsee Ranuan Takajärven alueella.

Em. rakentamisen mahdollistaneita kiinteistökauppoja on tehty jopa verrattain isolla rahalla, eikä kaikilla ole tällaiseen mahdollisuutta, vain muutamilla. Mikäli nyt rakennettaisiin viisi uutta omakotitaloa sivukylille, olisi seuraavassa kaavoituskatsauksessa mainittava uudisrakentamisen alkaneen suuntautua toisaalle kuin keskustaajamaan. Rakennuslupien myöntäminen uusille omakotitaloille on romahtanut.

Suuri osa Ranuan kunnan alueella olemassa olevista vapaista, yleiskaavoitetuista rakennuspaikoista sijaitsee muualla kuin keskustaajaman alueella. Tällainen kaavoituspolitiikka, jossa keskustaajaman alueelle yritetään tarpeettomasti ja maanomistajien tahtoa vastoin saada lisää rakennuspaikkoja, ei tue koko kunnan ylläpitämistä asuttuna.

Suuri määrä kuntalaisia asuu kaukana kymmenien kilometrien päässä kirkonkylältä ja he joutuvat jotkut ajamaan tämän matkan jopa päivittäin.

Kaavaehdotuksessa on ja yleisötilaisuudessa mainitaan uudet lyhyemmät tieyhteystarpeet Ranuanjärven pohjoispuolelle. Ne eivät ole perusteltuja, koska alueelle menee entuudestaan tie. Nyt yleiskaavan jälkeisessä asemakaavoittamisessa haluttaisiin suoda hyöty sellaisille asujille, joiden ajomatka kylältä kotiin on muutamia minuutteja. Miksi kunta haluaa menetellä näin?

Ajomatkan lyhentymisen lisäksi kyseessä on yksityisteiden muuttaminen asemakaavoituksella kaavateiksi. Tämä osoittaa kunnalta perusteetonta muutamien henkilöiden suosimista, maanomistajien saadessa haitat menetettyinä metsähehtaareina tiealueiden alta. Tämä tielinjaukseen ei ole maakuntakaavan mukainen, vaan muuttaa alueen luonteen.

Kuntaa ja karttaa tuntemattomat eivät tiedä, ketkä tuolla Ranuanjärven pohjoisalueella sijaitsevalla Kohtalehdon alueella asuu. Vastaus on: Kaavoituksesta kokonaisvastuussa oleva kunnanjohtaja ja muutamia hänen lähipiiriinsä kuuluvia henkilöitä.

Kun olemme tuoneet kaavoituksen hyötyjä ja epäkohtia julkisesti esille, kaavoitus on poukkoillut, mm. poistamalla keväällä 2025 uuden tieyhteystarpeen vaalikeväänä, mutta tieyhteystarpeet nähdään kaavaehdotuksessa jälleen.

Olisimme tieyhteyksien osalta hyötyjä molemmissa tapauksissa pohjoispuolelle, mutta emme koe edes tätä tieyhteyksiasiaa hoidetun oikealla tavalla.

Vastine:

Kunnan kaavoituksessa on huomioitava myös yhdyskuntarakenteen tarkoituksenmukaisuus. Palveluiden ja työpaikkojen saavutettavuus on Ranuanjärven ympäristössä parempi kuin kunnan muilla keskustaajaman ulkopuolisilla alueilla ja alue soveltuu siten paremmin tiiviimpään rakenteeseen. Asumispreferenssejä on erilaisia, ja kunta haluaa tarjota monipuolisia asumismahdollisuuksia eri tarpeisiin.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden sekä yleiskaavan sisältövaatimusten mukaan kaavoituksessa tulee huomioida yhdyskuntarakenteen toimivuus, asumisen tarpeet, palveluiden saatavuus sekä mahdollisuudet liikenteen tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen. Ranuan yhdyskuntarakenteessa tämä tarkoittaa kirkonkylän alueen tehokkaampaa hyödyntämistä. Saavutettavuuden vuoksi on järkevää esittää kaavaratkaisussa pohjoisrannan tieyhteystarve vähintäänkin tarpeen osoittavalla merkinnällä. Maakuntakaavassa tieverkosta esitetään ainoastaan pääyhteydet, ei paikallista tieverkkoa.

14. Kaavoituksen alkuvaiheet

Tiedossamme on, että tämä vuonna 2023 käynnistynyt Ranuanjärven alueen kaavoitus tuli usealle maanomistajalle täytenä yllätyksenä ja tällä hetkellä moni ei hyväksy heidän kiinteistölle esitettyjä muutoksia. Ne ovat perusteettomia. Edellinen alueen kaava oli vahvistettu 2019. Tuolloin he saivat toivomansa määrän uusia rakennuspaikkoja.

Kaavaehdotuksen Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainitaan heti johdannossa, että tämä Ranuanjärven alue on viimeksi yleiskaavoitettu 2019, ja että sen jälkeen on syntynyt tarve päivittää yleiskaava. Tämän tarpeen esittäjää ja kaavoituksen kunnan päätöksentekoon tuonutta virkamiestä ei kunta ole suostunut nimeämään tietopyynnöillä eikä kysyttäessä yleisötilaisuudessa 6.6.2024. Olemme tätä asiaa kysyneet kunnasta yhteensä neljä kertaa. Tämä ei osoita hyvää ja avointa hallintotapaa.

Kunnan maankäytön suunnittelusta tilivelvollinen ja kaavoituksessa kokonaisvastuussa johtajasopimuksen mukaisesti on kunnanjohtaja, joka on tässä kaavoituksessa esteellinen hallintolain §28.1 kohta kolmen, intressijäävin, perusteella.

Kuten kohdassa 2. on mainittu, kunnanjohtaja kyseli meiltä 29.5.2022 rantatonttia tuttavalleen. Hänelle annettiin kieltävä vastaus. Samoin oli antanut naapurimme.

Meillä ei ole tiedossa vuosien varrelta kuin yksi tontin kysyjä, kunnanjohtaja. Kysyntä on ollut siten enintäänkin ilmeisen vähäistä. Pohjoisalueen maanomistajat ovat keskenään tietoisia, kuinka vähäistä tämä kysyntä on ollut.

Vastine:

Ranuanjärven osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan kaavoituspäätöksen jälkeen. Kaavoituksen käynnistäminen ja lopullisen kaavan lainmukaisuus ovat eri asioita. Osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan tekemän kaavoituspäätöksen perusteella. Alueidenkäyttölain (132/1999) mukaan kunnalla on vastuu alueiden käytön suunnittelusta alueellaan. Kunnan tehtävänä on huolehtia tarpeellisen yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Näin ollen kunnalla on lakiin perustuva toimivalta käynnistää yleiskaavoitus silloin, kun alueiden käytön suunnittelu ja kehittäminen sitä edellyttävät.

Kaavoituspäätöksen jälkeen suunnittelua ja kaavan hyväksymisen edellytyksiä ohjaavat alueidenkäyttölainsäädäntö, yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset, riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin perustuva suunnittelu sekä maanomistajien tasapuolisen kohtelun vaatimus.

Kaavan lainmukaisuutta arvioitaessa ratkaisevaa ei ole yksittäisen maanomistajan tai muun osallisen suhtautuminen kaavoituksen käynnistämiseen, vaan se, täyttääkö laadittu kaava lainsäädännössä asetetut sisältö- ja menettelyvaatimukset, perustuuko se riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin sekä kohdellaanko maanomistajia yhdenvertaisesti. (Alueidenkäyttölaki 132/1999, erityisesti 20 § ja 36 §; maankäyttö- ja rakennusasetus)

14.1. Talousarvioseminaarit 2022

Ranuanjärven alueen kaavoituksen tuomista päätöksentekoon alettiin valmistelemaan kevään/kesän 2022 aikana kunnanjohtajan ja/tai teknisen johtajan toimesta. Asia tuotiin ensin johtoryhmän talousarvioseminaarissa 22.8.2022, missä asia nostettiin keskusteluun. Seuraavaksi asia käsiteltiin valtuuston talousarvioseminaarissa 23.9.2022, jossa noston Ranuanjärven ympäristön kaavoittamisesta esitti ensimmäisenä kunnanjohtaja. Hänen esityksessään kaavoitus oli yksi suurista muutoksista seuraavalle vuodelle. Seminaarissa oli aikaisempi vaihtoehto, Simojokivarren kaavoittaminen, mille oli valmis tarjousoptio hintoineen olemassa, mutta Ranuanjärven kaavoitus voitti.

Vastineet 10/2026

Valtuuston talousarvioseminaarissa Ranuanjärven kaavoitus linjattiin jatkovalmisteluun, vaikka esityksen kaavoittamisesta teki kunnanjohtaja, joka voisi itse olla hyötymässä kaavoituksen lopputuloksesta. Simojokivarren kaavoittaminen unohdettiin seminaarissa, vaikka se oli mainittu kahdessa aiemmassa kaavoituskatsauksessa. Läsä tämän linjauksen teossa oli useita kaavoituksessa myöhemmin ilmeisen jäävejä henkilöitä, mm. kunnanjohtaja, valtuutetut xx, xx ja xx.

Kysyessäni asiasta kunnan virkamiehiltä, kunta ei ole suostunut mainitsemaan kuka virkamies asian nosti esiin seminaareissa ensin, mutta dokumenttien perusteella se on ollut kunnanjohtaja.

Vastine:

Ranuanjärven osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan kaavoituspäätöksen jälkeen. Kaavoituksen käynnistäminen ja lopullisen kaavan lainmukaisuus ovat eri asioita. Osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan tekemän kaavoituspäätöksen perusteella. Alueidenkäyttölain (132/1999) mukaan kunnalla on vastuu alueiden käytön suunnittelusta alueellaan. Kunnan tehtävänä on huolehtia tarpeellisen yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Näin ollen kunnalla on lakiin perustuva toimivalta käynnistää yleiskaavoitus silloin, kun alueiden käytön suunnittelu ja kehittäminen sitä edellyttävät.

Kaavoituspäätöksen jälkeen suunnittelua ja kaavan hyväksymisen edellytyksiä ohjaavat alueidenkäyttölainsäädäntö, yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset, riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin perustuva suunnittelu sekä maanomistajien tasapuolisen kohtelun vaatimus.

Kaavan lainmukaisuutta arvioitaessa ratkaisevaa ei ole yksittäisen maanomistajan tai muun osallisen suhtautuminen kaavoituksen käynnistämiseen, vaan se, täyttääkö laadittu kaava lainsäädännössä asetetut sisältö- ja menettelyvaatimukset, perustuuko se riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin sekä kohdellaanko maanomistajia yhdenvertaisesti. (Alueidenkäyttölaki 132/1999, erityisesti 20 § ja 36 §; maankäyttö- ja rakennusasetus)

Kunnan kaavoituksessa on huomioitava myös yhdyskuntarakenteen tarkoituksenmukaisuus. Palveluiden ja työpaikkojen saavutettavuus on Ranuanjärven ympäristössä parempi kuin kunnan muilla keskustajaman ulkopuolisilla alueilla, kuten Simojokivarressa, ja alue soveltuu siten paremmin tiiviimpään rakenteeseen.

14.2. Talousarviokäsittely valtuustossa 19.12.2022

Talousarviota vuodelle 2023 käsitellessä, Ranuanjärven alueen kaavoittamista esitteli kunnanjohtaja. Hän mainitsi perusteluna mm. seuraavaa: "Koska kysyntää ja tarvetta on, ja hyvä niin".

Tosiasiallista kysyntää ei ole. Tontti- ja rakennuspaikkavarantoa entuudestaan on koko kunnan alueelta vuosikymmenten tarpeisiin, ellei pidemmäksikin aikaa.

Esittelijä ei maininnut valtuustolle montako rakennuspaikkaa tällä kaavoitusalueella, taikka koko kunnan alueella oli entuudestaan. Väitän valtuutettuja erehdytetyn, jotta kaavoitus saataisiin talousarvioon ja toteutumaan. Kaavoituksen perusteena ja "keppihevosenä" käytetään Suhangon kaivosta ja mahdollisia kuntaan muuttajia. Kaivoksen toteutuminen on hyvin epävarmaa ja sen tulemisesta on puhuttu jo 1960-luvulta lähtien. Kaivoksen tulemisesta tehdyt laskelmat ja ennusteet eivät puhu sen puolesta, että tämä yleiskaavoitus ja voimassa olevan vuoden 2019 yleiskaavan maankäyttöä ohjaavan kaavan sisällön muuttaminen olisi keskeisesti perusteltua.

Tämän kaavoituksen tuomista vuoden 2023 talousarvioon kyseenalaisti kokouksessa valtuutettu xx, jonka mielestä alue oli vasta kaavoitettu. Hän myös kysyi, mihin kunta tarvitsee korotettua maanhankinnan määrärahaa. Kunnanjohtaja kiisti lunastamisen.

Vastineet 10/2026

Talousarvion vuoden 2023 asiakirjoissa mainitaan kaavoituksen tavoitteena olevan 20 uutta järvenrantatonttia. Tämä tarkoittaa n. yhtä prosenttia olemassa olevasta rakennuspaikkavarannosta ja on siten ristiriidassa perusteena käytettyjen rakennuspaikkojen turvaamisen kanssa. Todenperäisesti tällainen sadasosa ei millään muotoa turvaa rakennuspaikkavarantoa, eikä siten ole kestävä peruste yleiskaavan päivittämiseksi.

Vuoden 2019 yleiskaava ei ole ilmeisen vanhentunut mm. rakennuspaikkojen määrän tai niiden laadun takia.

Silti valtuusto päätti hyväksyä Ranuanjärven alueen kaavoituksen talousarvioon 2023.

Vastine:

Ranuanjärven osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan kaavoituspäätöksen jälkeen. Kaavoituksen käynnistäminen ja lopullisen kaavan lainmukaisuus ovat eri asioita. Osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan tekemän kaavoituspäätöksen perusteella. Alueidenkäyttölain (132/1999) mukaan kunnalla on vastuu alueiden käytön suunnittelusta alueellaan. Kunnan tehtävänä on huolehtia tarpeellisen yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Näin ollen kunnalla on lakiin perustuva toimivalta käynnistää yleiskaavoitus silloin, kun alueiden käytön suunnittelu ja kehittäminen sitä edellyttävät.

Kaavoituspäätöksen jälkeen suunnittelua ja kaavan hyväksymisen edellytyksiä ohjaavat alueidenkäyttölainsäädäntö, yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset, riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin perustuva suunnittelu sekä maanomistajien tasapuolisen kohtelun vaatimus.

Kaavan lainmukaisuutta arvioitaessa ratkaisevaa ei ole yksittäisen maanomistajan tai muun osallisen suhtautuminen kaavoituksen käynnistämiseen, vaan se, täyttääkö laadittu kaava lainsäädännössä asetetut sisältö- ja menettelyvaatimukset, perustuuko se riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin sekä kohdelanko maanomistajia yhdenvertaisesti. (Alueidenkäyttölaki 132/1999, erityisesti 20 § ja 36 §; maankäyttö- ja rakennusasetus)

15. Kaavoituksen todelliset motiivit?

Kunta ja etenkin kaavoituksesta kokonaisvastuussa oleva kunnanhallinto, on ollut tietoinen ennen kaavaprosessin alkua keväällä 2022, etteivät Kohtalehdon alueen maanomistajat suostu vapaaehtoihin kauppoihin.

Ranuan kunnan perustelut eivät tule riittämään lunastuslupan hakemiseen, joten vaihtoehdoksi jäisi rakentamiskehotusten antaminen, jolloin rakentamatta jääneen tontin lunastamisesta voisi päättää kolmen vuoden päästä kunnanhallitus ilman Ympäristöministeriöstä haettavaa lunastuslupaa. Siksi kuntaan piti laatia myös maapoliittinen ohjelma, missä tuo keino on mainittuna.

Miksi kunta kaavoittaisi, jos tavoitteena ei olisi saada asemakaavoitettavaksi ajatellut maa-alueet ja tontit? Ja miksi kunta laati maapoliittisen ohjelman maanhankinnan keinoinen, jos niitä ei haluttaisi käytettävän?

Toiminta näyttää olleen tarkoituksellista ja määrätietoista, jotta Ranuanjärven pohjoisosan alueet päästäisiin asemakaavoittamaan ja määräämään alueelle rakentamiskehotukset, vaikka kestäviä perusteita kaavoitukselle ei olekaan.

Ranuan kunta on väkimäärältään pieni. Siksi valtuustossa on 17 valtuutettua ja kunnanhallituksessa 7 jäsentä. Kunnanhallituksessa enemmistöön tarvitaan neljä jäsentä. Nykyisin vallassa on samat puolueet ja lähes samat henkilöt, jotka olivat myös viime valtuustokaudella. Valitettavasti on havaittavissa, etteivät kuntapäätäjät ole aina muistaneet toimia kuntalaisten parhaaksi. Tästä esimerkkinä Pappilanniemen tonttijupakka vuodelta 2022, jolloin kunnanhallituksen jäsen ja silloinen hallintosihteeri varasivat rantatontit ennen kuin suuri yleisö tiesi varausmahdollisuudesta.

Vastineet 10/2026

Ranuanjärven yleiskaavoituksen päivittäminen on saman, edellisen kunnanhallituksen aikaansaannos ja siten suora jatkumo Pappilanniemen tonttijupakalle.

Kaavaselostuksessa mainitaan Kohtalehdon alue myöhemmin asemakaavoitettavaksi. Samoin mainitaan asemakaavoittamisen mahdollistavan kunnalle rakentamiskehotusten määräämisen.

Onko sattumaa, että kunta osoittaa yleiskaavamuutoksella ja kaavaselostuksessa merkittävää muutospainetta juuri Kohtalehdon alueelle, mistä kunnanjohtaja kyseli keväällä 2022 rantatonttia tuttavalleen?

Kuten aiemmin mainittiin, kaavoituksen mahdollistama asemakaavoitus mahdollistaisi uudet tieyhteydet alueelle. Karttaa katsomalla näkee, ketä alueella asuu tällä hetkellä ja ketkä hyötyisivät asemakaavoittamisesta Kohtalehdossa.

Tämän kaavoituksen motiivina on ollut kostaa maanomistajille, jotka eivät suostuneet vapaaehtoisesti myymään rantatonttia. Kunta on otettu keppihevoseksi järjestämään tietyiltä alueilta tontit kunnan haltuun lain mahdollistamin keinoin sekä uuden tieyhteyden järjestäminen kunnassa korkeassa asemassa oleville henkilöille ja/tai tämän lähipiiriin kuuluville.

Tämä yleiskaavoitusmenettely lienee lähtöisin kunnanjohtajan henkilökohtaisista tarpeista. Kyse on hänen kiinteistöstään, joka sijaitsee keskeisesti tällä yleiskaava-alueella. Nyt uudessa yleiskaavassa kaavan edut kohdistuvat ja arvonnousun saa kunnanjohtajan omistama kiinteistö.

Vastine:

Ranuanjärven osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan kaavoituspäätöksen jälkeen. Kaavoituksen käynnistäminen ja lopullisen kaavan lainmukaisuus ovat eri asioita. Osayleiskaavoitusta on lähdetty edistämään kunnan tekemän kaavoituspäätöksen perusteella. Alueidenkäyttölain (132/1999) mukaan kunnalla on vastuu alueiden käytön suunnittelusta alueellaan. Kunnan tehtävänä on huolehtia tarpeellisen yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Näin ollen kunnalla on lakiin perustuva toimivalta käynnistää yleiskaavoitus silloin, kun alueiden käytön suunnittelu ja kehittäminen sitä edellyttävät.

Kaavoituspäätöksen jälkeen suunnittelua ja kaavan hyväksymisen edellytyksiä ohjaavat alueidenkäyttölainsäädäntö, yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset, riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin perustuva suunnittelu sekä maanomistajien tasapuolisen kohtelun vaatimus.

Kaavan lainmukaisuutta arvioitaessa ratkaisevaa ei ole yksittäisen maanomistajan tai muun osallisen suhtautuminen kaavoituksen käynnistämiseen, vaan se, täyttääkö laadittu kaava lainsäädännössä asetetut sisältö- ja menettelyvaatimukset, perustuuko se riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin sekä kohdellaanko maanomistajia yhdenvertaisesti. (Alueidenkäyttölaki 132/1999, erityisesti 20 § ja 36 §; maankäyttö- ja rakennusasetus)

Rakentamiskehotuksia voi antaa vain asemakaavoitetuille alueille, ei osayleiskaavan mukaisille rakennuspaikoille (alueidenkäyttölaki 97 §).

16.Kohtuuton haitta maanomistajalle (MRL 35 §):

Kaavaehdotus osoittaa kunnan toimesta sellaisia suunnitelmia, jotka rajoittavat kiinteistöjemme 683-402-1-250, 683-402-1-223, 683-402-81-6 ja 683-402-86-7 käyttöoikeutta sellaisella tavalla, mikä aiheuttaa meille kohtuutonta haittaa. Suunnitelmat uhkaavat kiinteistöjen tulevaisuutta metsätalouskäytössä ja omistusoikeuden pysymistä omistajilla. Tällainen alueen luonteen muuttaminen ei ole maakuntakaavan mukaista.

Suurin pelkomme on kiinteistön Erkkilä-Joutensuo 683-402-1-250 tulevaisuudesta, koska kunta suunnittelee vetovoimaisten tonttien saamista Ranuanjärven pohjoisosaan Kohtalehtoon.

Vastineet 10/2026

Tämä yleiskaavoitus aiheuttaa maanomistajalle merkittävää haittaa, eritoten tähtäämällä asemakaavoitukseen ja sen mahdollistamaan rakentamiskehotuksen antoon. Tämä rakentamiskehotuksen määrittämisen mahdollisuus mainitaan kaavaselostuksessa, eikä ole kuviteltu asia.

Vastine:

Kaavassa esitetyt rakennuspaikat, tieyhteys sekä yhdyskuntarakenteen laajeneminen ovat lähtökohtaisesti mahdollistavia merkintöjä, mutta eivät sinällään velvoita maanomistajaa esimerkiksi myymään rakennuspaikkoja. Maanomistaja voi jatkaa alueiden maa- ja metsätalouskäyttöä. Merkinnot eivät siis lähtökohtaisesti vähennä kiinteistöjen arvoa, vaan voivat nostaa sitä. Alueen säilyminen nykytilassa on siis mahdollista, mikäli maanomistaja näin haluaa. Osayleiskaava mahdollistaa myös alueen kehittämisen asuinalueena.

Alueidenkäyttölain 4 §:n mukaisesti kunnan alueiden käytön järjestämiseksi ja ohjaamiseksi laaditaan yleiskaavoja ja asemakaavoja. Alueidenkäyttölain 36 §:n mukaan kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laadimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Alueidenkäyttölain 51 §:n mukaan asemakaava on laadittava ja pidettävä ajan tasalla sitä mukaa kuin kunnan kehitys taikka maankäytön ohjaustarve sitä edellyttää. Näin ollen asemakaavoitus käynnistetään, mikäli kunnan kehittyminen edellyttää alueen asemakaavoitusta.

Alueet eivät siis ole vielä asemakaavoitettuja. Nämä selkeytetään vielä myös kaavaselostukseen. Kaavaproessin yhteydessä on ollut keskustelua kunnan lunastamismahdollisuuksista. Lunastamismahdollisuuksia ja -prosessia selkeytetään myös täydentämällä asiaa selostukseen. Lunastamisen perusteita on kirjattu myös tämän vastineraportin loppuun (toiseksi viimeinen sivu).

16.1. Kohtuuton haitta ja uhka metsätalouden harjoittamiseen

Kaava rajoittaisi ja uhkaisi ylisukupolvisen metsätalouden harjoittamista alueillamme, vaikka aiemmin kunnassa on toimittu toisin. Edellisen kaavoitusprosessin aikaan 2016–2019, ei maanomistajan tarvinnut valvoa etuaan mm siltä osin, osoittaako kunta kaavaan jotain sellaista, mitä maanomistaja ei tahdo. Omistus- ja määrittämisoikeutta kunnioitettiin. Kiinteistöillä on vuoden 2019 osayleiskaavassa olemassa olevien rakennuspaikkojen lisäksi merkintä M, metsätalousmaa. Olemme vaatineet kiinteistön säilyttämistä samassa käyttötarkoituksessa, ilman minkäänlaista muuta käyttötarvetta mahdollistavia merkintöjä.

Kiinteistömme Erkkilä-Joutensuo on nykyisessä osayleiskaavassa osoitettu metsätalousmaaksi ja siinä käytössä se on nyt ja tarkoitus pitää myös tulevana vuosina. Kiinteistö on ollut alkuperäistä Ranua-kantatila, rek.nro 1 ja se on ollut saman suvun omistuksessa jo vuodesta 1862 alkaen. Kiinteistöä ei ole tarkoitus pilkkoa ja/tai myydä.

Omistaja edustaa kiinteistön kuudetta sukupolvea ja meillä on olemassa suvun seitsemäs sukupolvi kasvamassa, joista vanhin poikamme tulee täysi-ikäiseksi kesäkuun 2026 lopulla.

Kiinteistöt Leppäranta ja Kotimännikkö ovat olleet myös suvun jäsenillä n. 100 vuotta ja ne ovat siirtyneet omistukseemme 2014. Leppäranta 683-402-81-7 kiinteistölle esitetty tieyhteystarve jakaisi kiinteistön pihan keskeltä kahtia, mikä ei ole hyväksyttävää.

Kaavaehdotuksessa näkyvän ja kaavaselostuksessa mainitun asutusrakenteen suuntaa osoittavan merkinnän mahdollistama alueen asemakaavoittaminen, uusien tieyhteyksien rakentaminen kiinteistölle ja Fingridin suunnitelmissa oleva sähkölinjan leventäminen tulisivat viemään kiinteistöltä Erkkilä-Joutensuo metsäpinta-alaa n. 25 hehtaaria. Tämä tarkoittaa kolmanneksen menettämistä tilan pinta-alasta, mutta metsäpinta-alasta puhuttaessa, se tarkoittaisi n. puolta metsätalousmaana käytettävästä alueesta. Metsän tuhoaminen asutuksen alta ja muuttaminen muuhun käyttöön tarkoittaisi metsätalouden harjoittamisen kaventumista aivan liikaa. Tämä tarkoittaisi merkittävää menetystä yhteen elinkeinoomme, ylisukupolvisen metsätalouden harjoittamiseen.

Vastineet 10/2026

Tällainen yleiskaavan muutos tulee aiheuttamaan suoran uhkan lastemme perintötilan kokoon ja muuttaisi suunnitelmamme siitä, kuinka testamentissa olemme lapsemme jo huomioineet. Jos Erkkilä-Joutensuon pinta-alasta häviää puolet metsätalouden piirissä olevasta metsäpinta-alasta, tuhotaan sillä myös tulevien sukupolvien mahdollisuudet saada metsätalouden tuottoa.

Metsätalouden harjoittamisen tavoitteemme on saada säännöllistä, vähäistä tuottoa eikä pikavoittoja myymällä suvussa yli 160 vuotta olleet maat ulkopuolisille. Haluamme yleensäkin pitää metsät metsänä, emmekä ole suosineet avohakkuita. Metsät ovat meille muutakin kuin rahanlähde.

Olemme kasvattaneet perillisiämme siten, että maa ja metsä ovat turva huonoina aikoina ja että hekin pitävät maat suvussa. Pää tavoite on siirtää tila ja metsät jälkipolvillemme paremmassa kunnossa kuin missä ne ovat meille siirtyneet. Nyt tätä perintöä ollaan tuhoamassa kunnan taholta kestävämmällä ja pintapuolisella perustein.

Vastine:

Kaavassa esitetyt rakennuspaikat, tieyhteys sekä yhdyskuntarakenteen laajeneminen ovat lähtökohtaisesti mahdollistavia merkintöjä, mutta eivät sinällään velvoita maanomistajaa esimerkiksi myymään rakennuspaikkoja. Maanomistaja voi jatkaa alueiden maa- ja metsätaloustaloutta. Alueen säilyminen nykytilassa on siis mahdollista, mikäli maanomistaja näin haluaa. Osayleiskaava mahdollistaa myös alueen kehittämisen asuinalueena.

Alueidenkäyttölain 4 §:n mukaisesti kunnan alueiden käytön järjestämiseksi ja ohjaamiseksi laaditaan yleiskaavoja ja asemakaavoja. Alueidenkäyttölain 36 §:n mukaan kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laadimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Alueidenkäyttölain 51 §:n mukaan asemakaava on laadittava ja pidettävä ajan tasalla sitä mukaa kuin kunnan kehitys taikka maankäytön ohjaustarve sitä edellyttää. Näin ollen asemakaavoitus käynnistetään, mikäli kunnan kehittyminen edellyttää alueen asemakaavoitusta.

Alueet eivät siis ole vielä asemakaavoitettuja. Nämä selkeytetään vielä myös kaavaselostukseen. Kaavaprosessin yhteydessä on ollut keskustelua kunnan lunastamismahdollisuuksista. Lunastamismahdollisuuksia ja -prosessia selkeytetään myös täydentämällä asiaa selostukseen. Lunastamisen perusteita on kirjattu myös tämän vastineraportin loppuun (toiseksi viimeinen sivu). Alueelle osoitettu voimalinja on valmisteluvaiheessa lausunnon jättäneen Carunan kehittämissuunnitelmasta. Uuden voimajohdon varaus on esitetty jo voimassa olevassa osayleiskaavassa.

16.2. Kohtuuton haitta metsästyoikeuteen

Kiinteistöt ovat taanneet omistajilleen iäkkäisen nautintaoikeuden, metsästyoikeuden. Kiinteistölle Erkkilä-Joutensuo 1-250, Kohtalehdon pohjoispuolen alueen asemakaavoittaminen, muuttaminen asuinkäyttöön ja tieyhteysien rakentaminen kiinteistön halki, tulisivat vähentämään tämän oikeuden harjoittamista merkittävästi. Perheessämme kolmella henkilöllä on metsästyskortti ja metsästämme aktiivisesti. Kiinteistö ja sen omistajat ovat olleet vuonna 1978 perustamassa paikallista, pientä metsästysseuraa.

Kaavaehdotuksessa nähty uusi tieyhteys kiinteistöltä Leppäranta 81-7, kohti Luhtaajaa tuhoaisi meiltä metsästysmahdollisuuden omistamallamme kiinteistöllä. Olemme pystyneet harjoittamaan turvallisesti kiinteistöllä metsästysmuotona mm. kytäysjahtia ja ehdotuksessa esitetty tieyhteystarpeen rakentaminen estäisi metsästyksen, kun tie jakaisi kiinteistön kahteen osaan ja toisi kiinteistöllemme ulkopuolisia kulkijoita. Tämä tarkoittaisi iäkkäisen oikeuden täydellistä loppumista kiinteistöllä Leppäranta.

Kiinteistöiltämme saadaan säännöllisesti saaliiksi kanalintuja, jäniksiä, kauriita, hirviä ja pienpetoja. Sen lisäksi, että tämä nautintaoikeus metsästää on mahdollistanut harrastuksen, mutta se on merkittävä osa perheemme vuosittain käyttämästä ruoan raaka-aineesta, lihasta.

Vastineet 10/2026

Kiinteistöt ovat vuokrattu hirvenmetsästykseen Luhtajärven metsästys- ja kalastusseura ry:lle. Metsästysseura on pieni ja kaavoitusalue on merkittävä alue hirvenmetsästyksessä. Esim. asemakaavan leviäminen Leppärannalle asti, merkitsisi seuran hirvenmetsästyksen käytettävän pinta-alan supistumista lähes 10%:lla.

Jos tämä ikaikainen nautintaoikeus, mahdollisuus harjoittaa metsästystä tuhottaisiin mm. Kohtalehdon asemakaavoittamisen myötä, se tarkoittaisi perheellemme tämän nautintaoikeusalueen menettämisen takia merkittävää taloudellista lisäkuluja ruokamenoihin. Kuka korvaisi tämän? Saatavalla korvauksella ei saa metsätilamarkkinoilta enää vastaavaa, yhtä laajaa aluetta. Eikä varsinkaan kotimme läheltä, missä kiinteistöt nyt sijaitsevat.

Vastine:

Kaavassa esitetyt rakennuspaikat, tieyhteys sekä yhdyskuntarakenteen laajeneminen ovat lähtökohtaisesti mahdollistavia merkintöjä, mutta eivät sinällään velvoita maanomistajaa esimerkiksi myymään rakennuspaikkoja. Maanomistaja voi jatkaa alueiden maa- ja metsätaloustäyttöä. Alueen metsästystäyttö on jatkosakin maanomistajan suostumuksen takana. Alueen säilyminen nykytilassa on siis mahdollista, mikäli maanomistaja näin haluaa. Osayleiskaava mahdollistaa myös alueen kehittämisen asuinalueena.

Alueidenkäyttölain 4 §:n mukaisesti kunnan alueiden käytön järjestämiseksi ja ohjaamiseksi laaditaan yleiskaavoja ja asemakaavoja. Alueidenkäyttölain 36 §:n mukaan kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Alueidenkäyttölain 51 §:n mukaan asemakaava on laadittava ja pidettävä ajan tasalla sitä mukaa kuin kunnan kehitys taikka maankäytön ohjaustarve sitä edellyttää. Näin ollen asemakaavoitus käynnistetään, mikäli kunnan kehittyminen edellyttää alueen asemakaavoitusta.

Alueet eivät siis ole vielä asemakaavoitettuja. Nämä selkeytetään vielä myös kaavaselostukseen. Kaavaprosessin yhteydessä on ollut keskustelua kunnan lunastamismahdollisuuksista. Lunastamismahdollisuuksia ja -prosessia selkeytetään myös täydentämällä asiaa selostukseen. Lunastamisen perusteita on kirjattu myös tämän vastineraportin loppuun (toiseksi viimeinen sivu).

16.3. Muut nautintaoikeudet

Metsästyksen lisäksi kiinteistöt ovat meille nautintapaikka marjastamiseen, sienestämiseen, luonnossa liikkumiseen ja vaikkapa moottorikelkalla ajelemiseen. Tämän harrastusmuodon merkitystä ei saa väheksyä. Moottorikelkalla ei voi ajaa missä vaan, joten kulkemisemme talviaikaan tapahtuu usein juuri kiinteistön Erkkilä-Joutensuo 1-250 rannan kautta, reitin kulkiessa kiinteistön pohjoispäässä sijaitsevalle vanhalle peltoalueelle. Siellä voimme harjoittaa moottorikelkalla ns. freeride-ajoa, mitä ei kelkkareiteillä voi harjoittaa. Mikäli Kohtalehdon alueelle mahdollistettaisiin asemakaava ja sinne tulisi asutusta, se aiheuttaisi laillisen esteen liikkuva vanhoja reittejämme pitkin kiinteistöllä. Ts. tältäkin osin kaava aiheuttaisi merkittävää haittaa meille.

Vastine:

Kaavassa esitetyt rakennuspaikat, tieyhteys sekä yhdyskuntarakenteen laajeneminen ovat lähtökohtaisesti mahdollistavia merkintöjä, mutta eivät sinällään velvoita maanomistajaa esimerkiksi myymään rakennuspaikkoja. Alueen säilyminen nykytilassa on siis mahdollista, mikäli maanomistaja näin haluaa. Osayleiskaava mahdollistaa myös alueen kehittämisen asuinalueena.

Alueidenkäyttölain 4 §:n mukaisesti kunnan alueiden käytön järjestämiseksi ja ohjaamiseksi laaditaan yleiskaavoja ja asemakaavoja. Alueidenkäyttölain 36 §:n mukaan kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Alueidenkäyttölain 51 §:n mukaan asemakaava on laadittava ja pidettävä ajan tasalla sitä mukaa kuin kunnan kehitys taikka maankäytön ohjaustarve sitä edellyttää. Näin ollen asemakaavoitus käynnistetään, mikäli kunnan kehittyminen edellyttää alueen asemakaavoitusta.

Vastineet 10/2026

Alueet eivät siis ole vielä asemakaavoitettuja. Nämä selkeytetään vielä myös kaavaselostukseen. Kaavaprosessin yhteydessä on ollut keskustelua kunnan lunastamismahdollisuuksista. Lunastamismahdollisuuksia ja -prosessia selkeytetään myös täydentämällä asiaa selostukseen. Lunastamisen perusteita on kirjattu myös tämän vastineraportin loppuun (toiseksi viimeinen sivu).

Kohtuuton haitta poronhoidolle alueella

Suvussa on ollut ikiajat poronhoitoa. Meillä ei poromerkkiä ole, mutta sukulaisilla, jotka ovat naapureitamme, on poroja. Suhtaudumme myönteisesti alueen porotalouteen ja olemme huolissamme myös poronhoidon vaikeutumisesta kaavoitusalueella.

Mikäli porojen elin- ja laiduntilaa vähennetään, se väkisinkin tarkoittaa porojen siirtymistä talojen pihoihin. Mielestämme paliskunnan tekemää lausuntoa ei ole otettu riittävällä vakavuudella huomioon. Alueen muuttaminen asuinalueeksi tulisi aiheuttamaan kiistatta haittaa poronhoidolle.

Vastine:

Kaavassa esitetyt rakennuspaikat, tieyhteys sekä yhdyskuntarakenteen laajeneminen ovat lähtökohtaisesti mahdollistavia merkintöjä, mutta eivät sinällään velvoita maanomistajaa esimerkiksi myymään rakennuspaikkoja. Maanomistaja voi jatkaa alueiden maa- ja metsätalouskäyttöä. Alueen porojen vapaa laidunnusoikeus säilyy oman lakinsa pohjalta (poronhoitolaki 3 §). Alueen säilyminen nykytilassa on siis mahdollista, mikäli maanomistaja näin haluaa. Osayleiskaava mahdollistaa myös alueen kehittämisen asuinalueena.

Alueidenkäyttölain 4 §:n mukaisesti kunnan alueiden käytön järjestämiseksi ja ohjaamiseksi laaditaan yleiskaavoja ja asemakaavoja. Alueidenkäyttölain 36 §:n mukaan kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Alueidenkäyttölain 51 §:n mukaan asemakaava on laadittava ja pidettävä ajan tasalla sitä mukaa kuin kunnan kehitys taikka maankäytön ohjaustarve sitä edellyttää. Näin ollen asemakaavoitus käynnistetään, mikäli kunnan kehittyminen edellyttää alueen asemakaavoitusta.

Alueet eivät siis ole vielä asemakaavoitettuja. Nämä selkeytetään vielä myös kaavaselostukseen. Kaavaprosessin yhteydessä on ollut keskustelua kunnan lunastamismahdollisuuksista. Lunastamismahdollisuuksia ja -prosessia selkeytetään myös täydentämällä asiaa selostukseen. Lunastamisen perusteita on kirjattu myös tämän vastineraportin loppuun (toiseksi viimeinen sivu).

Paliskunnan lausunto on otettu kaavoituksessa huomioon ja kaavaselostusta on täydennetty porotalousvaikutusten arvioinnilla.

16.4. Yhteishaitat

Tällä hetkellä Ranualla on useita tuulivoimahankkeita käynnissä. Niiden takia myös tämän Ranuanjärven yleiskaavoitukseen on mahdollista tulla siirtolinja, mikä yhdessä tämän yleiskaavoituksen kanssa aiheuttaisivat haitallisia yhteisvaikutuksia maaomistajille. Nassakan tuulivoimahankkeen yksi johtolinjavaihtoehtoista on piirretty levantämään nykyistä kiinteistömme halkaisevaa sähkölinjaa 88 metriä leveäksi. Laajennus tulisi nimenomaan Ranuanjärven puolelle. Tämän johtolinjan laajeneminen hävittäisi omistamamme metsää n. 1 hehtaarin verran.

Tällaisia mahdollisia muita hankkeita ei ole arvioitu kaavaselostuksessa taikka kaavaehdotuksessa.

Vastine:

Lisätään kaavaselostukseen tieto Nassakan tuulivoimahankkeen yhden sähkönsiirtovaihtoehdon sijoittumisesta osayleiskaava-alueelle ja huomioidaan tarvittavilta osin vaikutusten arvioinnissa. Tuulivoimahankkeen ympäristövaikutukset arvioidaan ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä. Arvioinnin perusteella valitaan

Vastineet 10/2026

vaihtoehtoista parhaiten soveltuva linjaus, jonka lopullinen sijainti voi selvitysten pohjalta vielä muuttua. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

16.5. Yhteinen hyvä

Kiinteistö Erkkilä-Joutensuo 1-250, on antanut jo yhteiselle hyvälle paljon. Emme voi hyväksyä aikeita, joita kunta suunnittelee kiinteistölle. Suunnitelmien toteuttaminen pienentäisi kiinteistön suvussa kulkeneet perintömaat Ranuanjärven pohjoisalueella kolmannekseen nykyisestä.

Kohtalehdon alueelta on haettu Ranuan kirkon kivijalkaan kiviä. Kiinteistön halki menee sähkölinja, jolla sijaitsee myös moottorikelkkareitti. Kiinteistö on vuokrannut maata luontopolkuun 650 metrin matkalla. Kiinteistön maille kulkee kaksi tietä, Leppärannantie ja Mustanniemen tie, joiden yhteispituus kiinteistön Erkkilä-Joutensuo alueella on lähes 2,5 kilometriä.

Mikä on sitten riittävää? Mikäli asiaa kysytään kunnan edustajilta, täytyisi antaa kaikki. Koska he haluavat. Mielestämme raja on tullut vastaan. Tiet, reitit ja sähkölinja ovat tarpeeksi, eikä kiinteistölle saa muodostaa uusia rasitteita vastoin tahtoaamme. Kaavaehdotuksessa näkyvä ja kaavaselostuksessa luettavissa olevat suunnitelmat haittaisivat edellä mainittua metsätalouden harjoittamista ja rikkoisivat meillä olemassa olevia oikeuksia.

Vastine:

Kaavassa esitetyt rakennuspaikat, tieyhteys sekä yhdyskuntarakenteen laajeneminen ovat lähtökohtaisesti mahdollistavia merkintöjä, mutta eivät sinällään velvoita maanomistajaa esimerkiksi myymään rakennuspaikkoja. Maanomistaja voi jatkaa alueiden maa- ja metsätalouskäyttöä. Alueen säilyminen nykytilassa on siis mahdollista, mikäli maanomistaja näin haluaa. Osayleiskaava mahdollistaa myös alueen kehittämisen asuinalueena.

Alueidenkäyttölain 4 §:n mukaisesti kunnan alueiden käytön järjestämiseksi ja ohjaamiseksi laaditaan yleiskaavoja ja asemakaavoja. Alueidenkäyttölain 36 §:n mukaan kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaaavan laatisemasta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Alueidenkäyttölain 51 §:n mukaan asemakaava on laadittava ja pidettävä ajan tasalla sitä mukaa kuin kunnan kehitys taikka maankäytön ohjaustarve sitä edellyttää. Näin ollen asemakaavoitus käynnistetään, mikäli kunnan kehittyminen edellyttää alueen asemakaavoitusta.

Alueet eivät siis ole vielä asemakaavoitettuja. Nämä selkeytetään vielä myös kaavaselostukseen. Kaavaproessin yhteydessä on ollut keskustelua kunnan lunastamismahdollisuuksista. Lunastamismahdollisuuksia ja -prosessia selkeytetään myös täydentämällä asiaa selostukseen. Lunastamisen perusteita on kirjattu myös tämän vastineraportin loppuun (toiseksi viimeinen sivu).

16.6. Muu kohtuuton haitta

Tämä yleiskaavoitus on läpinäkyvä suunnitelma kunnalta suunnata omistajien tahdon vastaisesti asutusta Kohtalehtoon mahdollistamalla yleiskaavaan asemakaavoituksen mahdollisuus. Lopullinen tarkoitus on päästä siirtämään tietyt maa-alueet omistajiltaan pois. Perustelut kaavamuutokselle ontuvat.

Kaavoituksen tarpeet ovat lähteneet muista kuin alueen maanomistajista. Puhutaan vetovoimaisuudesta ja houkuttelevista rantatonteista, mutta ketä nämä maa-alueet houkuttelevat ja vetävät puoleensa? Kenen etua tässä ajetaan, kenen tahdosta kaavassa on kyse, kun toisten omaisuudelle kehitetään suunnitelmia jopa ilman, että omistajat olisivat tienneet näistä?

Vastineet 10/2026

Tiettyjä maanomistajia ei kuunnella, kuten Kohtalehdon alueen omistajia. Heidät on sivuutettu ja tahto mitätöity, toistuvasti. Muistutan vielä, kuinka kunnanjohtaja kyseli rantatonttia tuttavalleen Kohtalehdon alueelta keväällä 2022.

Kuntastrategiassa on mainittu päämääränä ”Hyvinvoiva kuntalainen”. Tällainen toiminta, jossa kunta muuttaa äkillisesti kymmeniä vuosia hyväksi havaittua toimintalinjaa maapolitiikassa täysin perusteettomasti, lähtee esittämään uhkaa kuntalaisten omaisuudelle eikä kuuntele omistajan tahtoa omaisuudesta, on kestävä tontti. Tämä on kuntalaisten perusteetonta ylitse kävelemistä. Mielivaltaa.

Olemme kuulleet, kuinka kunnan edustajat ovat puhuneet mm. Eläinpuiston alueen Master Planin työpaikoissa lunastuksista, mikäli maanomistajat eivät suostu reittisuunnitelmiin. Tällaisella ajattelu- ja toimintamallilla, jossa toisten omaisuus on vietävissä, ei ollut kunnassa ennen viime vuosia. Edellisen kunnanjohtajan aikakaudella maanomistajan tahtoa kunnioitettiin.

Tämä kaavoitus on todellakin ollut erittäin raskas kokemus. Sen aiheuttaman huolen ja kuormituksen määrää on vaikea arvioida. Olemme eläneet nyt epävarmuudessa vuoden 2024 alusta lähtien. Kuinka suvun maiden käy tulevaisuudessa, ja kun voidaan selkeästi nähdä koko hankkeen tarkoitus läpi? Tämä epävarmuus saa aikaan stressiä, unettomia öitä, huolta. Tämä on vastakohta Hyvinvoivalle kuntalaiselle ja siten kohtuuton haitta.

Kunta osoittaa valtavaa intressiä niiden maanomistajien maille, jotka eivät suostuneet myymään rantatontteja.

Todenperäistä tarvetta muutamalle rantatontille ei ole olemassa. Harkinta- ja päätösvallan käyttö ei saa olla mielivaltaista. Nyt se vaikuttaa olevan sellaista. Miksi tämä päättäjien itsensä aikaansaama pahoinvointi ei kiinnosta kuntamme päättäjiä, vaan ainoastaan rantatonttien ”hyvältä alueelta” ja uusien tieyhteyksien järjestäminen? Tämä kunnan aikaansaama henkinen haitta on merkittävä ja pitkäkestoinen.

Vastine:

Kaavassa esitetyt rakennuspaikat, tieyhteys sekä yhdyskuntarakenteen laajeneminen ovat lähtökohtaisesti mahdollistavia merkintöjä, mutta eivät sinällään velvoita maanomistajaa esimerkiksi myymään rakennuspaikkoja. Maanomistaja voi jatkaa alueiden maa- ja metsätalouskäyttöä. Alueen säilyminen nykytilassa on siis mahdollista, mikäli maanomistaja näin haluaa. Osayleiskaava mahdollistaa myös alueen kehittämisen asuinalueena.

Alueidenkäyttölain 4 §:n mukaisesti kunnan alueiden käytön järjestämiseksi ja ohjaamiseksi laaditaan yleiskaavoja ja asemakaavoja. Alueidenkäyttölain 36 §:n mukaan kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Alueidenkäyttölain 51 §:n mukaan asemakaava on laadittava ja pidettävä ajan tasalla sitä mukaa kuin kunnan kehitys taikka maankäytön ohjaustarve sitä edellyttää. Näin ollen asemakaavoitus käynnistetään, mikäli kunnan kehittyminen edellyttää alueen asemakaavoitusta.

Alueet eivät siis ole vielä asemakaavoitettuja. Nämä selkeytetään vielä myös kaavaselostukseen. Kaavaprosessin yhteydessä on ollut keskustelua kunnan lunastamismahdollisuuksista. Lunastamismahdollisuuksia ja -prosessia selkeytetään myös täydentämällä asiaa selostukseen. Lunastamisen perusteita on kirjattu myös tämän vastineraportin loppuun (toiseksi viimeinen sivu).

17. Epätasa-arvoinen kohtelu kaavoituksessa

Ranuanjärven osayleiskaavan päivityksessä vain tiettyjen maanomistajien tahto näyttää toteutuvan kaavaehdotuksessa. Maanomistajien yhdenvertainen kohtelu ei toteudu. On osoitettavissa, kuinka muutamien maanomistajien toivomukset on otettu vastaan kaavan valmisteluvaiheesta lähtien ja myös nyt kaavaehdotuksessa.

Vastineet 10/2026

Mainitsen esimerkkinä, kuinka kaavoitusalueella kristillisen opiston rehtorin talon poikkeamislupa käsiteltiin kunnanhallituksessa 26.5.2025, 99 §:ssä. Kunnanhallitus hyväksyi poikkeamisen ranta-alueelle, vaikka voimassa olevassa kaavassa talon paikalla ei ole rakennuspaikkaa. Ranuanjärven kaavoituksessa esteellinen (halintolaki § 28.1 kohta 3) rakennustarkastaja puolsi poikkeamista vedoten tulevassa kaavassa osoitettavaan uuteen rakennuspaikkaan rakennettavan talon kohdalle. Kyseessä oli kaavaluonnosvaihe. Tämä puoltaminen oli selkeä kannanotto tulevan Ranuanjärven osayleiskaavan sisältöön. Lisäksi läsnä tässä päätöksenteossa oli muitakin esteellisiä, jotka vaaransivat kaavakäsittelyn puolueettomuutta ja maanomistajien yhdenvertaista kohtelua. Tämän omistajan toive huomioitiin niin voimakkaasti, että se mahdollisti poikkeamisen myöntämisen lainvoimaisen kaavan vastaisesti.

Toinen esimerkki. Matkailuun ja lyhytaikaiseen vuokraukseen osoitetaan kaavaehdotuksessa omistajan oikea-aikaisesti esittämä toivoma muutos Laivalantien alkupäähän. Tämä omistaja oli myynyt kiinteistöstään määräalan viime vuoden puolella. Uuden omistajan mielipide oli jätetty jälkikäteen, myöhässä, vastine 30. Tämä mielipide oli hyväksytty kaavaehdotukseen uutena lisäyksenä sekä jostain syystä asemakaava-aluetta oli laajennettu kummankin lausuttavina olleista kaavaluonnoksista poikkeavaksi.

Tekniseltä johtajalta 10.5.2026 saamamme sähköpostivastauksen mukaan, tämän maanomistajan mielipide huomioitiin vasta kaavaehdotusvaiheessa. Tämä osoittaa, että joidenkin maanomistajien mielipiteet huomioidaan kunnassa täysimääräisesti myös virallisten lausuntoaikojen ulkopuolella. Kaavaprosessi ei noudata sovittuja sääntöjä ja ole siten tasapuolisesti kohteleva.

Laivalantien loppupäässä, joka on yksityistie, on vuokratyössä oleva mökki. 6.5.2026 tilaisuudessa kunnan tekninen johtaja vastasi asemakaavaa laajentavan Laivalantien alkupäässä sijaitseville kiinteistöille matkailun tarpeisiin. Miksi sitten asemakaavaa muutettiin kaavaluonnoksista koskemaan vain Laivalantien alkupäässä olevaa matkailulle osoitettavaa aluetta eikä huomioitu Laivalantien päässä olevaa vuokramökkiä, joka on myös matkailukäytössä?

Tai miksi kaavaehdotukseen ei huomioitu Posiontien varressa olevan maanomistajan mielipidettä asemakaavan poistamisesta tämän kiinteistöltä, vaan asemakaavaa laajennettiin koskemaan edellä mainittujen maanomistajien RM-matkailutontteja? Edes matkailuyrittäjiä ei kohdella yhdenvertaisesti.

Entä miksi kaavaehdotusmateriaaleissa näkyy ainakin kolmen kuntalaisen myöhässä jättämät mielipiteet, jotka on huomioitu mielipiteiden jättöajan ulkopuolella? Vastine 23, jätetty 7.8.2025.

Vastineet 28 ja 29 on jätetty siten, ettei mielipiteen jättöaikaa ole mainittu. Vastine 30, mainitaan jätetyn nähtävillä olon jälkeen. Täten on osoitettavissa, että asetetut määräajat mielipiteille jättämiselle ei koske kaikkia.

Tämä kaavaprosessi sisältää menettelyvirheitä, joiden takia se tulee hylätä.

Kaavaehdotuksesta on todettavissa, ettei matkailu ja metsätalous ole yhdenvertaisessa asemassa tässä kaavoituksessa, vaikka Rovaniemen ja itä-Lapin maakuntakaava osoittaa Ranuan olevan molempiin osoitettua aluetta. Toiveemme säilyttää metsäkiinteistömme nyt ja aina metsätaloustaloudessa, ei ole kaavoittajien ja kunnan mieleistä.

Yleisötilaisuudessa 6.5.2026 kuultiin ja oli todettavissa, ettei kaavaehdotukseen ole huomioitu läheskään kaikkien maanomistajien mielipiteitä viime vuonna nähtyihin kaavaluonnoksiin. Maanomistajista monet eivät hyväksy tällaista ihmisten ylitse kävelemistä. Mutta kunnanhallituksen puheenjohtajakaan ei tilaisuudessa suostunut kuulemaan näitä, vaan sivuutti maanomistajien huolet ja totesi, ettei kaikkia maanomistajia voi miellyttää.

On kuitenkin todettavissa, että joitakin miellytetään.

Vastineet 10/2026

Vastine:

Kaavoitusta ohjaa lainsäädäntö ja vaade maanomistajien tasapuolisesta kohtelusta. (Alueidenkäyttölaki, ent. Maankäyttö- ja rakennuslaki sekä maankäyttö- ja rakennusasetus). Kaavan valmisteluaineistosta ja kaavaehdotuksesta on järjestetty alueidenkäyttölain sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukaiset kuulemiset, jolloin virallisia mielipiteitä on voinut esittää. Kaavaprosessin aikana voi osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti antaa palautetta myös kuulemisaikojen ulkopuolella, ja tämäkin palaute huomioidaan kaavasunnittelussa, jos se kaavan vaihe huomioon ottaen on mahdollista.

Posiontien varren asemakaavoitettavaksi osoitettava alue on luonteva jatke kirkonkylän asemakaava-alueelle. Alueelle on tavoitteena tiiviimpi asuminen kuin ympäröivällä alueella. Kaavaprosessin aikana on harkittu myös Laivalan alueen asemakaavoittamista, mutta ns. kyläyleiskaava todettiin alueelle paremmin soveltuvaksi. Asemakaavoitettaviksi osoitettavien alueiden rajaukset perustuvat siten niiden sijaintiin yhdyskuntarakenteessa sekä niiden ominaispiirteisiin ja kehittämistavoitteisiin.

18.Uudet tieyhteydet Ranuanjärven pohjoispuolelle

Kaavoituksen yleisötilaisuudessa 6.5.2026 Swecon kaavakonsultit perustelivat Ranuanjärven alueelle uusia tieyhteyksiä sillä, että ne lyhentäisivät matkaa. Tämänkin on kestävä ja kestämätön peruste muuttaa nykyistä yleiskaavaa ja alueella entuudestaan olemassa olevia tieyhteyksiä.

Ranualla suuri osa kuntalaisista asuu jopa kymmenien kilometrien päässä kirkonkylältä. Silti nämä kuntalaiset kulkevat töissä ja asioimassa kirkonkylällä tai jopa kauempana.

Kaavaehdotuskartassa esitetyt uudet tieyhteydet Ranuanjärven uusille asuinalueille ovat alueen muutamien asukkaiden suostumista, mutta valitettavasti tästä paljastuu hyödyn hakeminen/järjestäminen korkeassa asemassa olevalle ja/tai tämän lähipiiriin kuuluville henkilöille.

Ranuanjärven aluetta ja alueen asukkaita tuntemattomien on syytä saada tietoa, kenelle tämän alueen asukkaista nämä uudet tieyhteydet lyhentävät matkaa. Kaavakarttaehdotus ei kerro aluetta tuntemattomille, kuka asuu missäkin, ketkä olisivat hyötyjiä kaavasta ja ketkä saisivat haitat. Nämä tuodaan julki seuraavassa.

Vastine:

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden sekä yleiskaavan sisältövaatimusten mukaan kaavoituksessa tulee huomioida yhdyskuntarakenteen toimivuus, asumisen tarpeet, palveluiden saatavuus sekä mahdollisuudet liikenteen tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen. Saavutettavuuden vuoksi on järkevää esittää kaavaratkaisussa pohjoisrannan tieyhteystarve vähintäänkin tarpeen osoittavalla merkinnällä.

18.1. Kohtalehdon alue

Mikäli yleiskaava hyväksyttäisiin kaavaehdotuksen mukaisena, se olisi vastoin meidän ja monen muunkin alueen maanomistajien tahtoa. Yleiskaava mahdollistaisi Kohtalehdon alueen asemakaavoittamisen, jolloin haitta kohdentuisi meille ja naapureillemme, joiden kiinteistöt ovat alkuperäistä Ranua-kantatilaa.

Kaavaehdotuskartassa ja selostuksessa mainitaan uusi tieyhteystarve kristillisen opiston pihasta, jatkuen Hyyhelöojan ylitse kohti Mustanniementietä, jota pitkin päästään kunnanjohtajan talolle. Kyseinen uusi tieyhteystarve tarkoittaisi suurta taloudellista kustannusta veronmaksajille. Hyyhelöojan, joka on merkitty kaavaehdotukseen luonnon monimuotoisuuden takia tärkeänä kohteena, yli pitäisi rakentaa rekkaliikenteen kestävä silta. Tällainen kustannus ei ole perusteltua. Lisäksi kaavateiden myötä tiealueelle rakentaa valaistus, asfaltti ja tienhoito siirtyisivät yksityistien osakkailta kunnalle, siis veronmaksajille. Kohtalehdon alueella, kiin-

Vastineet 10/2026

teistömme naapurustossa asuu kunnanjohtaja, joka on kunnan maankäytön suunnittelusta kokonaisvastuussa oleva virkamies. Yhdessä kunnanjohtajan naapuritalossa asuu kunnanjohtaja veljen, valtuutettu **xx** vaimon sisar. Ja tämän sisaren puolison miehen veli perheineen asuu viereisessä talossa.

Nämä kolmen talon omistajat tulisivat saamaan merkittävää taloudellista hyötyä asemakaavoittamisen toteutumisesta ja infran rakentamisesta. Yhden taloista omistaja siis virkamies, joka on esittänyt tätä kaavan päivittämistä.

Vastine:

Alueidenkäyttölain 4 §:n mukaisesti kunnan alueiden käytön järjestämiseksi ja ohjaamiseksi laaditaan yleiskaavoja ja asemakaavoja. Alueidenkäyttölain 36 §:n mukaan kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Alueidenkäyttölain 51 §:n mukaan asemakaava on laadittava ja pidettävä ajan tasalla sitä mukaa kuin kunnan kehitys taikka maankäytön ohjaustarve sitä edellyttää. Näin ollen asemakaavoitus käynnistetään, mikäli kunnan kehittyminen edellyttää alueen asemakaavoitusta.

Alueet eivät ole vielä asemakaavoitettuja eikä yleiskaavassa esitetä suoraan Ranuanjärven pohjoispuolta asemakaavoitettavaksi. Nuolimerkinnällä osoitetaan yhdyskuntarakenteen laajenemissuunta. Kunta vastaa infrakustannuksista ainoastaan asemakaava-alueella. Yleiskaavan rakennuspaikoille rakennettaessa teiden rakentamisen kustannuksista vastaa tiestä hyötyvä maanomistaja. Kaavaprosessin yhteydessä on ollut keskustelua kunnan lunastamismahdollisuuksista. Lunastamismahdollisuuksia ja -prosessia selkeytetään myös täydentämällä asiaa selostukseen. Lunastamisen perusteita on kirjattu myös tämän vastineraportin loppuun (toiseksi viimeinen sivu).

18.2. Mustanniementien ja Leppärannantien yhdistävä tieyhteystarve

Kaavaehdotuksessa on piirretty sekä selostuksessa mainitaan uusi tieyhteystarve Leppärannantieltä Mustanniemen tielle. Linjaus on tehty meidän ja naapurimme maiden läpi. Emme hyväksy tätä linjausta, koska se tuhoaisi meiltä suvussa vuodesta 1862 lähtien ollutta metsätilaa. Toinen merkittävä peruste tieyhteystarpeen poistamiselle on kuitenkin se, että Leppärannalle menee entuudestaan yksityinen Leppärannantie.

Leppärannantie on yksityistie, joka sijoittuu pääosin kolmen maanomistajan maille. Se päättyy kiinteistölemme Leppäranta 683-402-81-7. Kotipihastamme mökin pihaan on 9,5 kilometriä, emmekä kaipaa lyhentämistä matkaan, valaistusta tai edes tien parannusta. Leppärannan yksityistie riittää siihen käyttötarkoitukseen, mihin sen alueen omistajat ovat aikoinaan perustaneet.

Vastineen nro 13 esittäjä on jättänyt 5.5.2025 toiveen täysin vastaavasta tielinjauksesta yhdistämään kyseiset kaksi tietä. Toiveen esittäjä ei omista maata esitetyn uuden tielinjauksen kohdalta. Kyseiset vastineen jättäneet ovat ostaneet kiinteistönsä syksyllä 2022, tietäen tieyhteyden ja sen pituuden kiinteistölleen.

Leppärannalla ei ole yhtään vakituisesti asuttua taloa, vaan alueen neljä olemassa olevaa rakennusta ovat käytössä satunnaisesti vapaa-ajan asuntoina. Asutusrakenteen laajentaminen Leppärannalle ei ole todenperäinen perustelu ja se olisi kunnalle, ts. veronmaksajille kohtuutoman kallis muutaman vapaa-ajan asunnon takia.

Tiedämme, että kyseinen vastineen 13 jättäjä kuuluu kunnanjohtajan tuttavapiiriin ja tästä uudesta tieyhteydestä on huhuttu pitkään. Nyt tämä mielipide lyhemmästä tieyhteydestä käy ilmi kaavaehdotuksesta.

Kaavoituksen yleisötilaisuudessa 6.5.2026 teknisen johtaja mainitsi, että jos joku ostaa tontin jostain, tieyhteydet tehdään itse omin kustannuksin. Nämä edellä mainitut uusista tieyhteyksistä hyödyn saajat ovat kiinteistönsä ostaessaan tienneet sijainnin ja matkan kylälle.

Vastineet 10/2026

Kaavaehdotuksessa on nähtävissä, kuinka kuntaa ja kunnan kaavoitusmonopolia yritetään käyttää välineenä järjestää paremmat tieyhteydet välittämättä alueen maanomistajista.

Tieyhteyden lyhentäminen ei ole peruste muuttaa kaavan sisältöä eikä tässäkään kohdella kuntalaisia tasa-arvoisesti. Nämä kaksi uutta tieyhteystarvetta osoittavat tiettyjen kuntalaisten suosimista maanomistajien ja veronmaksajien kustannuksella.

Tietääksemme harkinta- ja päätösvaltaa ei voi, eikä saa käyttää lähipiirin ja/tai tuttavien suosimiseen. Emme hyväksy tällaista menettelyä, jolla pyritään hakemaan ja/tai järjestämään hyötyä. Menettelynä on saavuttaa hyöty epäsuorasti, ensin yleiskaavoittamalla alue mahdollistamaan asemakaavoitus ja järjestää uusien tieyhteyksien rakentamisen asemakaavan toteuttamisen yhteydessä.

Molempien tieyhteyksien kohdalla saisimme myös itse hyötyä, mutta emme koe asiassa toimittavan moraalisesti oikein. Lisäksi em. mukaisesti Mustanniementieltä Leppärannantielle tehtävä tieyhteys aiheuttaisi meille kohtuutonta haittaa metsämaan menettämisen vuoksi.

Vastine:

Yleiskaavan rakennuspaikoille rakennettaessa teiden rakentamisen kustannuksista vastaa tiestä hyötyvä maanomistaja. Tieyhteystarve-merkinnällä tarkoitetaan tarvetta saada uusille rakennuspaikoille tieyhteys, mikäli rakennuspaikkoja lähdetään toteuttamaan. Tieyhteys on kyseisen kiinteistön kohdalla suora viiva, mikä myös merkintänä osoittaa, että tieyhteyttä ei ole suunniteltu tarkemmin, vaan se näyttää nimensä mukaisesti tarpeen päästä nykyiseltä tieverkolta uusille rakennuspaikoille. Mikäli tieyhteys toteutetaan, vaatii se tarkempaa suunnittelua, eikä yhteyttä ole osoitettu lähipiiriin läpi.

18.3. Asemakaavan laajentuminen, kaavatiet

Osayleiskaavan päivittämisen yhteydessä on myös tarkoitus suoraan laajentaa asemakaavaa. Asemakaavan laajentumisen myötä Pekkalan tien varresta Multilahdesta Ranuan kristillisen opiston risteyskohdalle, tällöin valtuutettu xx, kunnanjohtajan veli on suoraan yksi kaavoituksesta hyötyjistä, kun tämän talolle menevä yksityistie muuttuu kaavateiksi.

Toteamme, että tämä yleiskaavoitus ja asemakaavan laajentamisen menettely lienee lähtöisin kunnanjohtajan henkilökohtaisista tarpeista.

Vastine:

Asemakaavoitettaviksi osoitettavien alueiden rajaukset perustuvat niiden sijaintiin yhdyskuntarakenteessa sekä niiden ominaispiirteisiin ja kehittämistavoitteisiin. Asemakaavoitettavat alueet sijoittuvat lähimmäksi keskustaa ja ovat luontaisena jatkeena nykyiselle kirkonkylän asemakaava-alueelle.

19. Puutteelliset selvitykset:

Kaavaprosessissa osaa selvityksiä ei ole lähdetty laatimaan uusiksi, vaan on huomioitu 2016–2019 kaavaprosessissa käytettyjä materiaaleja. Ja nyt esitetyissä selvityksissä on ollut puutteita. Tämä osoittaa, ettei näin laajan alueen maankäytön käyttötarkoituksen mahdollistavan yleiskaavan muuttamiseen ole käytetty riittäviä resursseja.

Osayleiskaavan **Kulttuuriympäristöselvityksessä** (s.14) mainitaan Ranualla olevan rakennushistoriallisesti ja historiallisesti arvokkaita pyramidikattoisia kesänavettoja kaksi, joista toinen on kaavoitusalueella kiinteistöllä Ranua (1-137) ja toinen kirkonkylällä. Tämä tieto ei pidä paikkaansa, vaan myös kiinteistöllä Mäkiranta

Vastineet 10/2026

(1-223) on vanha pyramidikattoinen kesänavetta. Kiinteistöjen Ranua (1-137) ja Mäkiranta (1-223) molemmat kesänavetat on rakennettu 1950-luvun alussa. Näiden lisäksi Ranualla on useita muitakin pyramidikattoisia kesänavetoita, joita ei selvityksessä mainittu.

Kulttuuriympäristökohteista puuttuu Leppärannan alueelta tietävästi vanhin asuinrakennus, vuonna 1911 rakennettu kruununtorppa, joka sijaitsee kiinteistöllämme Leppäranta (81-7). Mainitsimme torpan kaavoitustyöryhmän edustajille 6.6.2024 pidetyssä kaavoituksen yleisötilaisuudessa ja he merkitsivät sen karttaan. Silti tehdyssä selvityksessä ei rakennusta ole mainittuna.

Tämän kohteen maininta ennen kaavaluonnoksia ja myöhemmin ei ole saanut kaavakonsultteja jalkautumaan alueelle uudestaan ja käymään kiinteistöllä. Sähköpostilla lähestyminen ei liene riittävä selvitys asiasta.

Arkeologiseen inventointiselvitykseen liittyen, havaitsimme puutteellisia ja virheellisiä tietoja. Mm. kiinteistöllä Leppäranta (81-7) on ollut vakituista asutusta ainakin 1910-luvulta, jolloin omistuksessaamme oleva kruununtorppa on rakennettu. Eikä 1920-luvulla kuten selvityksessä mainittiin.

Kiinteistöltä Leppäranta (81-7) on löytynyt kampakeraamisen kauden esine (4200–2000 eKr.), vuonna 1917 löydetty reikäkivi (lähde: Ranuan historia, sivut 28–29 ja sivu 51, reikäkivi 8058:71).

Swecon tekemää **saukkoselvitystä** emme pidä luotettavana yhden päivän kestäneen (28.2.2025) tutkimuskäynnin perusteella. Uudistamme mielipiteemme asiasta:

Olemme asuneet Ranuanjärven rannalla yli 20 vuotta ja teemme vuosittain jälkihavaintoja saukoista Ranuanjärven rannoilla ja aivan lähialueilla. Samoin meitä edeltävätkin sukupolvet ovat tehneet havaintoja saukoista. Kerran näimme saukon kulkemassa hangella kotipihamme lähellä olevalla pellolla, kun eläin oli siirtymässä Takajärveltä Ranuanjärvelle päin ja sen yli.

Olemme nähneet vuosittain jälkiä Ranuanjärven takana sijaitsevilla lähialueilla mm. Luhtaojalla, Hyyhelöojalla ja Tynnyriojalla. Näistä vesistä Tynnyrioja ja Luhtaoja sisältävät virtakohtia, jotka ovat avoimia ympäri vuoden. Viime talvena näimme saukon jäljet Mustanlahden ranta-alueella ja ne menivät Joutensuolle päin. Viimeisimmät tekemämme jälkihavainnot ovat talvelta 2026.

Kiinteistöllä **Leppäranta** (81-7) olemme tavanneet sisiliskoja kruununtorpan pihalla vuodesta 2014 lähtien joka kesä. Laji on rauhoitettu. Edelliseltä omistajalta saamamme tiedon mukaan Leppärannalla on ollut sisiliskoja aina, kun siellä on ollut vanhaa asutusta. Leppärannalla on sisiliskojen lisäksi havaintoja mm. rupisamakosta ja muista pienistä sammakoista (pituus n. 3 cm), joiden osalta emme ole tunnistaneet lajia.

Kaavaehdotuksessa esitetty tieyhteystarve pihamme läpi Luhtaojalle päin on kartassa siten, että sisiliskojen tyypillisin asuinpaikka tietyn koivun juurella tuhoutuisi. Tiealueen ojittaminen tulisi väistämättä muuttamaan kiinteistöä siten, että ne voisivat tuhota sammakoiden ja sisiliskojen elinolot.

Ranuanjärven osayleiskaavan päivittämisen **linnustoselvitykseen** liittyen tiedossamme on, että petolinnuista maakotka, eri haukkoja (kana-, ruskosuo- ja sinisuohaukka), kalasääski, huuhkaja ja lapinpöllö, joita elää kaavoitusalueella ja sen lähialueilla.

Meillä on useita näköhavaintoja **lapinpöllöistä** viimeisen kymmenen vuoden ajalta sekä riistakameran valokuvia Leppärannalta. Viimeiset näköhavainnot ovat talvelta 2024, paikka on kaavoitusalueen rajalta n. 500 m päässä. Tuolloin kohtasimme kolme lapinpöllöä samalla kertaa. Kaavoitusalueen rajalla ja sen sisäpuolella olemme tavanneet **sinisuohaukan ja kanahaukan** useita kertoja. Samoin paikassa, joka on n. 500 m päässä kaavoitusalueen rajalta.

Maakotkasta (vaarantunut laji) ja **kalasääskestä** (vaarantunut), on vuosittain havaintoja Ranuanjärven pohjois- ja itäpuolella. Viimeisin maakotkahavainto oli 21.4.2026 klo 14.19, jolloin lintu lensi/liiti Joutensuon alueen yläpuolella siirtyen kohti Kettuharjua ja Ranuanjärveä. Tilanteesta on valokuvia.

Vastineet 10/2026

Kohtalehdon alueella olemme havainneet **palokärkiä**, kuten myös Leppärannalla (81-7). Lisäksi olemme havainneet kiinteistöllä Leppäranta, useina vuosina uhanalaisista lintulajeista **hömötiästä** ja silmällä pidettävistä lajeista **kuukkeleita** ja vaarantuneista lajeista **pyytä**. Leppärannalla on tavattu myös uuttukyyhky sekä sepelkyyhky. Metsäkanalinnuista vain riekosta ei ole havaintoa Leppärannalta, mutta riekkoa on tavattu kiinteistön Erkkilä-Joutensuo kaavoitusalueella rämeellä, hieman ennen Kohtalehtoa.

Alueen eläimet ja kasvisto on sivutettu lähes kokonaan SWECO:n laatimissa selvityksissä. Tämä osoittaa selvitysten tekemistä pintapuolisesti.

Vastine:

Koska suunnittelualuetta koskevat selvitykset ovat pääosin alle 10 vuotta vanhoja, on niitä hyödynnetty myös osayleiskaavan muutoksen lähtötietoina. Selvitysten ajantasaisuus sekä tarve selvitysten päivittämiseksi ja mahdollisille lisäselvityksille on arvioitu yhdessä viranomaisten kanssa. Luontoselvitysten osalta on nähty aiheelliseksi päivittää selvityksiä esimerkiksi vuoden 2023 luonnonsuojelulain muutoksen myötä. Viranomainen on arvioinut myös selvitysten luotettavuuden.

Täydennetään kaavaselostusta kulttuuriympäristön ja arkeologian osalta mielipiteessä esitetyillä lisätiedoilla.

20. Puuttuva selvitys asutusrakenteen laajenemisen aiheuttamasta luontotuhosta

Kaavoitusta on kunnan suunnalta runnottu useiden maanomistajien vastustuksesta huolimatta. Siksi kaavoitukselle keskeisten vaikutusten, luontokato (biodiversiteetti) ja metsäkadon selvittäminen jääneet tekevä. Useat aiemmin mainitut seikat, kuten kunnan väestöennuste, olemassa oleva rakennuspaikkavaranto, vuosittaiset rakennuslupamäärät ja maakuntakaava eivät tue tätä nykyisen yleiskaavan maankäyttöä ohjaavan sisällön muuttamista asutusrakenteen laajenemiseen Ranuanjärven pohjoisalueelle.

Yleiskaavaehdotuksella ollaan mahdollistamassa alueen myöhempi asemakaavoittaminen ja sen myötä jopa satojen hehtaarien kokoisen alueen muuttaminen asuinalueeksi Ranuanjärven ympärillä, täysin tarpeettomasti. Tällainen varautuminen tulevaisuuden tarpeisiin on esityksenä absurdi, eikä mikään tosiasiallinen seikka lukuunottamatta mielivaltaista mielihalu vetovoimaisista rantatonteista, puolla tätä.

Asemakaavan toteuttamisen kelpoisuutta luonnon ja eläimistön kestävästä näkökulmasta ei olla selvitetty. Asemakaavoittaminen nykyisille metsätalouskäytössä oleville alueille tulisi aiheuttamaan merkittävää luonto- ja metsäkatoa. Koska selvityksiä näistä ei ole tehty, ei asutusrakenteen laajenemista, ts. asemakaavoittamisen mahdollisuutta tule lisätä yleiskaavaan.

Ranuanjärven osayleiskaavan kaavaehdotuksessa esitetään asutusrakenteen laajenemisen suuntaa osoittavat merkinnät Kohtalehdon alueelle ja kaavaselostuksessa mainitaan Kohtalehdon alueen myöhempi asemakaavoittaminen.

Alueen vanhojen tilojen omistajasukujen nykyiset omistajat tietävät, kuinka rikas ja monipuolinen eläimistö Ranuanjärven pohjoispuolella asuu ja elää. Nämä suvut ovat omistaneet alueet vuodesta 1862 ja tuntevat kiinteistönsä. Kaavoittajat eivät seikkaa tunne, vaan nämä toimivat sen perusteella, mitä kunnasta sanotaan.

Alueella sijaitsee entuudestaan merkittäviä luontoarvoja naapureimme **xx** mailla sijaitseva Kohtalehdon yksityinen luonnonsuojelualue sekä Hyyhelöoja, virtavesi rantoineen on tunnustettu arvokkaaksi luontokohteeksi. Kaavaehdotuksella uhataan tätä ojan aluetta esittämällä kristillisen opiston pihasta uusi tieyhteys siltoineen ojan yli. Tämän tieyhteyden tarve sekä toteuttaminen eivät kestä tarkastelua.

Vastineet 10/2026

Ranuanjärven pohjoisalueella käytännössä ensimmäinen mahdollinen laajempaan asuinkäyttöön kaavoitettava kiinteistö on omistuksessamme. Kuten olemme ilmoittaneet, emme tällaiseen ole suostuvaisia, eikä maakuntakaava tue tällaista alueen luonteen muuttamista.

Alueellamme on kaavoitusalueen pohjoispäässä Erkkilän yksityinen luonnonsuojelualue. Tämäkin osoittaa suvun halua vaalia merkittäviä luontoarvoja. Kohtalehdon alueen metsä on tällä hetkellä parhaassa kasvuvauhdissa ensiharvennuksen jälkeen. Tulevan 20 vuoden aikana metsä tulee saavuttamaan saman korkeuden kuin vieressä olevalla Kohtalehdon suojelualueen metsä on. Miksi jotkut haluavat sitten tuhota sen osoittamalla asutusta alueelle? Syy on läpinäkyvä.

18.3.2025 kaava- ja maapoliittisen työryhmän esityslistalla oli kaavaluonnos VE2. Sen perusteella omistuksessamme ollut osa Kohtalehdosta, ns. kumpualue hiekkamontulta rantaan saakka, olisi muutettu metsätalousalueesta M, asuinaluevaraukseksi merkintä A. Tämä olisi tarkoittanut n. 15–20 hehtaaria metsäämme. Tämän merkinnän työryhmä poisti ja 24.3.2025 kunnanhallituksessa valtuutettu **xx** esitti Kohtalehdon alueelle meidän sekä naapureimme kiinteistöille lyhyet asutusrakenteen laajenemista osoittavat nuolet. Tämä osoittaa kuinka selkeästi juuri Kohtalehdon alueelta halutaan asuinalueeksi ja pois nykyisiltä omistajiltaan. Nyt kaavaehdotukseen näitä nuolia on venytetty mitaltaan käsittämään koko Ranuanjärven ympäristö.

Asutusrakenteen laajentaminen Kohtalehdon alueelle tulisi muuttamaan alueen luonteen täysin. Uuden, tarpeettoman tieyhteyden rakentaminen kiinteistömme halki kohti Leppärannantietä, tulisi myös aiheuttamaan metsä- ja luontokatoa.

Ranuanjärven kaavoitus on lähdetty toteuttamaan kunnan taholta impulsiivisesti ja ajattelematta pitkän aikavälin vaikutuksia alueen elämistään ja luontoon. Impulsiivisuutta osoittaa myös maakuntakaavan huomioimatta jättäminen, jossa mainitaan, ettei alueen luonnetta saa muuttaa. Yleiskaavoittaminen ei saa aiheuttaa haittaa maanomistajalle, jota se on aiheuttamassa. Asemakaavoittaminen ja sen toteuttaminen tulee muuttamaan alueen luonteen sekä aiheuttamaan merkittävää haittaa omistajalle, kuten aiemmin on osoitettu.

Siksi asutusrakenteen laajenemista osoittavat merkinnät tulee poistaa yleiskaavatasolta ja osoittaa ne täysin toisaalle kuin nykyiselle kaavoitusalueelle, mikäli sellaiselle on edes tarvetta.

Vastine:

Täydennetään kaavaselistusta ja vaikutusten arviointia vaikutuksilla, joita aiheutuu luonnonympäristön muutoksessa rakentamisalueeksi. Osayleiskaavassa esitetään nykyiseen kaavaan verrattuna 35 kpl uusia rakennuspaikkoja. Näiden rakennuspaikkojen myötä rakentamisalueiksi muuttuvan alueen pinta-ala on laskennallisesti noin 10 hehtaaria, josta iso osa jäänee luonnontilaiseksi ja puustoiseksi alueeksi. Kokonaiskuvassa muutos on melko pieni, muttei merkityksellinen.

21.Ei vastaa alueen maanomistajien tahtotilaa:

Kaavaehdotus ei huomioi eikä vastaa alueen maanomistajien esittämiä toiveita, vaan se on laadittu kunnan tarpeista käsin. Tämän kaavoituksen yllätyksellisyys maanomistajille kävi ilmi ensimmäisessä yleisötilaisuudessa 6.6.2024. Ja ”kunnan” tahto kävi ilmi yleisötilaisuudessa 6.5.2026.

Kaava ei ole myöskään maakuntakaavan mukainen ja aiheuttaisi asemakaavan toteutuessa alueen luonteen muuttumisen sekä em. merkittävät haitat. Ranuan keskustaaajan alueella asuminen/taajama-alue on osoitettu toisaalle eikä kunta voi siirtää sen suuntaa maakuntakaavan vastaisesti.

Kaavoituksen yleisötilaisuudessa 6.5.2026 paikallinen liikemies haukkui kaikkien kuullen vanhojen sukutilojen edustajat itsekäiksi, koska eivät suostu myymään yhtä tai kahta tonttia. Samoin saimme kuulla olevamme kehityksen jarruja. Kyseinen liikemies kertoi myyneensä järven ympäriltä 5–6 tonttia.

Vastineet 10/2026

Mutta se, mikä erottaa kaavoitusta mailleen vastustavat maanomistajat tästä liikemiehestä on se, että liike-mies on ostanut em. tontit. Hän ei ole perinyt niitä. Hän ei ole kulkenut lapsesta asti vanhempiensa tai iso-vanhempiensa kanssa alueella metsätöitä tekemässä, peltöjä raivaamassa, lypsillä, paimentamassa eläimiä, metsästäjänä tai marjastamassa. Hänellä ei ole sitä tunne- ja verisidettä näihin maihin, jotka kunta on ot-tanut nyt pelinappulakseen.

Maanomistajien tahdon ylitse kävely selitettiin 6.5.2026 kunnanhallituksen puheenjohtajan vastauksessa kunnan kehittämisellä ja elinvoimalla, sekä päättäjät joutuvat tekemään kipeitä ratkaisuja eikä kaikkia maan-omistajia voi miellyttää.

Mutta kunnanhallituksen puheenjohtaja ei vastannut, miksi maanomistajia kohdellaan kunnan taholta epä-tasa-arvoisesti. Miksi kunta toimii näin?

Vuodesta 2021 lähtien kuntalaiset on jaoteltu täysin selkeästi kahteen eri joukkoon, kun tuulivoima nousi merkittäväksi asiaksi edellisissä kuntavaaleissa 2021. Tuulivoiman kannattajat ovat hyviä ja vastustajat pa-hoja. Sama kuntalaisten eriarvostaminen jatkuu myös tässä kaavoituksessa.

On käynyt selväksi, kuinka tiettyjen maanomistajien tahtotilaa ei huomioida, vaan se on toistuvasti mitätöity ilman kestäviä perusteluja. Kunnan kaavoitusmonopoli ei ole vastaus toisten ylitse kävelemiseen. Kunta ei kohtele maanomistajia yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti, vaan on suosinut joitakin läpinäkyvästi. Kaa-voituksella pyritään myös järjestämään hyötyä toisille myöhemmällä asemakaavoituksella, mikä ei ole mei-dän eikä monen muun maanomistajan tahtotila.

Nyt joidenkin himoamat vetovoimaiset tontit ovat Ranuanjärven alueella vähissä. Kaikki maanomistajat eivät suostu myymään tontteja, kuten emme mekään. Tiedämme monta maanomistajaa itsemme lisäksi, jotka ha-luavat pitää omat maansa suvussa. Meidät haukuttiin itsekäiksi, kun haluamme vaalia sitä suvun perintöä, joka meille on luotettu käsiin viestikapulan tavoin ja siirrettäväksi seuraavalle sukupolvelle.

Yksi nykyisistä kuntapäättäjäistä, arvostamani entinen nimismies, **xx** totesi **xx** (ja **xx** tuttavalle sekä tämän po-jalle) 13.2.2026 Honkivaarassa käymässämme keskustelussa Ranuanjärven kaavoitukseen liittyen mm.: ”Muillakin on oikeus hyviin tontteihin”. Suomen lakikokoelma ei tunne ulkopuolisen oikeutta toisen lailliseen omaisuuteen. Perustuslaki takaa omaisuudensuojan.

Se, ettei joku saa ostettua toisen omistuksessa olevaa maa-aluetta, ei ole laillinen peruste ottaa kunta väli-kappaleeksi ja lähteä päivittämään alueen ei ilmeisen vanhentunutta yleiskaavaa. Ja se kaavoitettaisiin sel-laiseksi, mikä mahdollistaa välittömästi lainvoiman saatuaan kunnalle asemakaavoittamisen myötä tontit, joille seuraavaksi määrättäisiin rakentamiskehoitus-menettely. Näin erittäin suurella todennäköisyydellä ton-tit tulisivat siirtymään kunnanhallituksen tekemän lunastuspäätöksen myötä nykyisiltä laillisilta omistajiltaan kunnalle.

Kunnan aie on läpinäkyvä, mutta laillista perustetta tälle kaavoitukselle ei ole olemassa.

Vastine:

Kaavoitusta ohjaa lainsäädäntö ja vaade maanomistajien tasapuolisesta kohtelusta. (Alueidenkäyttölaki, ent. Maankäyttö- ja rakennuslaki sekä maankäyttö- ja rakennusasetus).

21.1. Ensimmäinen kerta, tahdon/toiveen ilmoittaminen kuntaan

Jätimme kiinteistöjäimme koskien suullisesti tahtomme ja toiveemme tekniselle johtajalle 28.2.2024 tekni-sellä osastolla käydessämme. Emme esittäneet yhtäkään uutta rakennuspaikkaa ja toivoimme kiinteistöjen pysyvän nykyisen kaavan mukaisina.

Vastineet 10/2026

Tapaamisella tekninen johtaja hoki meille: ”Kunnalla on kaavoitusmonopoli ja kaavoittaa, kuten kunta parhaaksi näkee”. Hän myös mainitsi: ”Saatte paljon rahaa myymällä tontit”, joista hetkeä aiemmin olimme saaneet, ettemme myy yhtäkään.

Emme myöskään tarvinneet tietä, jonka tekninen johtaja mainitsi olevan välttämättömyys, jotta joku ostaisi tontit. Joita emme halunneet emmekä aikoneet kaavoittaa. Teknisen johtajan tapaamiselta lähtiessä päälimmäiseksi jäi tunne, että kaava oli jo sovittu etukäteen.

Päätöksenteko sekä kaavaprosessi tapahtuvat näön vuoksi. Tältä prosessi on myöhemmin näyttänyt.

21.2. Toinen kerta

8.4.2024 lähetimme sähköpostilla Swecon kaavakonsultti **xx** perustellun vaatimuksemme, että mm. kiinteistön Erkkilä–Joutensuo tulee säilyä metsätalousmaana, kuten se nykyisessä kaavassa on.

21.3. Kolmas kerta

6.6.2024 pidetyssä kaavoituksen yleisötilaisuudessa näimme visiopiiirroksia, joissa Erkkilä–Joutensuolle hahmotettiin kahdeksan suurta, yli puolen hehtaarin tonttia. Ja naapurimme luonnonsuojelualueelle, sinnekin oli visioitu useita isoja tontteja kunnanjohtajan naapurustoon.

Kahdella aikaisemmalla tahtotilan ilmoittamisella ei ollut mitään merkitystä, ne mitätöitiin. Tilaisuudessa ilmoitimme jälleen tahtomme koskien kiinteistöjämme, laittaen ruksit näille kaavoittajien suunnitelmille.

21.4. Neljäs kerta

Keväällä 2025 tuli kaksi kaavailmoitusta nähtylle. Kumpikaan niistä ei ollut mielipiteemme mukaisia, kuten olimme aiemmin ilmoittaneet.

Jätimme jälleen mielipiteemme kaavaluonnoksista. Nyt nähty kaavaehdotus ja kaavaselostusehdotus eivät vastaa tahtoaamme, vaan luovat aidon uhan omaisuudellemme ja myös em. oikeuksille.

21.5. Viides kerta

Tämä muistutus on jo viides kerta, kun tuomme tahtotilamme julki. Nähtäväksi jää, toteutuuko tahtotilamme vielä.

Kaavaprosessin myötä, olemme maanomistajina joutuneet seuraamaan vuosia tätä prosessia ja joutuneet kokemaan stressiä ja huolta tulevasta. Kaavoitusta jatkettiin lähes vuodella vedoten suurinvestointeihin, eikä maanomistajien toiveisiin.

Käsiteltiinkö ja päätettiinkö kaavoituksen jatkamisesta oikea-aikaisesti oikeassa toimielimessä?

Vastine:

Kaavan valmisteluaineistosta ja kaavaehdotuksesta on järjestetty alueidenkäyttölain sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukaiset kuulemiset, jolloin virallisia mielipiteitä on voinut esittää. Kaavaprosessin aikana voi osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti antaa palautetta myös kuulemisaikojen ulkopuolella, ja tämäkin palaute huomioidaan kaavasunnittelussa, jos se kaavan vaihe huomioon ottaen on mahdollista.

Menettelyvirheet

Koko kaavoitusprosessiin liittyen lienee myös jääviä Ranuan kunnan eri toimielimissä, joissa päätöksentekijöiden jääviä ei ole huomioitu, siten kuin voimassa olevat jääviyssäännökset säätävät.

Vastineet 10/2026

Vastine:

Kaavaa on käsitelty useita kertoja kaavoitus- ja maapoliittisessa työryhmässä sekä kunnanhallituksessa. Jäsenten jääviydet on huomioitu päätöksenteossa.

LOPUKSI

Toteamme, että Ranuanjärven alueen voimassa oleva, vuonna 2019 vahvistettu ja lainvoimainen osayleiskaava on tuore kaava eikä se ole ilmeisen vanhentunut.

Kunta ei ole esittänyt kestäviä perusteluja Ranuanjärven alueen yleiskaavan ohjaavan sisällön muuttamiseen. Rakennuspaikka- tai tonttipulaa ei ole olemassa, eikä vetovoimaisuus taikka varautuminen johonkin ole laillinen peruste muuttaa kaavaa. Tätä tukee myös ennakkopäätös KHO:2021:109.

Edellä lausutun perusteella vaadimme, että nyt käsittelyssä olevan Ranuanjärven yleiskaavan kaavoitusmenettely lopetetaan ja alueeseen sovelletaan voimassa olevaa 2019 laadittua Ranuanjärven yleiskaavoitusta.

Vastine:

Muistutuksessa vaaditaan mm Ranuanjärven osayleiskaavan laatimisen keskeyttämistä sekä esitetään laajasti näkemyksiä kunnan maapolitiikasta, väestökehityksestä, Suhangon kaivoshankkeesta, kunnan päätöksenteosta, viranhaltijoiden toiminnasta sekä useista muista erillisistä prosesseista, jotka muistutuksen tekijän mielestä ovat vaikuttaneet juuri kyseessä olevan Ranuanjärven kaavoituksen aloittamiseen tai kaavassa esitettyihin ratkaisuihin.

Huomattava osa muistutuksessa esitetyistä näkökohdista ei kohdistu nähtävillä olevaan Ranuanjärven osayleiskaavan ehdotukseen eikä niiden arviointi kuulu tässä kaavamenettelyssä ratkaistaviin kysymyksiin. Kaavamenettelyssä arvioidaan ensisijaisesti sitä, täyttääkö laadittu osayleiskaava alueidenkäyttölain sisältövaatimukset, perustuuko se riittäviin selvityksiin sekä edistääkö se kunnan maankäytön suunnittelulle asetettuja tavoitteita.

Alueidenkäyttölain 36 §:n mukaan kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja pitää yleiskaava ajan tasalla. Kunnalla on perustuslain 121 §:ään perustuva kunnallinen itsehallinto sekä laaja harkintavalta päättää alueidensa maankäytön suunnittelusta lain asettamissa rajoissa.

Ranuanjärven osayleiskaavan laatiminen perustuu kunnan tekemään päätökseen päivittää alueen maankäyttöä vastaamaan tulevaisuuden kehitystarpeita. (valuuston budjettikäsittelyt, kunnanhallituksen päätökset kaavan vireilletulosta ja päätökset kaavan eri vaiheiden nähtävilläoloista) Kaavaselostuksen mukaan kaavamutoksen tavoitteena on lisätä vakituisen asumisen rakennuspaikkoja sekä mahdollistaa asemakaavan laajentaminen tarvittavilta osin.

Mahdollinen tuleva asemakaavoitus käsitellään erillisessä suunnitteluprosessissa omine selvityksineen, vuorovaikutusmenettelyineen ja päätöksentekoineen. Mahdolliset tulevat asemakaavat eivät ole nyt ratkaistavana olevan osayleiskaavaehdotuksen kohteena muutoin kuin yleiskaavan ohjausvaikutuksen kautta.

Ranuanjärven osayleiskaava ei perustu yhden yksittäisen hankkeen toteutumiseen, vaan useisiin vaihtoehtoihin tulevaisuuden kehitysskenaarioihin. Kaavoituksen tehtävänä on varautua tulevaisuuden maankäyttötarpeisiin eikä ainoastaan kuvata nykyhetken tilannetta.

Kaavalla varaudutaan mahdollisiin suuriin investointeihin, yritystoiminnan kasvuun, työpaikkojen lisääntymiseen sekä väestönkasvuun. Samalla kaava mahdollistaa myös tilanteen, jossa kehitys etenee hitaammin ja alue rakentuu pääosin vapaa-ajan asumisen pohjalta.

Vastineet 10/2026

Kunnan näkemyksen mukaan asuminen ja palvelut tulevat pitkällä aikavälillä keskittymään entistä enemmän Ranuan keskustaajaman vaikutusalueelle. Tämän vuoksi Ranuanjärven alueen suunnitelmallinen kehittäminen on yhdyskuntarakenteen, palveluiden saavutettavuuden sekä tulevaisuuden infrastruktuurin toteuttamisen kannalta perusteltua.

Kaavaehdotuksessa käytettyjen ARA-merkintöjen tarkoituksena on mahdollistaa alueen joustava kehittyminen tulevaisuudessa. Kaavamääräysten mukaan alue voi toteutua joko vakituksena asumisena tai loma-asumisena rakennuspaikkakohtaisesti.

Mikäli merkittäviä investointeja tai uusia työpaikkoja synnyttäviä hankkeita ei toteudu, alue voi rakentua pääosin vapaa-ajan asumisen alueena. Mikäli kuntaan kohdistuu uusia investointeja ja työpaikkakasvua, kaava mahdollistaa myös vakituksen kasvun ilman tarvetta välittömiin uusiin kaavamuutoksiin.

Rakennuspaikkojen toteutuminen riippuu lisäksi maanomistajien omista ratkaisuista sekä rakennuspaikkojen kysynnästä. Kaava ei velvoita rakentamaan eikä maanomistajia luovuttamaan rakennuspaikkoja. Kaavaprosessin yhteydessä on ollut keskustelua kunnan lunastamismahdollisuuksista. Lunastamismahdollisuuksia ja -prosessia selkeytetään myös täydentämällä asiaa selostukseen. Lunastamisen perusteita on kirjattu myös tämän vastineraportin loppuun (toiseksi viimeinen sivu).

Kaavan tavoitteena on lisätä vakituksen asumisen rakennuspaikkoja sekä turvata kunnan pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet. Rakennuspaikkojen osoittaminen perustuu emätilaselvitykseen, mitoitustarkasteluihin, laadittuihin selvityksiin sekä yhtenäisiin mitoituseriaateisiin. Sama periaatetta on käytetty Ranuan kunnan alueella kaavoitetuissa ja nyt vireillä olevissa rantaosayleiskaavoissa. Mitoituksen lähtökohtana on ollut 1980-luvun alussa laadittu Keihäslahden rantakaava, jonka mitoitustukemaa on sovellettu sen jälkeisessä Ranuan kunnan alueelle laadituissa rantaosayleiskaavoituksissa. (Järvialueet, rakennuskelpoinen rantaviiva, poislukien rakentamiseen kelpaamattomat, suojelualueet, muut luontokohteet yms. Kapeilla jokiosuuksilla mitoitusta sovellettu huomioiden jokimitoitus ja kapeat niemet...)

Rakennusoikeuksia ja rakennuspaikkoja on tarkasteltu yhdenmukaisilla perusteilla koko suunnittelualueella. Rakennuspaikkoja on jätetty osoittamatta esimerkiksi tulvariskien, pohjavesialueiden, luonnonsuojelun tai muiden maankäytöllisten perusteiden vuoksi ja vastaavasti kyläalueille on käytetty tiheämpää kylämitoitusta tai osoitettu asemakaavoitettavia alueita, joissa lopullinen rakentamisen määrä ratkaistaan myöhemmin laadittavalla asemakaavalla.

Muistutuksessa ei ole esitetty sellaisia maankäytöllisiä, ympäristöllisiä tai oikeudellisia perusteita, joiden vuoksi kaavaehdotuksessa osoitettuja rakennuspaikkoja tulisi poistaa tai vähentää. Rakennuspaikkojen määrä perustuu kaavan tavoitteisiin, laadittuihin selvityksiin sekä yhdenvertaisiin mitoituseriaateisiin.

Kaavaehdotuksessa osoitettu kevyen liikenteen yhteystarve tukee valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, maakuntakaavan sekä voimassaolevan yleiskaavan tavoitteita. Kevyen liikenteen yhteydet parantavat liikenneturvallisuutta, saavutettavuutta sekä yhdyskuntarakenteen toimivuutta.

Muistutuksessa ei ole esitetty sellaisia perusteita, joiden vuoksi kevyen liikenteen yhteystarve tulisi poistaa kaavaehdotuksesta.

Ranuanjärven osayleiskaavan laatimiselle on alueidenkäyttölainsäädännön mukaiset perusteet. Kaava perustuu riittäviin selvityksiin, kunnan kehittämistavoitteisiin sekä velvollisuuteen huolehtia alueidensa suunnitelmallisesta kehittämisestä.

Vastineet 10/2026

Muistutuksessa esitetyt asiat, jotka liittyvät kunnan aikaisempiin päätöksiin, maapolitiikkaan, väestöennusteisiin, yksittäisiin hankkeisiin tai muihin tästä kaavasta erillisiin prosesseihin, eivät muodosta sellaista perustetta, joka edellyttäisi kaavaprosessin keskeyttämistä tai kaavaehdotuksen keskeisten ratkaisujen muuttamista.

Edellä esitetyillä perusteilla muistutus ei anna aihetta vähentää kaavaehdotuksessa osoitettuja rakennuspaikkoja, poistaa kevyen liikenteen yhteystarvetta tai keskeyttää kaavaprosessia.

Vastineet 10/2026

Lunastamisesta:

Alueidenkäyttölaki, luku 13 (99§):

Asianomainen ministeriö voi yleisen tarpeen vaatiessa myöntää kunnalle luvan lunastaa alueen, joka tarvitaan yhdyskuntarakentamiseen ja siihen liittyviin järjestelyihin tai muutoin kunnan suunnitelmallista kehittämistä varten.

Asianomainen ministeriö voi antaa kaavan toteuttavalle viranomaiselle oikeuden lunastaa maakuntakaavaan otetun alueen tai sen käyttöoikeuden supistamisen, jos se on tarpeellista maakuntakaavan toteuttamiseksi valtion, seudun, kuntayhtymän tai kunnan väestön yhteisiä tarpeita varten.

Asianomainen ministeriö voi lisäksi myöntää kunnalle luvan lunastaa alueen, joka on yleiskaavassa osoitettu liikenneväyläksi, asuntorakentamiseen tai siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen ja jota tarvitaan kunnan suunnitelmanmukaiseen yhdyskuntakehitykseen, sekä alueen, joka on tarkoitettu kunnan tai kuntayhtymän laitokselle tai muihin näiden tarpeisiin. Asuntorakentamiseen tai siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen lunastettavaan alueeseen voi sisältyä myös virkistys- ja suojelualueita.

Ranuan maapoliittisen ohjelman mukaan ”Ranuan kunta hankkii aktiivisesti maata ensisijaisesti vapaaehtoisilla kiinteistökaupoilla ja maanvaihdoilla (ensisijaiset maanhankintakeinot).” Lisäksi on todettu, että ”Ranuan kunnassa käytetään tarvittaessa alueidenkäyttölain 99 §:n ja 100 §:n mukaista ympäristöministeriöltä haettavaan lunastuslupa perustuvaa lunastusta. Lunastusluvan hakemisesta päättää hallintosäännössä mainittu toimielin.”

Lisätietoja ja ohjeita esimerkiksi:

<https://www.kuntaliitto.fi/yhdyskunnat-ja-ymparisto/yhdyskunnat-ja-maankaytto/maapolitiikka/lunastaminen>

Rakennuspaikkojen poistamisesta:

Osa maanomistajista on vaatinut rakennuspaikkojen poistamista, sekä uusien että voimassa olevan osayleiskaavan mukaisten rakentamattomien rakennuspaikkojen. Ranuanjärven osayleiskaavassa on kuitenkin päädytty ratkaisuun, että rakennuspaikkoja ei poisteta maanomistajien esittämällä tavalla. Laadittavan osayleiskaavan tarkoituksena ei ole todeta alueen nykyistä maankäyttöä tai tämänhetkistä rakentamistarvetta, vaan ohjata alueen maankäyttöä pitkäjänteisesti ja varautua myös tulevaisuudessa tapahtuviin muutoksiin.

Alueidenkäyttölain yleiskaavaa koskevissa sisältövaatimuksissa edellytetään muun muassa yhdyskuntarakenteen toimivuuden ja taloudellisuuden, asumisen tarpeiden, infrastruktuurin tarkoituksenmukaisen järjestämisen sekä kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytysten huomioon ottamista. Osayleiskaavan muutoksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on varautua Ranuan alueen pitkän aikavälin kehitykseen ja mahdolliseen rakentamispaineen kasvuun. Tähän vaikuttavat muun muassa kunnan alueelle suunnitellut suuret investoinnit, kuten Suhangon kaivoshanke, joilla voi olla merkittäviä vaikutuksia työpaikkojen, asumisen ja rakentamisen kysyntään. Kunnan tulee maankäytön suunnittelussa varautua tällaisiin muutoksiin riittävän ajoissa eikä vasta siinä vaiheessa, kun rakentamistarve on jo syntynyt.

Kaavalla pyritään tämän vuoksi turvaamaan riittävä ja tarkoituksenmukaisesti sijoittuva rakennuspaikkavaranto myös pitkän aikavälin tarpeita varten. Yleiskaavat voivat olla voimassa muuttumattomina vuosikymmeniä, minkä vuoksi kaavaratkaisussa on perusteltua tarkastella alueen kehittämismahdollisuuksia nykyhetkeä pidemmällä aikajänteellä.

Riittävä rakennuspaikkavaranto tukee myös yhdyskuntarakenteen ja infrastruktuurin suunnitelmallista kehittämistä. Kun mahdolliset tulevat rakentamisalueet ja rakennuspaikat tunnetaan ennalta, voidaan muun muassa tie-, vesi-, viemäri-, energia- ja muun infrastruktuurin kehittämistä arvioida kokonaisuutena ja pitkällä aikavälillä. Rakennuspaikkojen poistaminen maanomistajan tämänhetkisten rakentamissuunnitelmien perusteella heikentää mahdollisuuksia suunnitella alueen tulevaa maankäyttöä kokonaisuutena.

Osayleiskaavassa osoitettu rakennuspaikka ei merkitse maanomistajalle rakentamisvelvollisuutta. Kaavamerkintä mahdollistaa rakennuspaikan käyttämisen kaavan mukaiseen rakentamiseen, mutta maanomistaja päättää lähtökohtaisesti itse, käyttääkö hän tämän mahdollisuuden. Maanomistajalla ei ole osayleiskaavan perusteella velvollisuutta rakentaa rakennuspaikkaa, luovuttaa sitä rakentamiseen tai myydä sitä. Rakennuspaikka muodostaa siten maanomistajan kannalta maankäytöllisen mahdollisuuden, jonka hyödyntämisestä maanomistaja voi itse päättää.

Rakennuspaikkojen säilyttämistä puoltaa lisäksi maanomistajien yhdenvertainen kohtelu. Rantarakennusoikeus määritetään koko suunnittelualueella yhtenäisten mitoitusperiaatteiden ja muunnetun rantaviivan perusteella ottaen huomioon kaavan sisältövaatimukset ja alueiden ominaisuudet. Näin samanlaisessa asemassa olevien maanomistajien rakennusoikeutta arvioidaan samojen periaatteiden mukaisesti.

Yksittäisen maanomistajan tämänhetkinen haluttomuus käyttää hänelle mitoitusperiaatteiden perusteella muodostuvaa rakennusoikeutta ei sellaisenaan ole maankäytöllinen peruste poistaa rakennuspaikkaa.

Erityisesti voimassa olevassa osayleiskaavassa jo osoitettujen rakennuspaikkojen poistamiseen tulee olla kaavan tavoitteisiin, selvityksiin tai sisältövaatimuksiin perustuva maankäytöllinen peruste. Pelkästään se, ettei nykyinen maanomistaja tällä hetkellä aio käyttää rakennuspaikkaa, ei muodosta tällaista perustetta.

Rakennuspaikkojen säilyttäminen tukee osayleiskaavan tavoitetta varautua alueen pitkän aikavälin kehitykseen, mahdolliseen rakentamistarpeen kasvuun ja infrastruktuurin tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen sekä turvaa maanomistajien tasapuolisen kohtelun. Rakennuspaikkojen osoittaminen kaavassa ei samalla velvoita maanomistajia rakentamaan tai luovuttamaan alueitaan rakentamiseen.